

Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

Katedra mediálních a kulturních studií a žurnalistiky

**POPIS PROCESU VZNIKU KONKRÉTNÍCH DÍLŮ
POŘADU UDÁLOSTI V REGIONECH (OSTRAVA)**

**Description of the Process of Creation of Specific Episodes of the
„Události v regionech (Ostrava)“ Programme**

Bakalářská diplomová práce

Klára JAROŠOVÁ

Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Karel PÁRAL, Ph.D.

Olomouc 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem práci vypracovala samostatně a uvedla všechny použité prameny.

V Olomouci dne:

.....

Klára Jarošová

Poděkování

Ráda bych poděkovala zejména vedoucímu práce Mgr. et Mgr. Karlu Páralovi, Ph.D. za ochotu, věcné připomínky, důležité rady a vstřícnost při tvorbě této práce, stejně jako za čas strávený konzultacemi. Další díky patří zaměstnancům redakce zpravodajství Televizního studia Ostrava České televize, jmenovitě Radku Wiglaszovi, Petru Mecnerovi, Tomáši Vavrečkovi, Janě Fabianové, Tereze Krumpholzové a Davidu Karasovi, kteří mi poskytli rozhovory, a umožnili tak potřebnou realizaci výzkumu.

Abstrakt

Tato bakalářská práce popisuje proces vzniku jednotlivých dílů pořadu Události v regionech (Ostrava), jež každý všední večer přináší divákům aktuální informace z Moravskoslezského a Olomouckého kraje. Stejně tak práce předkládá popis jednotlivých profesí podílejících se na přípravě pořadu a popis chodu redakce zpravodajství Televizního studia Ostrava České televize jako celku. Teoretická část pracuje s pojmy a teoretickými koncepty, které se vztahují k tématu regionální žurnalistiky a jež jsou stěžejní pro praktickou část. Ke sběru dat potřebných pro naplnění hlavního cíle práce byla využita metoda kvalitativních polostrukturovaných rozhovorů, které byly vedeny se šesti zaměstnanci redakce zpravodajství, a metoda zúčastněného nestandardizovaného pozorování.

Klíčová slova

Česká televize, Televizní studio Ostrava, Události v regionech (Ostrava), regionální žurnalistika, redakce zpravodajství, veřejnoprávní médium

Abstract

This bachelor thesis describes the process of creating specific episodes of the „Události v regionech (Ostrava)“ programme, which brings viewers current information from the Moravian-Silesian and Olomouc regions every weekday evening. The work presents also a description of the individual professions involved in the preparation of the programme and the operation of the newsroom of the Ostrava Television Studio of Czech Television as a whole. The theoretical part works with terms and theoretical concepts that relate to the topic of regional journalism and which are central to the practical part. The method of qualitative semi-structured interviews, which were conducted with six employees of the newsroom, and the method of non-standardized participant observation were used to collect the data needed to fulfill the main goal of this bachelor thesis.

Key words

Czech Television, Ostrava Television Studio, Události v regionech (Ostrava), regional journalism, newsroom, public media

Obsah

Úvod	7
1 Teoretická část	9
1.1 Regionální médium	9
1.2 Veřejnoprávní médium	9
1.3 Regionální televizní zpravodajství	10
1.4 Televizní zpravodajské pořady	11
1.4.1 Složky televizní zprávy	12
1.5 Dělbba práce v redakci	13
1.6 Mediální rutiny	14
1.6.1 Nastolování témat	15
1.6.2 Gatekeeping	16
1.6.3 Zpravodajské hodnoty	17
2 Regionální zpravodajství Televizního studia Ostrava České televize	19
2.1 Vývoj TS Ostrava ČT v kontextu rozvoje regionální žurnalistiky	19
2.2 Regionální zpravodajství České televize	20
2.2.1 Regionální redakce České televize	20
2.2.2 Právní rámec regionálního vysílání České televize	21
3 Metodologická část	22
3.1 Kvalitativní výzkum	23
3.1.1 Kvalitativní rozhovor	24
3.1.2 Zúčastněné nestandardizované pozorování	25
3.2 Výzkumný vzorek	26
3.2.1 Medailony informantů	26
3.2.2 Události v regionech (Ostrava)	28
4 Praktická část	30
4.1 Nastolování témat	30

4.2	Zdroje informací	31
4.3	Složení redakce	32
4.4	Proces přípravy relace Události v regionech (Ostrava)	34
4.5	Televizní zpráva a její složky	44
4.6	Vysílání Událostí v regionech (Ostrava).....	45
4.7	Události v regionech (Ostrava) z terénu	47
4.8	Postavení Televizního studia Ostrava v rámci zpravodajství České televize..	48
	Závěr.....	50
	Seznam použité literatury	53
	Seznam použitých internetových zdrojů.....	56
	Seznam zkratk.....	58
	Seznam příloh.....	59
	Přílohy	60

Úvod

Regionální žurnalistika bývá často chápána pouze jako součást většího celku, který představují celostátní mediální organizace nebo nadřazené redakce s působností v hlavním městě. V jistých ohledech, jakými může být třeba nízký podíl na celkové tvorbě média nebo neautonomnost dílčího útvaru, je tento pohled pochopitelný. Nicméně právě pohled na regionální žurnalistiku jako na nesamostatný útvar, stejně jako vnímání regionálních redakcí jen jako „přípravných kurzů“ pro začínající novináře, může být důvodem sníženého zájmu o její bližší prozkoumání.

I z toho důvodu jsem se rozhodla ve své bakalářské diplomové práci věnovat regionální žurnalistice, a to konkrétně zpravodajství Televizního studia České televize Ostrava. Cílem práce je co nejdetailněji popsat proces vzniku jednotlivých dílů Událostí v regionech (Ostrava), tedy pořadu vysílaného od pondělí do pátku živě na ČT1 vždy od 18 hodin. V práci představuji vybrané profese podílející se na přípravě pořadu a podrobně se věnuji jejich úlohám a postavení v redakci zpravodajství. Zabývám se pracovní činností šéfredaktora a redaktorů – hlavní výkonné síly každé redakce, přes editory a moderátorky až k profesím technického zaměření, tedy režisérům, kameramanům nebo střihačům.

Zároveň popisuji každodenní chod redakce jako celku, jemuž jsem díky realizaci výzkumu byla dva týdny přítomna. Taktéž jsem se zúčastnila výjezdu k natáčení reportáže, abych zaznamenala i průběh té části dne, kterou redaktoři tráví mimo redakci, a v zázemí režie sledovala průběh živého vysílání pořadu. Ve své práci se tak snažím poskytnout co nejkomplexnější vhled do chodu zpravodajské redakce, který je složen z mnoha dílčích částí.

Bakalářská práce je rozčleněna do čtyř částí – teoretické, metodologické a praktické, navíc je mezi ně zařazena také samostatná část věnovaná regionálnímu zpravodajství České televize. V teoretické části definuji na základě odborné literatury regionální média, zabývám se jejich vývojem, nastolováním agendy, výběrem témat nebo zpravodajskými hodnotami, přičemž uvádím známé teorie, které se danou problematikou v minulosti zabývaly. Taktéž v teoretické rovině popisuji dělbu redakční práce, představuji možnosti chápání veřejnoprávních médií a přibližuji zpravodajskou tvorbu regionálních studií České televize.

V metodologické části blíže popisuji průběh a způsob vedení kvalitativních polostrukturovaných rozhovorů, jež spolu se zúčastněným pozorováním představují metodu sběru dat potřebných pro vypracování praktické části, a tím dosažení cíle této bakalářské práce a zodpovězení hlavní výzkumné otázky, která zní: *Jak probíhá proces vzniku a tvorby*

regionálního pořadu České televize Události v regionech (Ostrava)? Rozhovory byly vedeny se šesti zaměstnanci Televizního studia Ostrava podílejícími se na vzniku pořadu Události v regionech (Ostrava), a to s vedoucím redaktorem redakce zpravodajství Radkem Wiglaszem, editorem Petrem Mecnerem, moderátorkou Janou Fabianovou, redaktorkou Terezou Krumpholzovou, režisérem Tomášem Vavrečkou a kameramanem Davidem Karasem.

Doufám, že tato práce přispěje ke zvýšení povědomí nejen o procesu tvorby regionálních zpravodajských pořadů, ale i o regionální žurnalistice jako takové, které není v českém prostředí věnováno mnoho odborných publikací. Mezi díla zabývající se regionálními médii patří např. *Regionální média v evropském kontextu* od Lenky Waschkové Císařové, do níž svou částí *Regionální žurnalisté v post-transformační etapě: vybrané socioprofesionální charakteristiky* přispěl třeba Jaromír Volek. Ze zahraničních autorů se zmíněné tematice věnuje např. Rasmus Kleis Nielsen v publikaci *Local Journalism: The Decline of Newspapers and the Rise of Digital Media*.

1 Teoretická část

1.1 Regionální médium

Jelikož se celá práce týká regionálního televizního pořadu, je na začátek třeba vymezit, co pojmem *regionální médium* rozumíme. Médii tohoto charakteru není v České republice mnoho, přitom, jak uvádí Jaromír Volek, jde „o kvantitativně největší socioprofesionální novinářskou subskupinu, která představuje z pohledu profesní stability a kompetence nejslabší článek procesu profesionalizace.“ (in Waschková Císařová 2005: 35)

Regionální média, označovaná také jako *lokální média*, jsou v České republice ta, jejichž obsahy se vztahují pouze k určité oblasti země. Tyto oblasti jsou obvykle vymezeny hranicemi jednotlivých krajů, přičemž v rámci mediálního pokrytí dochází mnohdy k jejich slučování do větších dílčích částí. Stejně tak ale mohou být za regionální médium označeny obsahy vycházející v menších územně právních jednotkách – obcích, městech nebo okresech. (Waschková Císařová 2012: 62–63)

Rasmus Kleis Nielsen vidí lokální média jako nesamostatnou a zároveň neoddelitelnou součást vyšší mediální struktury. „Např. regionální ekonomické procesy jsou ovlivňovány národními politikami, které jsou částečně závislé na nadnárodních technologických infrastrukturách.“ (Nielsen 2015: 27) Podle Jeremyho H. Lipschultze a Michaela L. Hillta hrají lokální média navzdory jejich dlouhodobému zastínění celostátními médii významnou roli, jelikož „obyvatelé měst a regionů potřebují rozumět jejich problémům a možnostem a vnímat regionální identitu.“ (Hilt, Lipschultz 2002: 3)

Lokální program definuje zákon o rozhlasovém a televizním vysílání¹ jako „program vytvářený v místně omezené oblasti a pro tuto oblast určený.“ (Zákony pro lidi: Zákon 468/1991 Sb.) V jeho novele z roku 2006² je za regionální zpravodajství považováno „takové vysílání, které může přijímat více než 1 a méně než 70% obyvatel ČR [...].“ (Zákony pro lidi: Zákon č. 235/2006 Sb.)

1.2 Veřejnoprávní médium

„Média veřejné služby jsou ve vyspělých zemích považována za součást moderní společnosti.“ (Ministerstvo kultury ČR: *Veřejnoprávní vysílání*) Jeho úlohy jsou

¹ Zákon č. 468/1991 Sb. ze dne 30. 10. 1991, § 2, odst. 1, bod d).

² Zákon č. 235/2006 Sb. ze dne 31. 5. 2006, § 2, odst.1, písmeno e).

„koncipovány na základě principu universality, tj. jednoho celkového poslání vůči celé společnosti určené k uspokojování individuálních zájmů.“ (Ministerstvo kultury ČR: tamtéž)

Irena Reifová definuje média veřejné služby jako „*média zřízena zpravidla zákonem k tomu, aby naplňovala veřejný zájem v oblasti mediální komunikace.*“ (Reifová 2004: 138) Tato média by měla poskytovat nepředpojaté zpravodajství, sloužit zájmům celé společnosti, pečovat o rovnoprávnost menšin (zejména národnostních a etnických), podporovat vzdělanost, kulturní a právní vědomí, poskytovat zábavu aj. (Reifová 2004: tamtéž)

Aleš Rozehnal představuje trojí chápání výrazu *veřejnoprávní*. První jím média odlišuje od těch, která jsou zřízena soukromoprávně. Veřejnoprávní médium zřizuje zákon, soukromoprávní společenské a zakladatelské smlouvy nebo listiny. Druhý význam řeší vztah se státem a sděluje tedy to, že Česká televize (dále také ČT) ani Český rozhlas nejsou státními médii, tudíž nepodléhají přímé kontrole ze strany státu a nejsou jim řízena. Poslední význam slova *veřejnoprávní* poukazuje na službu veřejnosti, tedy službu ve veřejném zájmu. Z mediálního hlediska je třetí význam nejpodstatnější. (Rozehnal in Kaczor 2014: 432–433)

Podle zákona 483/1991 Sb.³, resp. 484/1991 Sb.⁴ zajišťují veřejné vysílání v České republice Česká televize a Český rozhlas, přičemž zákon 483/1991 Sb.⁵ stanovuje hlavním úkolem veřejné služby v oblasti televizního vysílání zejména „*poskytování objektivních, ověřených, ve svém celku vyvážených a všestranných informací pro svobodné vytváření názorů.*“ (Zákony pro lidi: Zákon č. 483/1991 Sb.)

Veřejnoprávní tiskovou agenturou je pak Česká tisková kancelář (ČTK), zřízená zákonem č. 17/1992 Sb., o České tiskové kanceláři. Ta je na rozdíl od ČRo a ČT, jež jsou financovány převážně z tzv. koncesionářských poplatků, financována hlavně prodejem výsledků vlastní činnosti. (Reifová 2004: 137)

1.3 Regionální televizní zpravodajství

Barbora Osvaldová s Janem Haladou považují regionální televizi v celostátním kontextu za samostatnou organizační a hospodářskou jednotku. Regionální televize musí být schopna výroby vlastních pořadů, kterými jednak přispívá do celostátního programu, ale i do vlastního vysílání. (Osvaldová, Halada 2007: 214)

³ Zákon České národní rady o České televizi.

⁴ Zákon České národní rady o Českém rozhlasu.

⁵ § 2 odst. 2 písm. a)

Televizní zpravodajství je specifické komplexností, kterou divákům zprostředkovává zprávy ze světa i blízkého okolí. Na diváky tak při sledování televizního vysílání působí hned tři vjemy: pohyblivé obrazy, zvuky a mluvené slovo. „*Vzájemná vazba mezi těmito prvky je rozhodující jak pro způsob prezentace, tak pro správné pochopení sdělované informace,*“ píše Martin Lokšík (in Osvaldová 2011: 80)

Podle Reifové je televizní zpravodajství jedinečným fenoménem, který spoluurčuje vnímání veřejného dění, politiky i společnosti. (Reifová 2004: 260) Zároveň je při tvorbě obsahů brán ohled na diváka, který chce „*být živě v místech, kde se něco děje, být vtažen do významných událostí, a přitom nemuset opustit křeslo doma nebo v kanceláři. Divák chce zážitek: vidět bohaté obrázky ze zemí, kde nebyl nebo kde se něco děje a on tam kdysi byl.*“ (Mota 2012: 173)

1.4 Televizní zpravodajské pořady

Pořad, jakožto typ mediálního produktu, vysvětlují Jan Jiráček s Barborou Köpplovou jako „*jednorázově zveřejněný či opakovaně zveřejňovaný celek, popř. součásti tohoto celku,*“ (Jiráček, Köpplová 2007: 119) nebo jako „*vnitřně uspořádaný a hierarchizovaný celek tvořený v několik vzájemně provázaných rovinách.*“ (Jiráček, Köpplová 2007: tamtéž)

Mezi vysílacími programy rozlišuje Lokšík (in Osvaldová 2011: 90–91) krátké zpravodajské pořady a hlavní zpravodajské relace. Mezi nimi svou stopáží navíc stojí zpravodajské pořady vysílané v odpoledních či večerních hodinách. Všechny ze zmíněných typů obvykle disponují specifickou znělkou.

Krátké zpravodajské pořady se stopážově pohybují mezi třemi a pěti minutami a jsou tvořeny zhruba pěti až šesti krátkými příspěvky, z nichž se v některých případech jedná pouze o čtené zprávy. Hlavní zpravodajské relace jsou vysílány v hlavním vysílacím čase, tzv. prime time, obvykle kolem 19. hodiny večerní. Zahrnují reportáže, živé vstupy, rozhovory a čtené zprávy z domácího i zahraničního prostředí, mají ustálenou obsahovou i grafickou podobu. Jejich stopáž se většinou pohybuje mezi 40 minutami a hodinou.

Třetí kategorie pořadů, které Lokšík zmiňuje, trvají okolo 20 minut a stejně jako hlavní zpravodajské relace nabízejí divákům různé typy příspěvků, ovšem v omezeném množství a často v kratší verzi. Jedná se např. i o regionální pořady, jakými jsou Události v regionech (Ostrava) nebo Události v regionech (Brno), které se vysílají každý všední den na ČT1 od 18 hodin. (in Osvaldová 2011: tamtéž)

1.4.1 Složky televizní zprávy

Zpravodajské příspěvky by podle Lokšíka měly být „*stručné, věcné, hutné, jasné a přesné.*“ (in Osvaldová 2011: 84) Stručnost je v televizním zpravodajství garantována zejména omezenou stopáží příspěvků, která v případě reportáže činí okolo jedné minuty a třiceti sekund, často je však ovlivněna důležitostí tématu či jeho zpracováním. V televizní reportáži či jakémkoliv jiném výsledném výstupu hraje významnou roli funkční a co nejvhodnější skloubení všech audiovizuálních složek. Vzájemně by se měly podporovat a dohromady tvořit silný celek. Jak uvádí Lokšík, mělo by platit, že „*co divák vidí, musí i slyšet, ale co slyší, nemusí nutně vidět.*“ (in Osvaldová 2011: 85)

Vizuální složku ve většině případů zajišťuje kameraman, jehož úkolem je „být ve správný čas na správném místě.“ Důležitá je nejen stránka technická (pohyby kamerou, vhodné nastavení), ale i obsahová – záběry nesmí např. zkrášlovat realitu nebo zachycovat loga produktů. (Bešťák 2018: 19) Součástí výsledného příspěvku mohou být také infografiky, lišty či titulky, přičemž každé médium má svůj specifický styl jejich ztvárnění.

Zvukovou stránku příspěvků lze rozdělit na synchrony, asynchrony a ruchy. Synchronem je „*kontaktní zvuk nahraný současně s obrazem.*“ (Bešťák 2018: 20) Může se jednat o výpověď respondenta nebo redaktorův stand-up, tedy, jak uvádí Lokšík, „*synchronní výpověď redaktora na kameru.*“ (in Osvaldová 2011: 86) Stand-up podle něj může být:

- a) neutrální – v případě tématu, jež není vázáné ke konkrétnímu prostředí (např. ekonomika či finance);
- b) stylizovaný – pořízen v reálném prostředí chystané, nebo už proběhlé události;
- c) dějový – v reálném čase a prostředí právě probíhající události.
(in Osvaldová 2011: 86)

Asynchron je zvukem nahaným mimo obraz, obvykle ve speciální nahrávací místnosti. Jedná se o komentář redaktora, který je k reportáži namluven až dodatečně po natáčení. (Bešťák 2018: 20) Ruch prostředí, jinak označován též jako *gerojš*, se využívá ke zvýšení autentičnosti reportáže a dokreslení atmosféry. Doprovází ilustrační záběry, které stojí buď samostatně (obvykle na začátku reportáže), nebo pokrývají reportáž v době redaktorova komentáře. (Bešťák 2018: tamtéž)

1.5 Dělbba práce v redakci

Jako existuje struktura mediálního trhu, existuje i struktura jednotlivých redakcí. Základní principy fungování jsou velmi podobné ve všech typech médií, nehledě na jejich technické zaměření (televize, rozhlas, tisk, online média), velikost, ani působnost (lokální, regionální, celostátní). Přestože „výkonnou silou“ každého média jsou redaktori, struktura a organizace jednotlivých redakcí se liší, přičemž např. u regionálních médií je hierarchická struktura výrazně plošší než u stanic celostátních. (Čuřík 2012: 150)

V čele stojí zpravidla šéfredaktor (někde *vedoucí redaktor*), který „*mimo jiné funguje jako spojnice mezi redakcí a vedením mediální organizace.*“ (Čuřík 2012: 155) Působí částečně jako manažer, jenž se podílí na ekonomických rozhodnutích a hájí samostatnost redakce, v první řadě ale zodpovídá za obsah vysílání vůči dalším osobám a spolu s vlastníky, popř. statutárními zástupci, určuje programovou strukturu a skladbu stanice. Jeho nejbližšími spolupracovníky jsou editoři, které sám určuje, a spolu s nimiž se účastní redakčních porad. (Čuřík 2012: tamtéž)

Editoři jsou zodpovědní za celé vydání, v případě televizního zpravodajství celý díl pořadu nebo celou relaci. Jejich prací je finální úprava materiálů před jejich zveřejněním či odvysíláním, komunikace s redaktory, průběžné informování o změnách a tím neustálá aktualizace výsledné podoby vydání. Jelikož má nejlepší přehled o plánu dne a práci a rozmístění redaktorů, vede v průběhu dne redakční porad. Zároveň určuje stopáž jednotlivých příspěvků, stanovuje uzávěrky a spolupracuje s moderátory při tvorbě textů čtených ve studiu.

Třetí základní složkou redakce jsou redaktori, kteří každodenně vyjíždějí do terénu, a ti, kteří se věnují práci v redakci, tedy směnaři a zprávaři, zpracovávající texty agentur, texty vlastních redaktorů, citací apod., z nichž vytvářejí samostatné zpravodajské relace. Redaktori natáčející reportáže musí mít zpracovávané téma dobře připraveno, musí být obeznámeni s reáliemi dané problematiky, sehnat si vhodné respondenty a být schopni flexibilně reagovat na požadavky editorů či neočekávané situace. (Motal 2012: 96) „*Lidé pracující v médiích mají nepochybně vliv na podobě výstupu, který nabízí příjemcům. Jejich postoje, chování a pracovní rutiny spoluvytvářejí všechna mediovaná sdělení.*“ (Jiráková, Köpplová 2015: 167)

Kromě výše zmíněných profesí se v rozhlasovém a televizním médiu uplatňují moderátori, jejichž úkolem je zpravodajství zprostředkovat divákům či posluchačům.

Po domluvě s editorem si jimi čtené texty mohou sami upravovat do jim vyhovující podoby. Větší redakce pak obvykle zaměstnávají také rešeršisty, kteří pomáhají redaktorům s přípravou podkladů k chystanému tématu. (Motal 2012: 96)

1.6 Mediální rutiny

Každé médium disponuje množstvím ustálených a osvědčených postupů, které např. při výběru obsahu nebo tvorbě konkrétního pořadu uplatňuje opakovaně. Podle Graemeho Burtona a Jana Jiráka jsou mediální rutiny „*zažitě způsoby, jak tyto materiály vyrábět*“. (Burton, Jirák 2001: 102) Wilson Lowrey je definuje jako „*opakované praktiky a formy které žurnalistům ulehčují plnit úkoly v nejistém světě, kde pracují v rámci produkčních omezení*.“ (Lowrey 2015: 407) Své rutiny mají všechny typy médií, přičemž se vzájemně liší podle typu produkovaných obsahů, technického způsobu jejich zpracování či periodicity.

Zpravodajství je specifické tím, že se jeho obsahy zdají být neplánované a jeho chod je zdánlivě založen na nečekaných aktualitách v průběhu dne. Takové události přitom tvoří pouze menšinu zpravodajských textů i relací, většina z nich je výsledkem předchozího pečlivého výběru, který obvykle na poradě provedli redaktori a editoři tak, aby se plánovaná událost mohla pokrýt jak personálně, tak technicky. I tento výběr zpráv je stejně jako následná výroba rutinní a vychází z dřívější zkušenosti, což významně usnadňuje práci a zároveň šetří čas, který by byl jinak investován do hledání nových postupů a způsobů tvorby. (Burton, Jirák 2001: 102)

Důležitou roli ve fungování jakéhokoliv média hrají uzavírky⁶. Ve zpravodajství je časový tlak na redaktory vyšší než v případě publicistiky, a stejně tak se mění podle typu média – kvůli neustálé aktualizaci je tlak na to, aby rozhlasoví, televizní i online reportéři zprostředkovali konzumentům zprávy co nejrychleji, vyšší.

Podle Tomáše Trampoty mohou mít rutinní postupy pro novináře i negativní důsledky. Novináři mohou ztrácet schopnost flexibilní reakce na nečekané události, zároveň se zvyšuje pravděpodobnost jejich ovlivnitelnosti ze stran profesionálních komunikátorů a PR agentur. (Trampota 2006: 131–132)

⁶ Dnes i v českém prostředí rozšířeny pod anglickým názvem *deadline*. Jedná se o poslední termín, v němž lze výsledný produkt novinářské práce odevzdat tak, aby se dostal do plánovaného vysílání, v případě tisku vydání.

1.6.1 Nastolování témat

Z politologického a sociologického hlediska rozumíme pojmem *agenda-setting* proces prosazování určitých témat do veřejného mediálního diskurzu a zároveň z něj vyčleňování témat jiných. Podle obsahu konkrétního výzkumu pak rozlišujeme nastolování agendy veřejné, politické či mediální. (Reifová 2004: 16)

O první zkoumání nastolování agendy (*agenda setting*) se v roce 1968 na Univerzitě Severní Karolíny pokusili Donald Shaw a Maxwell McCombs *Chapel Hill*, jejichž výsledky publikovali o čtyři roky později v odborném časopise *Public Opinion Quarterly*. Poznatky o nastolování agendy byly až vedlejším produktem k původně zkoumaným kognitivním účinkům mediálních obsahů zveřejňovaných při předvolební kampani amerických prezidentských voleb, v nichž proti sobě stáli kandidáti Hubert Humphrey a Richard Nixon. Autoři studie ve 24 dnech před volbami sledovali, jaké politické zprávy byly v tomto období zveřejňovány, jaká témata byla v souvislosti s osobami kandidátů rozebírána a s čím byli v mediálním prostoru spojováni. Na vzorku 100 respondentů, který tvořili převážně nerozhodnutí voliči, následně zkoumali, čím byli při volbě ovlivněni. Kvůli složení výzkumného vzorku však byly výsledky prvního výzkumu nezobecnitelné na širší populaci. (McCombs a Shaw in Trampota 2006: 119)

V druhém výzkumu, nazvaném *Charlotte Study*, provedli Shaw s McCombsem na širším vzorku panelové šetření, v němž se zabývali analýzou toho, odkud respondenti čerpají informace, v jaké míře a jaká témata považují za důležitá. I přes metodické nedostatky se potvrdilo původní zjištění, tedy to, že „*média mají moc nastolovat důležitost témat veřejnosti a určují, jaká témata budou příjemci považovat za důležitá.*“ (Trampota 2006: 119)

Zároveň vyšlo najevo, že se vliv na konzumenty liší typem média a intenzitou přijímání mediálních obsahů. „*Ukázalo se, že ne všechna média hrají při nastolování agendy stejnou roli. Nejsilnějším zdrojem personální agendy bylo televizní zpravodajství a tisk.*“ (Trampota 2006: tamtéž)

1.6.1.1 Přijímání agendy

Z podstaty věci vyplývá, že nastolování agendy ze strany médií nemůže mít stejný vliv na všechny konzumenty mediálních obsahů. Rozdílnou ovlivnitelností příjemců mediálních obsahů se zabývali i McCombs a Shaw, jež stanovili tři vlastnosti konzumentů, jimiž je míra vlivu nastolovací agendy ovlivněna. Těmito vlastnostmi jsou:

- 1) Zájem o obsah médií
- 2) Nejistota a nevědomost ve vztahu k obsaženým tématům
- 3) Snaha spojená s vyhledáváním důvěryhodného zdroje informací

První dvě vlastnosti jsou souhrnně označovány jako potřeba orientace, přičemž se jedinci, kteří touto potřebou disponují, dobrovolně vystavují co největšímu množství obsahu, který samostatně vyhledávají. Zjednodušeně lze tedy říci, že čím více mediálních obsahů příjemce konzumuje, tím víc na něj nastolovací agenda působí. (McCombs a Shaw in Trampota 2006: 121)

1.6.2 Gatekeeping

Nároky na to, jaká témata budou zpracovávána a stanou se tak součástí zpravodajství se v různých typech médií liší. Na výběr dohlíží nejen redaktori, jakožto autoři výsledných děl, ale zejména editoři, kteří v mediálním prostoru zastávají roli „vrátného“, čili tzv. „gatekeepera“, který rozhoduje o tom, jaké obsahy budou, nebo naopak nebudou zveřejněny.

Podle Pamelý J. Shoemaker a Tima P. Vosa je gatekeeping „*proces, při kterém se nespočet událostí a nápadů redukuje na několik zpráv, které nabízíme v našich zpravodajských médiích,*“ přičemž základní premisou je selekce obsahů. (Shoemaker, Vos 2008: 75)

Pojem *gatekeeper* poprvé použil v roce 1974 psycholog Kurt Lewin v článku publikovaném v časopise *Human Relations*. Koncept gatekeepingu využil k ilustraci vlivu jednotlivců na stravování společnosti, kdy např. v rodině formuje stravovací návyky ten, kdo jídlo kupuje. Lewin věřil, že teoretický rámec gatekeepingu může být generalizován i ve výběru informací různými komunikačními kanály.

S myšlenku gatekeepingu pracoval už roku 1950 David Manning White z Iowské univerzity výzkumem, při němž nechal editora maloměstského deníku shromažďovat všechny zprávy přichozí ze tří agentur v období jednoho týdne. Zjistil, že 90 procent přichozích zpráv se nestalo součástí zpravodajství, přičemž zhruba třetina z nich byla zamítnuta pouze na základě subjektivního pohledu „pana Gasese“, jak White vybraného editora pracovníě pojmenoval. Oba provedené výzkumy kladly důraz na subjektivní charakter rozhodování, až později se začala být věnována pozornost systémovým vlivům. Postupně se výzkumy shodly na tom, že se média při výběru témat chovají velmi podobně, mnohdy stejně. (Shoemaker, Vos 2008: 75–86)

„Chování gatekeeperů podle závěrů těchto výzkumů ovlivňují četné faktory, např. velikost daného média, domnělé hodnoty publika, interpersonální vztahy v redakci nebo nedostatek času a místa.“ (Reifová 2004: 71)

Podle Trampoty pramení výběr událostí ze tří základních tlaků, které směřují od:

1. Publika
2. Mediální organizace
3. Zdrojů.

Výběr témat jednotlivými gatekeepery pak ovlivňují např. modely myšlení, socializace, hodnoty, postoje, rozhodovací strategie nebo typ práce, kterou žurnalista zastává. (Trampota 2006: 44–45)

1.6.3 Zpravodajské hodnoty

Už teorie gatekeepingu ukazuje, že velká část zpráv končí „v koši“ a do zpravodajství se nedostane. Pomineme-li faktor subjektivity výběru informací redaktorů a editorů, dostáváme se k tématu *zpravodajských hodnot*. Pojem, který v roce 1922 v knize *Public Opinion* poprvé použil Walter Lipmann, vysvětluje Reifová jako „všechny znaky, které rozhodují o zařazení zprávy do zpravodajství,“ nebo také jako „vlastnosti extramediální události, které určují pravděpodobnost toho, zda událost projde branou médií a bude převedena na zprávu a dále jako taková mediována.“ (Reifová 2004: 76)

První studii na toto téma provedli Johan Galtung a Marie Rugeová v roce 1956. Formulovali v ní hypotézu, že se události dostávají do zpravodajství podle toho, zda vyhovují organizačním, sociokulturním a žánrovým kritériím. Mezi žánrové faktory patří např. to, zda zpráva odpovídá očekávání publika, mezi sociokulturní pak to, jestli se obsahy týkají elitních zemí nebo osobností. Organizační kritéria jsou podle nich univerzální a mají „ideologické“ důsledky. (McQuail 2002: 302)

Podle Paula Brightona a Dennise Foye jsou pro novináře zpravodajské hodnoty souborem nehmotných, neformálních a často podvědomých pravidel, jak pracovat a na základě kterých plánovat a realizovat publikace či vysílání. Vše, co se ve světě děje, je podle nich nová událost, o kterou projeví vždy někdo někde určitou úroveň zájmu právě díky různé intenzitě zpravodajských hodnot. (Brighton, Foy 2007: 1)

Osvaldová uvádí, že „událost má větší šanci stát se součástí zpravodajství, pokud koresponduje s organizačními a kulturními kritérii dané společnosti, probíhá v aktuálním

a krátkém časovém intervalu [...], je jasná a jednoznačná [...], intenzivní, výjimečná nebo nečekaná.“ (Osvaldová 2011: 20) Dále by měla mít kulturně blízko k divákům, oblasti, kde žijí, a jejich hodnotám. (Osvaldová 2011: tamtéž)

Denis McQuail po vzoru Galtunga a Ruge řadí mezi zpravodajské hodnoty: rozměr událostí, blízkost, jasnost, omezený časový rozměr, závažnost, souznění, personifikaci, negativnost, významnost, drama a akci. (McQuail 2002: 302)

2 Regionální zpravodajství Televizního studia Ostrava České televize

2.1 Vývoj TS Ostrava ČT v kontextu rozvoje regionální žurnalistiky

Regionální média se rozvíjela společně s žurnalistikou a s přibývajícím prostředky na její tvorbu. V případě České (dříve Československé) televize a jejich regionálních odnoží tomu nebylo jinak. Rok a půl po hlavním vysílacím studiu na Kavčích horách v Praze, které zahájilo provoz v roce 1953, sice vzniklo televizní studio (dále také TS) v Ostravě, to ale fungovalo samostatně a na Praze nezávisle. Vysílání probíhalo nejprve jen dvakrát týdně (ve středu a v neděli), později čtyřikrát (v úterý, ve čtvrtek a o víkendu).

Vysílač v ostravských Hošťálkovicích měl sloužit pouze jako přijímač pražských obsahů a technika potřebná k bezproblémovému oboustrannému sdílení byla definitivně dobudována až o šestnáct let později. Už od konce roku 1956 si ale studia mohla vzájemně předávat první pořady a Ostrava se stala nedílnou součástí celostátního vysílání. V roce 1974 se studio přesunulo na ostravskou Dvořákovu ulici, odkud dodnes zajišťuje zpravodajství ze severní a střední Moravy a Slezska. (Česká televize: *Počátky vysílání*)

Po roce 1989 se nabídka regionálních televizních vysílání rozšířila a začaly fungovat tři skupiny lokálních vydavatelů. První skupinou, která se opírala o podporu ministerstva hospodářství, byly *obecní televize*, jež, jak vyplývá z jejich pojmenování, byly financovány z rozpočtu obcí. Tyto televize vznikaly v rozporu se zákonem, jelikož sice zastupovaly funkce veřejnoprávních médií, jejich obsahy však často sloužily ku prospěchu místních politiků a podnikatelů. V roce 1993 vyhodnotila Rada pro televizní a rozhlasové vysílání (RRTV) tento typ vysílání za neoprávněný a pozměnila legislativu a licenční podmínky tak, „že obce mohly provozovat televizi na smluvním základě se soukromými subjekty,“ popisuje Lokšík. (in Waschková Císařová 2007: 73)

Druhá skupina byla tvořena *kabelovými televizemi*, budovanými od přelomu 90. let minulého století na velkoměstských sídlištích, a to kvůli společným televizním anténám a jejich kabelovým rozvodům. V roce 1993 získaly kabelové televize od RRTV první licenci a do roku 1995 podléhaly licenčnímu řízení. Novela č. 301/95 Sb. zavedla od roku 1996 registrační systém, díky němuž mohli provozovatelé šířit převzaté televizní vysílání, zároveň

ale byli povinni zdarma poskytovat jeden kanál k vysílání regionálního programu. Pro tento informační kanál se vžilo zkrácené označení *Infokanál*.

Třetí a poslední skupina televizí, kterou Lokšík zmiňuje, se vytvořila právě kolem programu České televize OK3 (v roce 1993 přejmenován na ČT3). Televize spadající do této skupiny už byly technologicky velmi dobře vybaveny, měly profesionální zázemí i personál. Jejich programy se na OK3 vyskytovaly od roku 1990 do roku 1993, kdy byla činnost ČT3 ukončena, a byly vysílány z větších měst s předpokladem velkého reklamního trhu, tedy např. z Brna, Zlína, Českých Budějovic nebo Liberce. (in Waschková Císařová 2007: 73)

2.2 Regionální zpravodajství České televize

Česká televize byla zřízena ke dni 1. ledna 1992 a jejím statuárním orgánem, jmenovaným Radou České televize na šest let, je generální ředitel⁷. Jejimi organizačními částmi jsou televizní studia v Praze, Brně a Ostravě, která byla, co se týče regionálního vysílání, v dubnu 2023 doplněna o regionální studia v Hradci Králové, Českých Budějovicích, Plzni a v Ústí nad Labem. (Česká televize: *Základní informace o ČT*)

2.2.1 Regionální redakce České televize

Jelikož je pražské televizní studio z výše zmíněných největším, spadá pod něj zároveň nejvyšší počet regionálních redakcí, které jsou členěny do větších regionálních celků – Regiony Praha a střední Čechy, Regiony východní Čechy (redakce v Hradci Králové, Pardubicích a Trutnově), Regiony severní Čechy (redakce v Ústí nad Labem, Chomutově a Liberci), Regiony západní Čechy (redakce v Plzni, Klatovech a Karlových Varech) a Regiony jižní Čechy a Vysočina (redakce v Českých Budějovicích, Táboře a Jihlavě). Všechny tyto redakce do konce března 2023 tvořily příspěvky do Událostí v regionech (Praha), jež byly vysílány na území všech výše uvedených regionů. 3. dubna 2023 byly uvedeny dvě nové mutace Událostí v regionech, na jejichž přípravě se nyní podílejí celkem čtyři dříve zmíněná regionální studia, z nichž každé zastupuje jednu oblast Čech, vyjma Prahy a středních Čech. Tato regionální studia pokrývají dění celkem osmi krajů⁸.

Pod televizní studio v Brně spadají brněnská a zlínská redakce, pod TS Ostrava redakce ostravská, olomoucká a krnovská. Každé z těchto studií zpravodajsky pokrývá dva

⁷ Od roku 2011 tento post zastává Petr Dvořák..

⁸ Pardubického, Královéhradeckého, Libereckého, Ústeckého, Karlovarského, Plzeňského, Jihočeského a kraje Vysočina

moravské regiony. (Česká televize: *Zprávy ze všech koutů republiky: Česká televize rozšiřuje své regionální zpravodajství*)

2.2.2 Právní rámec regionálního vysílání České televize

„Poslední úprava zákona o ČT z ledna 2001 uložila České televizi dvě kvóty týkající se jejich regionálních studií.“ (Janáček, Mrzena, 2004) První kvóta je definovaná v každoročních statistikách a datech o sledovanosti vysílání: „Česká televize je povinna zajišťovat regionální vysílání zpravodajských a publicistických pořadů. Podle ust. § 12 zákona č. 483/1991 Sb., o České televizi, ve znění pozdějších předpisů, činí časový rozsah regionálního vysílání zpravodajských a publicistických pořadů u Televizního studia Brno a Televizního studia Ostrava alespoň 25 minut denně.“ (Česká televize: *Data o vysílání*)

Podle dostupných dat každoročně zveřejňovaných Českou televizí se jí daří dodržovat. V prvních třech čtvrtletích roku 2022 překračovalo regionální vysílání z Brna a Ostravy povinných 25 minut průměrně o 13 minut denně. Podobné přesahy stanoveného limitu vykazují statistiky ČT dlouhodobě.

Podle druhé kvóty musí podíl vysílání ostravského a brněnského studia měsíčně tvořit alespoň 20 procent celkového vysílání. Simultánní vysílání regionálních pořadů TS Brno a TS Ostrava v roce 2021 dosáhlo 463 hodin. (Česká televize: *Objem regionálně vysílaného zpravodajství a publicistiky ve vysílání České televize*)

3 Metodologická část

Za cíl mé bakalářské práce jsem si zvolila popsat proces vzniku jednotlivých dílů pořadu Události v regionech (Ostrava). Obsahy pořadu jsou výsledkem společné práce pracovníků redakce zpravodajství Televizního studia České televize Ostrava. Jelikož složení redakce čítá mnoho různých profesí a každá z nich se na vzniku dílů zmíněného pořadu podílí jiným způsobem, je k dosažení stanoveného cíle nezbytný sběr dat o činnosti jednotlivých redakčních pozic stejně jako o chodu redakce jako celku.

Aby výzkum vedl k úspěšnému naplnění cíle, bylo potřeba stanovit hlavní výzkumnou otázku a k ní se vztahující vedlejší výzkumné otázky. Hlavní otázka mého výzkumu tedy zní: *Jak probíhá proces vzniku a tvorby regionálního pořadu České televize Události v regionech (Ostrava)?* Odpověď na tuto otázku jsem nezískávala jejím přímým kladením informantům, nýbrž analýzou odpovědí výzkumného vzorku na otázky vztahující se jak k náplni jejich pracovní činnosti, tak organizaci redakce. Analýzu dat a jejich interpretaci představuji v praktické části bakalářské práce.

Při realizaci výzkumu jsem se opírala o vedlejší výzkumné otázky, mezi něž jsem zařadila např. *Jaké zdroje informací redakce zpravodajství Televizního studia České televize Ostrava využívá a považuje za relevantní? Jaká jsou specifika mediálních rutin užívaných konkrétními žurnalistickými profesemi podílejícími se na vzniku pořadu Události v regionech (Ostrava)?*, dále také *Jakým způsobem probíhá den v redakci zpravodajství?* Tyto vedlejší výzkumné otázky byly zařazeny v plném či pozměněném znění do otázek pokládaných v jednotlivých rozhovorech. Rozhovorů jsem realizovala celkem šest, přičemž mezi informanty patřili svými profesemi vedoucí redaktor, editor, moderátorka, redaktorka, režisér a kameraman. Jednalo se kvalitativní polostrukturované rozhovory, jejichž otázky se lišily v závislosti na vykonávané pozici.

Kromě rozhovorů jsem při zpracování praktické části vycházela také ze zúčastněného pozorování na pracovišti, k němuž jsem měla v době psaní této práce přístup. Taktéž jsem se zúčastnila výjezdů s redaktory mimo zázemí redakce a byla přítomna práci střihačů ve střižnách či živému vysílání z režie TS Ostrava.

3.1 Kvalitativní výzkum

Kvalitativní metody výzkumu hledají odpovědi na otázky *Jak?* a *Proč?*. Na rozdíl od kvantitativních výzkumů nejsou standardizované, přestože i ony se obvykle řídí ustálenými a osvědčenými postupy.

Výzkumník nejprve zvolí téma výzkumu a vymezí hlavní výzkumné otázky, které lze při realizaci výzkumu upravovat či doplňovat na základě získaných dat, jejichž sběrem vyvstávají nové možné výzkumné hypotézy. (Hendl 2005: 50) „*Výzkumník vyhledává a analyzuje jakékoliv informace, které přispívají k osvětlení výzkumných otázek, provádí deduktivní a induktivní závěry.*“ (Hendl 2005: tamtéž).

Výhodou kvalitativních metod je jejich flexibilita, tedy např. to, že výzkumník může svými otázkami do tématu pronikat stále hlouběji v návaznosti na to, jakým směrem se vedený rozhovor či jiná forma šetření vyvíjí. (Sedláková 2014: 18) „*Interakce výzkumníka a zkoumaného má vždy odlišnou podobu na základě unikátního průběhu a (v případě lidí) reakcí objektu.*“ (Sedláková 2014: tamtéž) Zmíněný faktor se v případě výzkumu této bakalářské práce v největší míře projevoval na délce odpovědí informantů. Zatímco někteří z nich odpovídali i na dichotomické otázky⁹ velmi obsírně, jiní volili jednoslovné či strohé odpovědi, k nimž přidali další informace až po vznesení doplňujících dotazů. I z toho důvodu se počet otázek pokládaných informantům liší – někteří detailní popis daného jevu, činnosti či situace zahrnuli do jediné odpovědi, jiní k popisu stejně obsáhlého tématu potřebovali otázek více.

Mezi další přednosti kvalitativního výzkumu řadí Jan Hendl jeho přizpůsobivost situacím a podmínkám, možnost studia procesů a navrhování teorií, výzkum jevu v jeho přirozeném prostředí nebo hledání i zdánlivě neexistujících souvislostí. Zároveň je však nevýhodný např. z důvodu větší časové náročnosti, nezobecnitelnosti na širší populaci, menší replikovatelnosti a nemožnosti či velké obtížnosti predikce. (Hendl 2005: 52) Jelikož je výzkumník neoddělitelnou a nezastupitelnou součástí výzkumu a svými preferencemi ovlivňuje nejen jeho průběh, ale do jisté míry i výsledné obsahy, lze hovořit o výzkumníkově přiznané subjektivitě. (Sedláková 2014: 19) Při realizaci výzkumu této bakalářské měla subjektivita vliv i na vyjadřování informantů, kteří předpokládali jistou míru výzkumníkovy znalosti a vzhledu do zkoumaného prostředí kvůli jeho přítomnosti na pracovišti a přístupu ke každodenním činnostem zkoumaných osob. Z toho důvodu jsou v odpovědích místy

⁹ Dichotomické otázky skýtají pouze dvě možnosti odpovědi, nejčastěji Ano/Ne.

obsaženy např. profesionalismy¹⁰, jež nejsou výzkumníkovi blíže vysvětlovány, jelikož se počítá s jeho porozuměním vyplývajícím ze zkušenosti.

3.1.1 Kvalitativní rozhovor

Kvalitativní dotazování představuje širokou škálu metod sběru kvalitativních dat – od formulářů s pevně danými uzavřenými otázkami až k volně vedeným rozhovorům. Uprostřed pak stojí polostrukturované (semistrukturované, řízené) rozhovory, které „se vyznačují definovaným účelem, určitou osnovou a velkou pružností celého procesu získávání informací.“ (Hendl 2005: 164) Kvůli předem připraveným okruhům otázek či otázkám samotným, které tazatel v průběhu výzkumu může dle potřeby libovolně upravovat a doplňovat, se polostrukturovaný rozhovor označuje též jako *rozhovor s návodem*.

Polostrukturované rozhovory řeší nevýhody strukturovaných i nestrukturovaných rozhovorů, a naopak čerpají z jejich výhod, díky čemuž se jsou zřejmě nejrozšířenější formou výzkumných rozhovorů. (Miovský 2006: 159–161)

Přestože by výzkumníková příprava před rozhovorem samotným měla být co nejpodrobnější, musí být tazatel schopen flexibilně reagovat na vzniklé situace, tedy např. nepokládat otázky, na něž informant samovolně odpověděl v rámci jiných otázek, nebo se naopak doptat v případě neúplnosti odpovědi. V této souvislosti uvádí Renáta Sedláková rozlišení otázek na *primární*, připravené předem, a *sekundární*, jinak též *sondážní*, jež vznikají „s cílem doplnit, co již zaznělo, nebo podnítit informanta k další výpovědi.“ (Sedláková 2014: 211) Ty mohou mít formu verbální (projev zájmu, parafráze položené otázky) nebo neverbální za využití mimiky a gest.

Pro dosažení cíle výzkumu této bakalářské práce bylo z redakce zpravodajství vybráno šest zástupců jednotlivých profesí podílejících se na tvorbě pořadu Události v regionech, s nimiž byly následně vedeny kvalitativní polostrukturované rozhovory. Výběr informantů byl proveden tak, aby mezi nimi měly zastoupení stěžejní profese redakce zpravodajství, doplněné o zástupce oddělení realizace, které mezi sebou úzce spolupracují. V případě obsazení dané pozice více lidmi byl zohledňován také jejich pracovní poměr, přičemž upřednostňováni byli interní pracovníci před těmi externími, a to zejména z důvodu častější přítomnosti na pracovišti a většího množství svěřené práce. Do výzkumu byli zapojeni: vedoucí redaktor redakce zpravodajství TS Ostrava Radek Wiglasz, editor Událostí

¹⁰ Profesionalismy jsou formou slangu, představují je termíny a fráze užívané skupinou zaměstnanců,

v regionech a koeditor ČT24 Petr Mecner, režisér Tomáš Vavrečka, moderátorka Jana Fabiánová, redaktorka a moderátorka Tereza Krumpholzová a kameraman David Karas. Diverzita profesí byla zvolena proto, aby bylo dosaženo co nejkompexnějšího přiblížení procesu tvorby pořadu stejně jako chodu redakce a aby bylo možné srovnání přístupů více angažovaných subjektů.

Rozhovory s informanty byly vedeny na začátku března 2023 v prostorách redakce zpravodajství TS Ostrava odděleně a na sobě nezávisle. Informanti při realizaci rozhovorů nebyli nijak ovlivňováni okolím, jelikož se nacházeli mimo kolektiv. Zvolená metoda výzkumu umožňovala pokládání sekundárních otázek, které byly využity v případě konkretizace otázek a doptávání se na odpovědi informantů. Počet otázek, a tedy i délka jednotlivých rozhovorů se odvíjely prvotně od rozsahu pracovní náplně dané profese, druhotně od obsáhlosti odpovědi informantů a jejich vyjadřovacích schopností. Stopáž nejkratšího rozhovoru činí 14 minut, nejdelší rozhovor trval 26 minut.

3.1.2 Zúčastněné nestandardizované pozorování

Pozorování je důležitou výzkumnou technikou sběru dat v terénu, která „*představuje snahu zjistit, co se skutečně děje*“ (Hendl 2005: 190), přičemž výzkumník při realizaci čerpá nejen z vizuálních, ale i sluchových či pocitových vjemů. (Hendl 2005: tamtéž)

Výzkum této bakalářské práce využívá vzhledem k charakteru začlenění výzkumníka do zkoumaného prostředí (redakce zpravodajství TS Ostrava) nestandardizovaného vnitřního pozorování, které na rozdíl od pozorování vnějšího¹¹ „*spočívá v pozorovací činnosti výzkumníka, který pracuje v dlouhodobém a podle možnosti přirozeném sociálním kontaktu se zkoumanými lidmi uvnitř zkoumané skupiny, instituce či jiné pospolitosti.*“ (Koudelka 2018)

Podobu role výzkumníka při vnitřním pozorování pojmenovává Hendl jako *úplného účastníka*, který je rovnocennou součástí pozorované skupiny, s níž tráví podstatnou část času a kterou neinformuje o svém záměru.¹² (Hendl 2005: 191) Při nestandardizovaném pozorování si pak podle Ferdinanda Koudelky (Sociologická encyklopedie Ústavu AV ČR,

¹¹ Při vnějším pozorování je výzkumník nezávislý a není součástí zkoumané skupiny. (Koudelka 2018)

¹² Dále Hendl rozlišuje *účastníka jako pozorovatele*, který se od *úplného účastníka* liší informováním skupiny o realizaci pozorování, *pozorovatele jako účastníka*, jenž zastává spíše roli nezúčastněného tazatele, a *úplného pozorovatele*, tedy pozorovatele zvenčí, s jehož činností (kterou nelze provádět v uzavřených kolektivech) není skupina seznámena a který její chod nijak neovlivňuje. (Hendl 2005: 191–193)

2018) výzkumník stanovuje jen cíl svého výzkumu a jeho průběh upravuje na základě situačních podmínek a vlastního souhrnu znalostí.

Zúčastněné pozorování bylo za účelem výzkumu prováděno v průběhu dvou březnových týdnů, a to vždy ve všední dny, obvykle od osmi hodin ráno do odpoledních hodin nebo do večerního vysílání Událostí v regionech (Ostrava).

3.2 Výzkumný vzorek

Vhodný výběr výzkumného vzorku je pro úspěšnou realizaci výzkumu stěžejní, přičemž se metody výběru liší podle velikosti požadovaného vzorku a cíle výzkumu. V případě záměrného (účelového) výběru, jenž patří mezi nejrozšířenější a jenž byl využit při tomto výzkumu, výzkumník *„cíleně vyhledává účastníky podle jejich určitých vlastností.“* (Miovský 2006: 135) Do výzkumu jsou tedy zapojeni účastníci, kteří splňují požadovaná kritéria a s jejich zapojením souhlasí. (Miovský 2006: tamtéž)

„Ve studii pomocí rozhovorů se musíme rozhodnout, se kterými osobami provedeme rozhovor a z jakých skupin mají tito jedinci pocházet.“ (Hendl 2005: 151) Podle Sedlákové mohou jedinci jakožto výzkumné jednotky pouze reprezentovat obecnější rámec, např. sociální role. (Sedláková 2014: 90) Při následné interpretaci dochází k výběru těch shromážděných dat, která jsou pro výsledek výzkumu směrodatná.

3.2.1 Medailony informantů

Radek Wiglasz – vedoucí redaktor redakce zpravodajství TS Ostrava České televize

Na Fakultě sociálních věd na Univerzitě Karlově v Praze vystudoval bakalářský obor Žurnalistika, navazující magisterský pak Mediální studia. Během studia začal externě spolupracovat se sportovní redakcí Aktuálně.cz, kde v letech 2008–2009 přispíval do *Sport plus*. Po získání bakalářského titulu absolvoval stáž v České televizi v Ostravě, po jejímž ukončení přijal nabídku na pozici externího redaktora v redakci zpravodajství. Od roku 2013 zastával pozici stálého redaktora zpravodajství a o čtyři roky později se stal editorem a vedoucím vydání Událostí v regionech. Roku 2019 uspěl při výběrovém řízení na pozici vedoucího redaktora zpravodajství TS Ostrava a nyní tuto práci vykonává pátým rokem.

Jana Fabianová – moderátorka

Vystudovala žurnalistiku a sociologii na Fakultě sociálních studií na Masarykově univerzitě v Brně, poté pokračovala tamtéž na navazujícím magisterském studiu sociologie.

Za studia se jako elév přihlásila do tehdy nejprestižnější redakce regionu – Mladé fronty DNES (dále jen MF DNES), kde byla v letech 1997–2001 externí redaktorkou. Po dokončení VŠ následovala bývalé kolegy z MF DNES, kteří přešli do redakce zpravodajství České televize v Ostravě, a dva roky pracovala opět na pozici externí redaktorky.

V roce 2004 přestoupila do Českého rozhlasu Ostrava a také psala pro tištěné médium. Po mateřské dovolené byla z ČT kontaktována s nabídkou další spolupráce, a to na pořadu Sama doma. Od roku 2007 tak v TS Ostrava působila jako moderátorka, dramaturgyně a scénáristka různě dlouhých publicistických či dokumentárních pořadů. Do redakce zpravodajství se vrátila s příchodem nového ředitele Miroslava Karase, který jí na podzim roku 2020 navrhl návrat do zpravodajství. Nyní moderuje na stanici ČT1 Události v regionech plus a Události v regionech (Ostrava), na ČT24 pak vstupy z regionálního studia a Regiony ČT24.

Petr Mecner – editor Událostí v regionech a koeditor ČT24

Vystudoval český jazyk a literaturu na Filozofické fakultě Ostravské univerzity. Následně se přestěhoval do Prahy, kde mezi lety 2008 a 2014 pracoval jako korektor a novinář na volné noze. Začínal jako kulturní redaktor pro A2, poté přispíval do časopisu Čilichili a kultuře se věnoval také v časopisech Host a Protimluv. Roku 2015 se vrátil z Prahy zpět do Ostravy zrovna ve chvíli, kdy redakce zpravodajství Televizního studia Ostrava otevřela výběrové řízení, v němž následně uspěl, a stal se redaktorem. Po třech letech začal částečně koeditovat na ČT24 a po zřízení třetího editorského místa v ostravské redakci zpravodajství dostal nabídku k jeho obsazení. Nyní edituje třetím rokem Události v regionech a pokračuje v koeditaci na ČT24.

Tereza Krumpholzová – redaktorka a moderátorka

Na Ostravské univerzitě vystudovala speciální pedagogiku, následně se však začala věnovat žurnalistice. Pět let pracovala jako redaktorka v Moravskoslezském deníku a zároveň spolupracovala s televizí Prima na pořadu Soukromá dramata a později s televizí Nova na publicistickém pořadu Na vlastní oči. Poté, co pořady nedostaly rozpočet na další rok, nastoupila v roce 2013 po domluvě s tehdejší vedoucí redaktorkou redakce zpravodajství a po předložení portfolia jako redaktorka zpravodajství České televize Ostrava, kde dodnes pokračuje v redaktorské práci a také moderuje pořady Týden v regionech a Regiony ČT24.

Tomáš Vavrečka – režisér

V Televizním studiu České televize Ostrava strávil nejprve osm let v režii na pozici obrazového stříhače, nyní už pracuje stejně dlouhou dobu jako režisér. V průběhu kariéry absolvoval stáže v Praze. Kromě hlavní večerní relace Události v regionech a poledních Událostí v regionech plus živě režiruje vstupy z regionálního studia na ČT24 a sobotní Regiony ČT24, z ne živě vysílaných pořadů Týden v regionech a Zajímavosti z regionů. Každoročně má na starost režii akce Dny NATO a režiruje volební debaty v Praze, v Brně i v Ostravě. Zkušenosti má také s režii pořadu Interview ČT24.

David Karas – kameraman

Vystudoval obor fotografie na střední odborné škole. V České televizi začínal roku 1997 jako asistent kamery v redakci zpravodajství, odkud následně přešel jako ostříč a zakladač filmu na hranou tvorbu. Na pozici kameramana pracuje osmnáct let, v nichž spolupracoval např. na televizních pořadech *Na stopě*, *Bludiště*, *Šikulové* nebo *Dobré ráno s Jedničkou*, z filmografie jsou to např. snímky *Strážce duší* (2001), *Na oblasti* (2005) či *Evropa za klavírem* (2009). Po dvaceti letech práce v televizi se před několika lety vrátil zpět do redakce zpravodajství, kde aktuálně natáčí reportáže nebo jiné příspěvky a také dělá kameramana ve studiu.

3.2.2 Události v regionech (Ostrava)

Události v regionech (Ostrava) jsou hlavní zpravodajskou relací Televizního studia Ostrava. Jsou vysílány vždy od pondělí do pátku¹³ v 18 hodin na stanici ČT1.¹⁴ Jedná se o pořad s časovou dotací 25 minut, jenž je složen z reportáží, živých vstupů, rozhovorů s hosty, čtených zpráv a dalších příspěvků, které přináší aktuální zpravodajství z Moravskoslezského a Olomouckého kraje. Polední obdobou této večerní relace jsou osmiminutové Události v regionech plus, vysílané taktéž ve všední dny na ČT1, a to ve 12:20. Většinou zahrnují část zkrácených příspěvků večerního vysílání Událostí v regionech, čtené zprávy, živé vstupy, popř. rozhovory se od hlavní relace obvykle liší.

Přestože jsou Události v regionech a Události v regionech plus nejdůležitějšími relacemi TS Ostrava, kromě nich přispívají redaktori svými příspěvky do neživě vysílaných

¹³ S výjimkou státních svátků.

¹⁴ V určitých časech je vysíláno pět regionálních variant programu ČT1: ČT1 (pro Prahu a střední Čechy), ČT1 JM (jihomoravská verze z Televizního studia Brno) a ČT1 SM (severomoravská verze z Televizního studia Ostrava), JZC (pro jižní a západní Čechy) a SVC (pro severní a východní Čechy).

víkendových regionálních pořadů, kterými jsou Týden v regionech a Zajímavosti z regionů, a do sobotního živého vysílání Regionů ČT24. Na každodenní bázi jsou výstupy ostravských a olomouckých redaktorů také součástí vysílání ČT24.

4 Praktická část

4.1 Nastolování témat

V redakci zpravodajství TS ČT Ostrava si témata do pořadu Události v regionech ve většině případů vybírají sami redaktoři, přičemž roli při výběru často hrají jejich tematické profilace. „Oficiálně to není rozděleno, ale samozřejmě každý redaktor má k něčemu blíž, takže se to snažíme respektovat.“ (Krumpholzová: 16)

Zároveň je v redakci vyvíjena snaha o to, aby redaktor dané téma sledoval kontinuálně, udržoval jeho linku a při tvorbě reportáže navazoval na poslední odvysílané informace k dané problematice. „Je vlastně logické, že si to téma potom (redaktor) hlídá. A hlídá si i ty momenty, kdy přijít s nějakým posunem, kdy se něco vyvíjí, abychom byli aktuální.“ (Mecner: 9)

Veškerá zpracovávaná témata musí být konzultována s redaktorem a jím také schválena. V určitých případech témata přiděluje redaktorům přímo editor, jehož prací je mj. kontrolovat obsahovou stránku pořadu, a dohlíží tedy na to, aby ve vysílání byly obsaženy všechny důležité události daného dne i jiná aktuální témata. „Je X témat, o kterých mám představu, že by tam měla být, protože nějakým způsobem rezonují ve společnosti. A pokud se neobjeví přímo u redaktorů, tak v kooperaci s nimi vybírám, kdo by to mohl udělat.“ (Mecner: tamtéž)

K rozdělování témat editorem dochází také v případě nečekaných aktualit, se kterými se v plánu dne nepočítalo. „Když zasedá zastupitelstvo, je tady prezidentská návštěva nebo se stane nějaké hromadné neštěstí, rozděluje nám to editor v závislosti na tom, kdo se kde zrovna vyskytuje.“ (Krumpholzová: 15)

Vedoucí redakce zpravodajství Radek Wiglasz uvádí jako důležitou inspiraci při výběru témat kalendář ČTK. On sám zasahuje do výběru témat minimálně, a to zejména při rozhodování o vhodnosti tématu. „Občas přijdu s nějakým návrhem, nebo se může stát, že se mi nějaké téma natolik nelíbí, že řeknu, že bychom to dělat neměli. Nebo věci, které se třeba opakují a nejsou podle mě příliš zásadní pro to vysílání.“ (Wiglasz: 12)

Návrhy témat zařaditelných do zpráv občas přinášejí i ostatní zaměstnanci redakce zpravodajství. „Když mám nějaký dobrý tip, tak ho prostě předám kolegovi a nabídnu, jestli by o to měl zájem.“ (Fabiánová: 21)

Jelikož je Česká televize veřejnoprávním médiem, odráží se veřejnoprávnost také ve výběru témat i způsobech jejich následného zpracování. Redakce zpravodajství reflektuje veřejnoprávnost třeba tím, že diváky informuje i o tématech, kterými se komerční televize obvykle nezabývají. „*Neděláme tolik černé kroniky, nejedeme tak po servisu policie. Děláme lokální příběhy, lokální politiku, což je asi to, co nás nejvíc odlišuje od komerčních televizi, které se asi moc nezajímají o to, co se děje na zastupitelstvu Moravskoslezského kraje nebo Ostravy.*“ (Wiglasz: 15)

Podle Wiglasze jsou si však v posledních letech komerční a veřejnoprávní stanice tématy blíží, a tak je rozlišuje zejména právě forma uchopení. „*Nejdeme po bulvární lince, snažíme se ty věci prostě přinášet bez komentáře, čistá fakta tak, jak jsou.*“ (Wiglasz: tamtéž) V praxi televizního zpravodajství se rozdíly projevují např. absencí ilustračních záběrů nebo „podkresových“ melodií ve veřejnoprávním vysílání.

4.2 Zdroje informací

Veškeré návrhy na zpracovávaná témata je nezbytně potřeba čerpat ze spolehlivých a ověřených zdrojů: „*To nám ukládá kodex České televize, že každá věc musí být ověřená z dvou nezávislých zdrojů.*“ (Wiglasz: 14) Výběrem práce se zdroji redaktorům teprve začíná, protože i při samotné tvorbě reportáže či jiných příspěvků je nutné se nejen opírat o více důvěryhodných zdrojů, ale také je průběžně ověřovat. I u zdánlivě bezpečných zdrojů je nutná obezřetnost: „*Co se třeba stává u těch nemocnic často je, že mi někdo řekne, že jsou „jediní v republice“, kteří se, dejme tomu, dané operaci nebo zákroku věnují. Tak se to pak snažím ověřit třeba tím, že obvolám více nemocnic nebo si to ověřím u nadřazeného orgánu, kterým je např. Ministerstvo zdravotnictví.*“ (Krumpholzová: 20) Ověřování u oficiálních zdrojů funguje také v případě témat ze sociální sféry, kterým se Krumpholzová často věnuje.

Zároveň je kladen důraz i na kritické myšlení zaměstnanců zapojených do zpracovávání informací. „*Určitě to není tak, že si někde něco přečteme na Facebooku a aktuálně s tím počítáme, že se to doopravdy stalo. Snažíme se tu informaci ověřit a zjistit, jestli je to pravda.*“ (Wiglasz: 14)

Mezi zdroje, ze kterých regionální redakce zpravodajství ČT vychází, patří tiskové agentury i jednotlivci. „*Jednak je to ČTK, tiskové zprávy, tiskoví mluvčí a pak nějaká vlastní zkušenost redaktora, nějaké vlastní zdroje.*“ (Wiglasz: 13)

Právě vlastní zdroje jsou hlavním pramenem získávaných informací. „*Od nich se jak dozvídám témata, tak jsem s nim schopna konzultovat.*“ (Krumpholzová: 19) Síť kontaktů, na kterou se mohou spolehnout, je redaktory individuálně budována několik let, přičemž další kontakty jsou do ní doplňovány postupně v průběhu celé žurnalistické kariéry. „*Někdo je schopný si to kolem sebe utvořit relativně rychle, někdo třeba nikdy.*“ (Krumpholzová: 21) Rychlost tvorby vlastní sítě zdrojů závisí také na povaze každého z redaktorů – klíčovou roli při získávání nových kontaktů hraje redaktorova schopnost empatie a důvěryhodnost, ale také to, „*co všechno tom člověku nabízí, aby se cítil v kontaktu s novinářem bezpečně a měl potřebu s ním ty věci komunikovat.*“ (Krumpholzová: tamtéž)

Dalšími redaktory čteně využívanými zdroji jsou jiná média a platformy, v případě zdravotnictví webové stránky nemocnic, ročenky, zdravotnické deníky a sociální sítě. „*Sociální sítě jsou obecně častým zdrojem, ale to si pak člověk samozřejmě více ověřuje.*“ (Krumpholzová: 19)

4.3 Složení redakce

Na přípravě jednotlivých dílů pořadu Události v regionech (Ostrava) se každodenně podílí skupina více než čtyřiceti zaměstnanců, zahrnující moderátory, editory, redaktory, rešeršní službu, produkční, režiséry, střihače, kameramany a v neposlední řadě osádku režie, která bude lépe představena v kapitole o večerním živém vysílání. Do celkového počtu zapojených pracovníků jsou zahrnuti také zaměstnanci olomoucké a krnovské regionální redakce České televize. Ne všechny jmenované profese nicméně spadají pod redakci zpravodajství.

Na vrcholu hierarchie redakce zpravodajství České televize Ostrava stojí vedoucí redaktor (šéfredaktor), jehož hlavním úkolem je dohlížet na všechny obsahy vyprodukované ostravskou redakcí zpravodajství. „*Kromě toho bych to tady měl koordinovat, sjednocovat nějakou koncepci a přizpůsobit ji tomu, co požaduje ČT24 a obecně redakce zpravodajství v Praze. Pak je mým úkolem administrativa, personální zajištění redakce, aby tady, zjednodušeně řečeno, měl kdo točit reportáže a aby tady byly prostředky na to, aby ti lidé mohli pracovat, vyrábět ty reportáže.*“ (Wiglasz: 5)

Zástupcem vedoucího redaktora je Martin Laštůvka z olomoucké redakce, a to podle Wiglasze hlavně proto, „*aby měla olomoucká redakce nějakého šéfa.*“ (Wiglasz: 7) Laštůvka funguje v Olomouci jako běžný redaktor, přičemž z funkce zástupce mu vyplývají

navíc některé administrativní záležitosti, jakými je mj. rozdělování služeb a pohotovostí. „*V podstatě jedná za tu olomouckou redakci při nějakém styku třeba s univerzitami a podobně.*“ (Wiglasz: tamtéž)

Jednotlivá vysílání mají na starost editoři, kteří dohlíží zejména na jejich obsahovou stránku. „*On ví, co do toho vysílání dá, jak to poskládá a kdo to natáčí, nebo co či práce je – která reportáž nebo rozhovor.*“ (Fabiánová: 11) Přestože jsou v redakci tři editorská místa, polední Události v regionech plus a večerní Události v regionech má v Ostravě vždy na starost pouze jeden z nich. „*Vlastně je to kolotoč. Vždycky jsme tady dva – jeden má na starost ČT24 a druhý Události v regionech. Třetí má ten týden v televizi volno, přičemž kdyby se cokoliv stalo s jedním z těch dvou přítomných editorů, je schopen zastoupit. Takhle se neustále střídáme.*“ (Mecner: 2)

Redakce zpravodajství disponuje celkem třinácti redaktory, včetně externistů. „*Máme seniorní redaktory, mívali jsme juniorní, ale těch teď moc není, protože se většina zařadila plně do té redakce.*“ (Wiglasz: 8) Na přípravě jednoho dílu Událostí v regionech se podle Mecnera podílí obvykle okolo deseti redaktorů, každý den tak vyjíždí natáčet materiály pět až šest štábů plus další z redakcí v Olomouci a v Krnově. Olomoucká redakce má k dispozici čtyři štáby, tedy čtyři kameramany a čtyři redaktory, v Krnově je jeden kameraman a jeden redaktor. I když jsou v Olomouci celkem čtyři redaktoři, obvykle není nutné, aby byli na pracovišti přítomni všichni: „*[...] většinou jsou tam tři. Dva by tam měli být vždycky. Může se stát, že se že jsou tam dva, ale v ideálním případě by tam měli být tři.*“ (Mecner: 14)

V moderaci dvou hlavních regionálních pořadů se moderátorky střídají zpravidla po týdnu. „*Na tu dominantní relaci, což jsou Události v regionech – večerní 18. hodina, a k tomu patřící Události v regionech plus ve 12:00, se střídáme dvě – Iva Kubánková a já. Máme to v tomhle stejně jako Praha. Ale třeba Brno mělo dobu, kdy se točili tři moderátoři, měli tam jiný systém té rotace.*“ (Fabianová: 6) Iva Kubánková pracuje v redakci jako externista, Jana Fabianová je interním zaměstnancem. „*To znamená, že já mám v týdnu, kdy nemoderuju, ještě jinou práci, většinou editorskou nebo nějakou prostě další navíc.*“ (Fabianová: 6) Kromě zmíněných relací moderují tyto dvě moderátorky také vstupy z regionálních studií, které jsou vysílány na ČT24 a jejichž stopáž se pohybuje okolo šesti až osmi minut. „*V poslední době to je jako častěji, nebo je to většina týdne – tři čtyři dny v týdnu, někdy i pět.*“ (Fabiánová: 7) V redakci je pak ještě třetí moderátorka – Tereza

Krumpholzová, která moderuje pořady Týden v regionech, Zajímavosti z regionů a Regiony ČT24.

S výběrem témat, rešeršemi, hledáním podkresových obrazů a sháněním hostů do vysílání pomáhá redaktorům a editorům rešeršní služba. „[...] a pak máme ještě jednu rešeršní paní a studentky, které tady chodí odpoledne.“ (Wiglasz: 8) Stálou zaměstnankyní je Halina Szostková, studentky se na pozici aktuálně střídají dvě, a to podle školních rozvrhů.

„Vedle redakce zpravodajství je ještě realizace – to je produkce, která zajišťuje kameramany a střihače, režiséry, prostě to, abychom odvysílali, nicméně to nespadá pod mě jako vedoucího redakce. To má svou vlastní vedoucí, my spolu pouze kooperujeme.“ (Wiglasz: 8) Ze zaměstnanců patřících do sekce realizace mají v prostorách redakce zpravodajství zázemí režisér a produkční daného dne, zbytek zaměstnanců se nachází ve střížnách, v režii nebo s redaktory v terénu. Režiséři, kteří dohlíží na formální stránku vysílání, se stejně jako editoři a moderátorky v práci střídají – jeden je interní, druhý externí: „Střídáme se, dejme tomu, v nějakém poměru 2:1, že já mám určitě dvě třetiny vysílání v měsíci určitě a kolega má jednu.“ (Vavrečka: 5)

Systém výměn funguje také na produkci – produkční jsou tři, každý den většinou jeden až dva. Na rozdíl od výše vyjmenovaných profesí je také častější střídání v průběhu dne, a to po Událostech v regionech plus. Produkční sestavují plán dne, rozdělují štáby a střížny redaktorů nebo se starají o spojení s hosty do vysílání. Stříhači jsou obvykle obsazeny tři střížny, kameramanů je denně potřeba pět až šest, přičemž někdy s nimi vyjíždějí i asistenti kamery.

4.4 Proces přípravy relace Události v regionech (Ostrava)

Ačkoliv pro některé zaměstnance začíná pracovní den až příchodem do redakce (nebo na jiné pracoviště v zázemí televizního studia), není to pravidlem a např. práce editora si žádá přípravu předem. „Myslím si, že to začíná už den předtím, kdy už člověk trochu ví a plánuje, co ho v tom dalším dnu bude čekat, a měl by mít o tom plánování nějakou rámcovou představu. To znamená mít headlinová témata, která jsou adepty na to, aby se jimi začínalo jako otvíraky, a vědět, kde by se mohlo ještě něco objevit v průběhu dne.“ (Mecner: 3) Bez předchozí přípravy do práce obvykle nepřichází ani redaktori, protože reportáže plánované na daný den musí být domluveny předem, a to jak s respondenty, tak

s editorem a produkcí. „Když například dělám nějakou reportáž o zdravotnickém tématu, [...] musím sehnat lékaře, pacienta, který by povykládal nějaké své obtíže a tak dále. To znamená, že toto všechno musím obvolat, domluvit se s těmi lidmi na konkrétní čas. Toto jsou věci, které trvají domluvit déle. Sehnat vždycky ten příběh je nejobtížnější, takže to je několik dní dopředu. Někdy to mám domluvené třeba i týden dopředu.“ (Krumpholzová: 5)

Ještě před ranní redakční poradou konzultuje editor Událostí v regionech plánovaná témata relace s koeditorem ČT24, jenž se daný týden každodenně v 8:40 účastní porady, na níž jsou přítomni editoři nebo zástupci sedmi televizních regionálních studií v České republice – z Brna, Prahy, Ostravy, Hradce Králové, Ústí nad Labem, Plzně a Českých Budějovic. Tyto porady jsou v průběhu dne dvě a jsou vedeny z Prahy. „Koeditor tam prezentuje nabídku toho editora, toho kolegy, který má Události v regionech a má ten týden hlavní slovo v tom, co se bude dělat a jak.“ (Mecner: 6)

Také moderátorka Jana Fabianová přichází některé dny už před devátou hodinou ranní, a to hlavně v případě většího počtu vysílání v průběhu dne. „Když mám tuto variantu, tzn. tři vysílání denně, tak opravdu ráno přijdu a na nějakou půl devátou nejpozději jdu do maskérny, abych 9:00 byla nachystaná na poradu, kde se dozvím, co nás ten den čeká.“ (Fabianová: 7) Dřívější příchod zmiňuje i režisér Tomáš Vavrečka: „Můj běžný pracovní den začíná kolem osmé ráno, kdy přicházím, s kolegy probíráme včerejší vysílání, které následně rozebereme na poradě v devět hodin.“ (Vavrečka: 6)

Porada, jak již bylo zmíněno, začíná každý den v devět hodin, a to v místnosti mimo redakci, která je zasedání většího počtu lidí uzpůsobena. Účastní se jí povinně z redakce zpravodajství všichni aktéři, kteří jsou do přípravy vysílání daný den zapojeni, tedy šéfredaktor, editoři, moderátorka, redaktori, rešeršní služba a správce sociálních sítí, z oddělení realizace jsou to produkční a režiséři, občas také střihači a kameramani. Pokud se někdo z účastníků nemůže na poradu dostavit osobně, existuje možnost online připojení, přičemž přes online platformy se s ostravskými kolegy spojují také zástupci olomoucké a krnovské redakce.

„Ta ranní porada je prostě briefing toho, co budeme dneska vysílat, co budeme zpracovávat, plus nějaký předstřel toho, co bude následující den.“ (Wiglasz: 9) Nejvíce prostoru má na poradě obvykle editor Událostí v regionech (Ostrava), zapojovat se však mohou všichni. „Vedoucí redaktor poradu vede, nicméně já ji vedu svým způsobem s ním

v tom smyslu, že obsahově je třeba, abych všem sdělil, s čím počítám, jaké věci budeme zpracovávat, příp. jakým způsobem.“ (Mecner: 5) Porada skýtá prostor také pro zpětnou vazbu redaktorům: „Dostávají ji pravidelně na poradách, nebo se třeba individuálně zkontaktuju s tím redaktorem, pokud udělal nějakou skvělou práci, anebo když udělal věc, která by se stát neměla.“ (Wiglasz: 11) Zároveň jsou na poradách zaměstnancům předávány důležité informace ze strany vedení redakce.

Po poradě se každý začíná samostatně věnovat své práci, přičemž část práce se odehrává v zázemí televizního studia, část v terénu. Protože se tyto dvě části odehrávají ve stejný čas, pouze na jiném místě, rozhodla jsem se nejprve soustředit na dění v redakci.

V dopoledních hodinách směřuje činnost v redakci zejména k poledním Událostem v regionech plus, k nimž musí editor sestavit bodový scénář. Zároveň už ale postupně připravuje i večerní vysílání, jehož příprava je velmi podobná. „Dopoledne, vlastně hned ráno, musím postavit dva bodové scénáře¹⁵ – jeden se týká poledních Událostí v regionech plus – polední relace, která má osm minut, a zároveň si postavím „bodák“ těch večerní Událostí v regionech. To znamená, že dopoledne se ještě připraví ta „pluska“, a celý ten den už se zároveň pracuje na tom večerním vysílání.“ (Mecner: 3)

Bodový scénář je sestavován podle ustálené osnovy, která obsahuje doporučené pořadí příspěvků – začíná hlavním tématem dne a obvykle končí kulturním tématem. Přestože je struktura bodového částečně předem daná, „může se měnit na základě aktuálních záležitostí, které se točí, nebo na základě toho, jakým způsobem se formálně proměňují. Což vlastně odráží to, jakým způsobem se přistupuje k těm zpravodajským věcem, které se zaznamenávají.“ (Mecner: 4) Na to, aby se osnova pouze zvykově a mechanicky nekopírovala, klade Mecner důraz: „Důležité pro mě je nekopírovat jen strojově ten must, který je nastavený, ale pořad myslet obsahový i formální rytmus té relace. A ten rytmus se vytváří právě těmi menšími útvary – jingly a čtenými zprávami.“ (Mecner: tamtéž) Zároveň jsou pro jednotlivé příspěvky stanoveny i doporučené stopáže, které se redaktoři snaží dodržovat a editor jejich naplňování kontroluje. Mecner uvádí, že v určitých případech se ale ani na stopáže nelze rigidně vázat: „Každopádně člověk s tím opravdu pracuje tak, že pokud je otevírací téma natolik silné, výjimečné nebo aktuální, může mít, včetně hosta,

¹⁵ Bodový scénář je postupný seznam všech příspěvků vysílaných v dané relaci.

v tomhle tom případě dohromady třeba 10 minut místo obvyklých šesti sedmi. Může to být i víc, a to samozřejmě potom změní tu strukturu.“ (Mecner: tamtéž)

K večerním Událostem v regionech (Ostrava) postupně směřují i veškeré přípravy moderátorek. V průběhu dne se ale musí věnovat i přípravě jiných vysílání, a proto práci různě prokládají. *„Mám dva typy dní. Buďto mám [...] tři živá vysílání denně – nebo jsou, v uvozovkách, jenom dvě. Jistota jsou dvě. Některé dny [...] máme ještě k té ČT1 [...] tzv. vstupy regionálního studia, které jsou na ČT24 [...], kdy se v té stopáži věnujeme jen jednomu jedinému tématu, ale je rozebrané z vícero stran a je tam třeba více rozhovorů s více hosty, více reportáží, více čtených zpráv.*“ (Fabianová: 7) Téma, kterým se daný vstup regionální studia zabývá, se vždy, i když často formou jiného typu příspěvku, objeví také v hlavní večerní regionální relaci. Důležité je pro moderátory dobré rozvržení času. *„Jedu systémem příprava vysílání ‚VRSu‘¹⁶, příprava vysílání ‚Plus‘, oběd někde tady rychle a příprava vysílání na večer.*“ (Fabianová: tamtéž)

Hlavním úkolem moderátorky je sepsání všech textů, které jsou následně čteny ve studiu – pozdravu s diváky, úvodů reportáží a čtených zpráv. *„A především přípravy živých rozhovorů, které jsou součástí toho večerního vysílání, kdy na nějaké třeba dvou a půl nebo tříminutové stopáži máme hosta k tématu.*“ (Fabianová: 8) Rozhovory mívají ve vysílání různé podoby – může se jednat o rozhovory k hlavnímu tématu dne nebo tematicky samostatné rozhovory, které musí moderátorka divákovi dovysvětlit. Také počet rozhovorů zařazených do vysílání se díl od dílu pořadu Události v regionech (Ostrava) liší a pohybuje se mezi jedním a, ve výjimečných případech, třemi. Ke všem si musí moderátorka udělat kvalitní přípravu – *„nachystat si otázky, vyřešeršovat si je, vědět, proč se na to ptám, a vědět, že tady právě ty otázky jsou ty, které tam zaznít mají.*“ (Fabianová: tamtéž)

Při tvorbě textů je podle Fabianové důležitá zejména přesnost a úspornost, *„v tom slova smyslu, že opravdu jako dostat do těch slov jenom to, co tam skutečně musí být, nic navíc.*“ (Fabianová: 4) Samozřejmostí je jazyková správnost pramenící z výborné znalosti českého jazyka moderátorek, i tak je však v případě potřeby možná konzultace s jazykovými korektory. *„Když si nejsem jistá, jak vysloňovat číslovku, nebo jak správně vyslovit nějaké jméno, tak zavolám na korektorskou linku.*“ (Fabianová: 5) Ostrava vlastní korektory nemá, a tak je nutná komunikace s těmi pražskými. *„My to tady v Ostravě nemáme a mrzí mě to,*

¹⁶ Zkratka VRS je využívána pro označení vstupu regionálního studia.

protože oni vlastně kontrolují každé studio, které ti moderátoři čtou, takže moderátor si může být jistý, že po jazykové, lingvistické stránce to někdo prošel před nimi a že se neseknou.“ (Fabianová: tamtéž) Kvůli absenci vlastních korektorů hrozí vyšší chybovost. *„Mně se prostě občas může stát, že se seknu. A taky se mi to stane. Pak jsem našťvaná sama na sebe.*“ (Fabianová: tamtéž) Kromě korektorské linky se nejen moderátorky mohou obracet přímo na Ústav pro jazyk český, jehož linka je k dispozici vždy od desíti do dvanácti hodin.

Výše vyjmenované vlastnosti, které by měly moderátorské texty mít, musí být doplněny o aktivizační prvky: *„[...] aby to byl nějaký tvůj rukopis, aby to, co říkáš, nebylo zaměnitelné s kýmkoliv jiným.*“ (Fabianová: 4) Tvorba kvalitního a divácky atraktivního textu stojí podle Fabianové hodně úsilí, za kterým jsou *„hodiny poctivé práce předtím, přípravy, ať se člověk orientuje v tématu a ať jako ví, proč se to hosta ptá právě na tohle. Když to chce někdo dělat pořádně, tak se do toho musí opřít.*“ (Fabianová: 22)

Studia k reportážím si v ideálním případě píše sami redaktoři a moderátorka si je následně upraví tak, aby zněla dobře ve čtené formě. Někdy s nimi ale musí konzultovat obsahové záležitosti. *„Jsou to situace, kdy je to napsané buďto nejednoznačně, takže mě u toho napadnou otázky, které by napadly i diváka – pak je to špatně, potřebuji to dovysvětlit – anebo jsou napsané, řekněme, třeba banálně [...], tak potom komunikuji s redaktory, kdy potřebuji, ať mi to trošku upřesní a ať mi zarámují to téma a řeknou mi, jak to napsat lépe.*“ (Fabianová: 11) Nejdůležitějším spolupracovníkem pro moderátorku nicméně zůstává editor, který jí musí veškeré texty zkontrolovat a schválit.

V zázemí televizního studia se po celý den pohybuje také režisér, který má, jak už bylo zmíněno, zázemí v redakci zpravodajství, přičemž na natáčení nebo vysílání jednotlivých pořadů se přesouvá do režie. V redakci se věnuje postupně přípravě všech pořadů vysílaných daný den – dopoledne se jedná především o chystání „podkresových“ materiálů do Událostí v regionech plus a vstupu regionálního studia, který bývá vysílán obvykle okolo 10:45. *„Popřípadě komunikuji s redaktory, ať nám pošlou něja ké aktuální materiály přímo z terénu. A odpoledne vlastně totéž směřuje k vysílání Událostí v regionech [...].*“ (Vavrečka: 6) Vavrečka potvrzuje, že i pro práci režiséra je hlavní komunikace s editorem, dále pak s moderátorkou a produkcí.

V průběhu dne má navíc na starost kompletaci „předtáčených“ pořadů, jež se obvykle natáčí v pátek, ale už v průběhu týdne je na nich potřeba pracovat: *„Pokud máme ten Týden*

v regionech nebo Zajímavosti z regionů, tak do toho odpoledne před vysíláním ještě předtáčíme různé plazmy¹⁷ [...].“ (Vavrečka: 6)

Dopoledne začíná domlouvání hostů na živý rozhovor do večerního vysílání, a to většinou k hlavnímu tématu dne. Za výběr hosta i za domluvu s ním zodpovídá editor, z praktického hlediska mu ale často pomáhají redaktori: „*Pokud vím, že s tím člověkem je zrovna v kontaktu na základě natáčené reportáže, tak ať mu nevolá více lidí.*“ (Mecner: 12) Na shánění hosta se někdy podílejí i řešeršisté, v takovém případě jim editor ovšem přímo řekne, na koho se obrátit. Ve většině případů si způsob večerního spojení mohou vybrat sami hosté podle toho, co jim nejvíce vyhovuje – buď se mohou dostavit přímo do studia, nebo je k nim poslán štáb, nebo se mohou do vysílání připojit skrze online platformy.

Zatímco dosavadně popsané přípravy se odehrávají přímo v prostorách redakce zpravodajství, potažmo televizního studia, redaktori se dříve či později přesouvají na místa natáčení. „*Vyrážím do terénu, tam jsem zhruba nějaké tři hodinky, mezitím udělám třeba vstup do vysílání na ČT24, nebo natočím nějaké rozhovory pro ČT24, a hlavně ten materiál do reportáže.*“ (Krumpholzová: 4)

Výjezd každého redaktora je potřeba komunikovat s produkcí, která mu přidělí kameramana podle toho, kdo má zrovna směnu, nikoliv podle redaktorova výběru. Přesto existují výjimky: „*Samozřejmě pokud jsou to třeba nějaké velmi citlivé příběhy lidí, tak na to už mám své osvědčené citlivé kameramanské duše, takže většinou se snažím domluvit s produkcí. U takovýchto věcí i ona chce, aby byl prostě někdo, kdo ten cit má, aby tomu člověku bylo s námi příjemně.*“ (Krumpholzová: 6)

Potvrzuje to také kameraman David Karas: „*S nikým si to nedomlouvám dopředu, jen velmi výjimečně si to s někým domluví, že jedu na nějakou věc.*“ (Karas: 4) Podle něj se o tom, s kým daný den jedou točit, kameramani dozvídají v plánu dne sestavovaném produkcí, stejně jako to, jakým vozem mají vyjet: „*Většinou jezdíme cestovním autem, protože jezdíme třeba kolem Ostravy nebo do sta kilometrů od Ostravy. Když jedem do hor, tak si bereme auto, které má náhon na čtyři kola, abychom dojeli, vyjeli a vrátili se.*“ (Karas: 8) Kameramani musí disponovat řidičským průkazem, jelikož dělají zároveň řidiče vždy, když jim na výjezd není produkcí přidělen také asistent kamery, jenž je přítomen

¹⁷ Velkoformátová plazmová obrazovka, na níž jsou ukazovány grafy či přehledy k tematickým blokům, jež jsou prezentovány moderátorkou.

u technicky náročnějších natáčení. Ten kameramanovi pomáhá s přípravou potřebného vybavení, kontrolou funkčnosti vysílacích zařízení a transportem techniky na místě natáčení.

Pokud asistent kamery není součástí daného štábu, má přípravu věcí na starost kameraman, který zodpovídá za funkčnost a kompletnost potřebného vybavení potřebného pro natáčení. „*Základní věc je stativ. Stativ, kamera, baterky, zvuk a světla, pokud jsou potřeba.*“ (Karas: 5) Krumpholzová doplňuje nezbytnou techniku o další položky: „*[...] máme klasickou kameru, dva mikrofony – klopový a klasickou handku¹⁸ – plus máme často nějaké vstupovací zařízení – buď takový ten batoh, s kterým jsme schopni vstoupit do vysílání, nebo nějaké live U¹⁹.*“ (Krumpholzová: 6)

V případě větších náročnějších vysílání se výbava od té klasické příliš neliší, je však potřeba brát v potaz možnou nepřízeň počasí. „*Berou se třeba deštníky, které jsou průhledné, ať nejsou zbytečně stíny. Berou se pytle s pískem, které se dávají na stativy a na lampy, aby je nepřevrátil vítr.*“ (Karas: 9) Stejně tak je výbava rozšířena, když ostře svítí slunce. V takovém případě se „*[...] bere něco, čemu se říká „butterfly“ – taková propustná stěna světla, která rozptýlí to ostré světlo do nějaké plochy, a pod to se to ještě dosvětluje světlem. Aby nebyly velké stíny pod očima a pod krkem [...].*“ (Karas: tamtéž) Samotným redaktorům si podle Krumholzové stačí brát na natáčení pouze mobil s připojením k internetu a k e-mailové schránce, tužku a papír.

Ještě před příjezdem na místo probíhá domluva redaktora s kameramanem na tom, co je potřeba natočit, na co se chce redaktor v reportáži zaměřit a na čem ji vystavět, čemuž pak kameraman přizpůsobuje pořizování záběrů. Krumpholzová i Karas se shodují na tom, že je komunikace mezi nimi klíčová. „*Docela dost to probíráme, protože pro mě je docela důležité, čím chce ten redaktor třeba začít, čím chce skončit nebo co by tam mělo být, aby to nějak fungovalo.*“ (Karas: 17) Vztah mezi redaktorem a kameramanem v nemalé míře ovlivňuje finální výsledek práce. „*Já to беру tak, že ten kameraman je vlastně ten, který zhmotňuje tu moji myšlenku, a беру jako obrovského parťáka. Já mám sice nějaký nápad, ale on je ten, který tomu dává tu konkrétní podobu.*“ (Krumpholzová: 8) Na místě se štáb sice snaží vycházet z předchozí domluvy, i tak je ale práci nutné přizpůsobit konkrétní

¹⁸ Drátový či bezdrátový mikrofon do ruky.

¹⁹ Zařízení, jež umožňuje vysílat živé vstupy jen za pomoci mobilního telefonu.

situaci a podmínkám. „[...] buď si to sedne do toho, co jsme si naplánovali, nebo ty věci ještě řešíme na místě.“ (Krumpholzová: tamtéž)

V čase, na který má redaktor přidělený štáb, je nezbytné stihnout nabrat veškeré chtěné materiály, tzn. synchrony, stand-upy i záběry potřebné pro obrazové pokrytí reportáže, které by měly být natočeny tak, aby po následných střihačských úpravách tvořily divácky zajímavý celek. „Já to dělám tak, že začínám celkem, aby se člověk zorientoval, kde je. Pak je dobré to rozpohybovat ať už pohybem člověka, auta, přístroje nebo čehokoliv jiného. Taky záleží na tom, jestli to jsou pohyby zleva doprava, zprava doleva, stejně tak kurzy kamer zprava, zleva, seshora, zezdola. A širší záběry, větší celky, polodetaily, detaily.“ (Karas: 20) Ne vždy jsou ovšem podmínky pro natáčení promyšlených záběrů ideální a kameraman musí pružně reagovat na vzniklé situace: „Skladba obrazu by měla fungovat u všeho. Ale někdy na to není vůbec čas, a tak to uděláte v jednom záběru, protože ten člověk přejde z místa A do bodu B, a nemáte čas se ani nikam přemístit.“ (Karas: 19)

Karas zmiňuje rozdílný způsob pořizování záběrů v případě živého vstupu, ať už do Událostí v regionech nebo do vysílání ČT24: „Když je vstup naživo, člověk pracuje na jistotu. Nepouští se do něčeho, co nemusí dopadnout tak, jak si představuje. Když děláte reportáž, můžete si dovolit něco zkazit.“ (Karas: 18) U záběrů, které nejsou vysílány živě, je prostor pro kreativitu větší, obecně ale platí, že např. stand-upy by měly být pořizovány v autentickém prostředí, typickém pro danou reportáž tak, aby bylo divákovi zřejmé, že je redaktor opravdu přítomen situaci, o níž informuje.

K pohodlnému pokrytí průměrně dlouhé reportáže je podle Karase potřeba pořídit materiál o stopáži okolo patnácti až dvaceti minut, nicméně i to se liší: „[...] někdy máte víc času, někdy méně. Jak vy, tak i to, co natáčíte. Třeba v divadle máte čas na to představení, ale když natáčíte bourání komínu, který někdo odstřelí, a je to chvilíčka, tak se to nedá úplně jak porovnat.“ (Karas: 13)

I v terénu musí být redaktoři stále na příjmu a komunikovat s editory: „Když dělám vstupy na ČT24, řeším to s editorem ČT24, když dělám ten příspěvek i pro Události, zase komunikuji, volám si pravidelně s editorem Událostí a stejně tak řeším věci s editorem Událostí v regionech podle toho, co je potřeba.“ (Krumpholzová: 7) Krumpholzová dále zmiňuje také komunikaci s vedoucím redakce při určitých reportážích a komunikaci

s produkcí „*podle toho, jak se mi ta věc zase vyvíjí, která domlouvá živé vstupy.*“ (Krumpholzová: tamtéž)

Po návratu osádky štábu do zázemí České televize se musí kameramanem nabráné materiály odevzdat. „*Já to tady nosím na takové zařízení, kde je člověk, který to rozpošle do složek určitým redaktorům, kteří to pak zpracovávají.*“ (Karas: 14) Odevzdání materiálů je povinností redaktora, kterého však zastoupit kameraman. Disk musí být dobře označený: „*Napiše se tam název, jméno redaktora i kameramana a název toho příspěvku.*“ (Karas: 15)

Redaktory po návratu čeká tvorba scénáře reportáže²⁰ a její zpracování. „*Dám si krátkou pauzu na kafe nebo na oběd, pokud stíhám, a potom někdy po poledni už pomalu začínám tu reportáž tvořit. To znamená, že se probírám vším tím materiálem, který jsme natočili, a začínám skládat tu reportáž jako takovou. Komunikuji o ní s editorem a pak jdu stříhat.*“ (Krumpholzová: 4) Příprava reportáže probíhá v redakčním systému Ostopus, do nějž se zaznamenává text reportáže a v němž redaktoři např. přidávají titulky či vidí předpokládanou stopáž příspěvku. V programu Xpri NS Proxy Editor redaktoři zároveň provádí základní střih: „*To znamená, že si vybere ty rozhovory, které chce použít v reportáži, udělá si z toho takový obrazový vláček a pak si napíše zbytek té reportáže normálně do Octopu.*“ (Vavrečka: 13) S „*předstříhem*“ jde redaktor následně na střížnu, „*kde už to profík dokončí.*“ (Krumpholzová: 9)

Ne vždy je možné se s respondentem, jehož vyjádření je pro reportáž nezbytné či žádoucí, sejít osobně a nahrát si jej v čase vymezeném produkcí na výjezd daného štábu. V takovém případě přistupují redaktoři k online formám spojení a nahrání rozhovoru. „*Máme tady pro to vytvořené i podmínky, takže k tomu vůbec nepotřebujeme režii, protože každý redaktor je schopen si to nahrát sám.*“ (Krumpholzová: 22) Přestože se i nyní v určitých případech ke spojení využívají telefonáty, podle Krumpholzové je tento způsob spojení nahrazován modernějšími technologiemi, k čemuž přispělo také období koronavirové pandemie: „*Kdysi jsme dělali telefonáty, v době koronaviru nám přibyly nové možnosti. To jsou pozitiva, která nám období covidu přineslo – že jsme se hodně naučili pracovat s platformami jako Skype, Google Meet a tak dále.*“ (Krumpholzová: tamtéž) Audiovizuální spojení je atraktivnější a příjemnější také pro diváka: „*Vypadá to mnohem lépe v tom smyslu, že můžeme často využívat i respondenty z druhé strany republiky. Na ten*

²⁰ Psaný text reportáže bývá též označován jako „*košilka*“.

telefonát jsme to moc dělat nechtěli, ale takhle si nahraju Skype s ekonomem z Prahy a je to pro mě použitelné a pro diváka koukatelné.“ (Krumpholzová: tamtéž)

Hotový text reportáže musí před stříhem projít kontrolou editora, který může text sám upravit, nebo jej dát k opravě zpět redaktorovi. Požadavek na střížnu a časové rozmezí stříhu hlásí redaktor předem produkčním, kteří na základě preferencí sestavují rozpis střížen. Výběr stříhačů funguje stejně jako výběr kameramanů: *„Produkce to určí, nebo když mám zase nějaký specifický požadavek, když je to velmi citlivý příběh nebo věc, kterou stříhám dlouho, tak chci, abychom si vzájemně seděli, aby tam byla nějaká ta chemie. Tak to se taky snažím si domluvit s někým, s kým mi to funguje a mám s ním zkušenost.*“ (Krumpholzová: 10)

Text reportáže si s sebou redaktor v tištěné verzi bere na střížnu, kde nahraje asynchrony, které se zkombinují s „předstihem“. *„Stříhač to začistí, aby to byly opravdu úplně čisté zprávy zvukové úrovně, a přidá tam obrázky, aby korespondovaly co nejvíc s textem nebo s těmi rozhovory, synchrony. Využívá taky archivní materiály grafiků.*“ (Vavrečka: 13) Výběr záběrů pro obrazové pokrytí reportáže je prováděn alespoň částečně v kooperaci se stříhačem: *„Někdy, když prostě jsou třeba věci, na kterých mi hodně záleží, nebo je to nějaké konkrétní, tak si vyberu sama nebo na to toho stříhače upozorním. Naopak někdy, když to není tak podstatné a jde o nějakou obecnější věc, tak ho nechám, aby si vybíral sám, ale jsem tam u toho.*“ (Krumpholzová: 11) Na stříh jedné reportáže je na střížně obvykle vyhrazena jedna hodina, přestože podle Vavrečky trvá stříh dvouminutové reportáže okolo čtyřiceti minut a zbytek času je rezerva: *„Zpravodajská reportáž je docela rychle střížená na rozdíl třeba od nějakého dokumentu [...]. Na zpravodajství ty reportáže mají jiný spád mají, jednodušší stříh, nejsou náročné na záběrování [...].*“ (Vavrečka: 14)

Po stříhu musí finální podobu opět zkontrolovat editor, který provede tzv. „kopr“, tedy kontrolní projekci. Posledním krokem je vložení titulků do systému. Práce trvá redaktorům obvykle do pozdního odpoledne, přičemž ve tři hodiny je druhá a zároveň poslední porada dne, na níž je upřesněn plán večerního vysílání Událostí v regionech, zhodnocen dosavadní průběh daného dne a představeny plány na den následující. *„A pak, když je dobře a nemám nějaké Události, vstup nebo něco, tak někdy po 17. hodině jsem schopná se pomalu odebrat domů.*“ (Krumpholzová: 4) Editor Událostí v regionech se v průběhu odpoledne účastní ještě porady s pražským šéfredaktorem regionálního zpravodajství: *„[...] tam si řekneme ještě s dalšími dvěma mutacemi – brněnskými*

Událostmi v regionech a pražskými Událostmi v regionech, jak vypadají ony a jak vypadá dneska naše vysílání. Případně si některé věci můžeme „sharovat“, když se to nabízí, nebo to může samozřejmě fungovat jako nějaká inspirace.“ (Mecner: 5)

4.5 Televizní zpráva a její složky

Složky televizní zprávy lze na základě výpovědí informantů rozdělit na obsahové a formální. Obsahová stránka zprávy je dána způsobem řazení informací, výběrem vhodných úseků výpovědí a tvorbou dějové linky tématu tak, aby byla sestavena nejen logicky, ale taky divácky atraktivně. *„Myslím, že je pro nás stěžejní, aby ta reportáž byla obrazově zajímavá, pokud je to možné. Aby se divák i u témat, která nejsou až tak zajímavá nenudil a byl schopen je ukoukat.“ (Krumpholzová: 12)*

Do obsahové stránky televizní zprávy je možné zařadit také všechny aspekty, které by měla reportáž splňovat z hlediska zpravodajských hodnot. Mecner klade důraz hlavně na blízkost, informační přínos pro diváka a aktuálnost, která může mít podle něj vícero podob. *„Aktuálnost potom můžeme ještě rozdělit podle toho, jakým způsobem a z čeho se obsahově ta relace vytváří.“ (Mecner: 10)* Rozdíl spočívá hlavně v povaze a zaměření příspěvku. *„Vedle opravdu těch, jak my říkáme, ‚hardových‘ věcí, které jsou teď aktuální a teď je to ta silná agenda, která se objevuje na prvních stránkách všech kolegů v médiích, jsou samozřejmě i magazínovější věci. Tam to samozřejmě může vypadat jinak s nějakou totální aktuálností, protože to je trošku jiný žánr, který doplňuje zpravodajství jako takové.“ (Mecner: tamtéž)* I příspěvky magazínového typu však musí diváka nějakým způsobem obohacovat, nesmí se jednat jen o naplňování obsahu vysílané relace. Ve všech případech je důležitá názorová diverzita, protože by zpravodajská reportáž *„neměla divákovi vnucovat jenom nějaký jeden názor, ale měla by mu nastolit tolik pohledů, aby on byl schopný si ten svůj názor na tu danou věc udělat a měl tedy obsáhnuté všechno, čeho se to téma týká.“ (Krumpholzová: 12)*

Jak bylo zmíněno v kapitole o průběhu natáčení, formální stránku reportáže musí brát redaktor spolu s kameramanem v potaz už v průběhu natáčení, nikoliv až při zpracování příspěvku zpět v zázemí redakce. *„Každá reportáž by měla obsahovat asynchrony a synchrony, tzn. komentáře redaktora plus ty rozhovory, které natočil na place, plus by měla ve většině případů obsahovat stand-up a ty záběry, které se týkají toho tématu.“ (Krumpholzová: 13)*

4.6 Vysílání Událostí v regionech (Ostrava)

Živé vysílání Událostí v regionech (Ostrava) začíná v 18 hodin. Zhruba půl hodiny předem se začíná připravovat moderátorka: „*Jdu se dolů do šatny převléct, dolíčit, doupravit a sednout si do studia včas, ať nasvítí studio.*“ (Fabianová: 12) Studia jsou v Ostravě, stejně jako režie, dvě: „*V tom menším studiu děláme všechny zpravodajské pořady a v tom druhém studiu se dělá Dobré ráno, Sama doma, Na stopě, sem tam taky nějaké dětské pořady.*“ (Vavrečka: 20)

Z režie se na vysílání podílí početná skupina lidí, z nichž každý nese zodpovědnost za něco jiného, přičemž hlavní slovo má při vysílání režisér: „*[...] jsem zodpovědný za tu technickou stránku a v podstatě si řídím kameramany ve studiu, moderátorku ve studiu – té říkám, do které kamery se má dívat na další studio, co bude, co nebude, jestli třeba něco vyhadujeme z vysílání nebo jestli tam pak něco přidáváme.*“ (Vavrečka: 11) Kromě toho komunikuje režisér pomocí dálkových tlačítek s redaktory, kteří jsou v terénu připraveni na živý vstup, s kameramany v případě živých čtených zpráv²¹, s hosty do vysílání i všemi přítomnými v režii. „*Jsem během toho vysílání jejich nadřízený a oni mě musí poslouchat, aby byl výsledek nejlépe bezchybný.*“ (Vavrečka: tamtéž)

Druhou klíčovou osobou je v režii editor, který „*si celou dobu hlídá obsah toho vysílání plus nově indexuje časy jednotlivých příspěvků, které se pak odešlou rovnou do iVysílání s popisy.*“ (Vavrečka: 10) Je zodpovědný za pořadí vysílaných příspěvků a dohlíží na dodržování stopáže živých vstupů, aby celková stopáž vysílání nepřekročila vymezených 25 minut. „*V tom živém vysílání by se měl editor ideálně na konci trefit na plus mínus, řekněme, třeba 20–25 vteřin, abychom skončili třeba v 18:24:10–18:24:15 [...]. Tak, aby ještě mohlo být krátké počasí, a opravdu v 18:25:00 už to přebírá další program.*“ (Mecner: 15) Zároveň editor při vysílání komunikuje s moderátorkou, a to zejména při rozhovorech, kdy může např. zasahovat do pořadí pokládaných otázek, zdůraznit důležitost některých z nich, případně v návaznosti na respondentovy odpovědi připojit další otázky. Předpokládá se také editorova rychlá reakce na možné vyvstálé komplikace: „*[...] a to je tam asi to nejpodstatnější, pokud se potýkáme s technickými problémy – může vypadnout živé spojení, může vypadnout cokoliv – je mou prací na to dokázat okamžitě zareagovat tak,*

²¹ Moderátor čte ze studia text zprávy, za ním jsou promítány živé záběry z místa nebo akce, kterých se zpráva týká.

ať nejde nic poznat, a vědět o dalších možnostech co dělat, pokud se něco takového stane.“
(Mecner: tamtéž)

Za obraz je v režii zodpovědný obrazový střihač a o zvuk se stará mistr zvuku, „*který má k ruce zvukového technika, který kontroluje trasy, zvukové nastavení mixážního pultu a dává klopové mikrofony hostům a moderátorům.*“ (Vavrečka: 10) Živé titulkování vysílání obstarává grafik neboli titulkář a telefonické spojení s hosty zajišťuje produkce. Přítomných je také několik techniků: „*Technik zodpovědný za otevírání orionu ve studiu, technik zodpovědný za obrazové korekce – jestli je správně nastavená obrazová barva, a technik zodpovědný za technickou část režie.*“ (Vavrečka: tamtéž)

Přestože si čtecí zařízení ve většině případů obsluhuje moderátorka sama, je v režii zaměstnanec, který má jeho točení na starost v případě moderace ve stoje nebo při komplikacích v obsluze ze studia. Při moderaci v sedě funguje podle Fabianové mechanismus čtecího zařízení podobně jako „*šlapka u šicího stroje – mám to dole pod stolem schované a nožkou si to tam jako posunuji vpřed.*“ (Fabianová: 9) Také podle ní mohou nastat situace, kdy se kvůli technickým problémům, nemohou na čtecí zařízení spoléhat. Pro takové případy mají několik pojistek: „*Ty stejné texty si já беру i vytištěné dolů na papírech, zároveň si je načtu do iPadu, který si bereme, když stojíme, do ruky, a zároveň do třetice ještě, kdybych moc vlastně potřebovala, tak je najdu v počítači v notebooku, který mám na stole při vysílání taky.*“ (Fabianová: tamtéž)

Podle režiséra Vavrečky jsou technické problémy něčím, s čím se nedá dopředu počítat a čemu se nedá předejít ani zkouškami před vysíláním: „*[...] když někdo tvrdí, že zkouškou se vychytají chyby, tak to tak vůbec není, protože pokud vám technika zahrají během živého vysílání, je úplně jedno, jestli předtím zkusíte nebo ne.*“ (Vavrečka: 8) Důvodů, proč se v Ostravě před vysíláním nezkouší, je několik: „*Hlavní důvod je ten, že jsem si prošel nějakými stážemi v Praze, kde se vlastně vůbec nezkouší. Vlastně jsme vyhodnotili, že je to kontraproduktivní, protože když je nějaká zkouška, moderátor a osádka režie se nějakým způsobem snaží něco udělat jednou a podruhé už tomu třeba nevěnuje takovou pozornost, když to jede naostro, a vznikají úplně zbytečné chyby.*“ (Vavrečka: tamtéž) U technicky náročnějších pořadů, jakými jsou např. Regiony ČT24, je zkouška prováděna z důvodu přítomnosti dvou moderátorek, které si potřebují vyzkoušet jak pohyb ve studiu, tak to, jestli jimi čtené texty korespondují s připravenými plazmami, kterých je v sobotním pořadu často více. Jediné zkoušky, které před vysíláním Událostí

v určitých případech probíhají, jsou zkoušky spojení s hosty, kteří se do vysílání připojují online: „[...] editoři jsou raději, když to mají vyzkoušené. Takže většinou bývá pravidlem, že se ti hosté technicky vyzkouší, ale nezodpovídám za to já. Většinou si to řeší osádka režie, která se jenom čistě technicky spojí, pozdraví hosta a znova se pak spojí třeba pět minut před vysíláním, kdy už s těmi hosty komunikuje.“ (Vavrečka: 9)

Ve studiu jsou s moderátorkou při Událostech v regionech přítomni dva kameramani a jejich práce je zcela odlišná od té v terénu, a to hlavně stabilním interiérovým prostředím. „Tam už je všechno připravené, akorát to musíte nasvítit a postavit kamery do úhlů, z kterých se to dělá. Většinou je na to udělaný mustr, kdy to pak dělá Praha, Brno, Ostrava a regionální studia hodně podobně nebo stejně.“ (Karas: 23)

4.7 Události v regionech (Ostrava) z terénu

Ve zvláštních případech se vysílání hlavní večerní regionální relace uskutečňuje mimo zázemí televizního studia, a to zejména v případě významných regionálních akcí či událostí. Takový přenos je podle Fabianové náročný zejména po technické stránce: „Když vysíláme zvenčí, tak to technicky musí mít produkce jako zajištěné, aby ten signál vlastně doputoval tam, kam má.“ (Fabianová: 18) Pro venkovní vysílání je stěžejní přenosný vůz, tzv. SNG, přičemž pro pořad Události v regionech (Ostrava) je využíván dvoumístný vůz se třemi plnohodnotnými kamerami. „Plně hodnotné znamená, že v tom voze funguje obou zpětné dorozumívání mezi kameramanem a režisérem, ale zapojíme na něho asi čtyři kamery celkově. Pro představu – nejlepší vůz SNG36 v Praze [...] umí zapojit sedm kamer.“ (Vavrečka: 17)

Tradiční akcí, z níž jsou vysílány venkovní Události v regionech (Ostrava) je hudební festival *Colours of Ostrava*, pořádaný každoročně v Dolní oblasti Vítkovic. Kromě nepředvídatelných povětrnostních podmínek, které musí být brány potaz při každém venkovním přenosu, ztěžuje vysílání z festivalu také rušné prostředí. „Je tam obrovský hluk, který je nepříjemný jak pro tu moderátorku a její hosty, tak pro nás, kteří to vysílání odbavujeme.“ (Vavrečka: 12) Podle Vavrečky je v takovém případě nejobtížnější, kvůli hluku často nesrozumitelná, komunikace mezi režiséry: „[...] jeden je přímo ve studiu a mluví s tou moderátorkou, jako kdyby byla ve studiu, akorát se s ní spojuje na dálku, a na místě sedí druhý režisér, který dělá zároveň obrazového střihače a zároveň také komunikuje s tou moderátorkou.“ (Vavrečka: tamtéž) Taktéž upozorňuje na rizikovost celé akce: „[...]“

na tom místě v málem přenosovém voze uvnitř sedí jen dva lidi a stát se může cokoliv. Stačí, když nám někdo šlápne na nějaký kabel nebo ho překopne, a je po vysílání.“ (Vavrečka: tamtéž)

Mimostudiové prostředí má vliv také na výstupy moderátorky, jelikož se v terénu musí obejít bez klasického čtecího zařízení, jež je nahrazeno exteriérovou formou, „*kteřá nefunguje úplně jako ta studiová a hůř se ovládá.“ (Fabianová: 18) Problém představuje zejména obtížnost či nemožnost změny rychlosti posouvání textu, kterou si moderátor fixně nastavuje předem: „Takže se bojíš, že ti to buď ujede, anebo že budeš číst zbytečně pomalu, a to bude působit divně.“ (Fabianová: 19) Fabianová ji proto venku obvykle raději nepoužívá vůbec, čímž vzniká prostor pro improvizaci. „To radši řeknu spatra [...], než abych se trápila se čtečkou, která se mi někde jako zadrhne a nebudu s ní úplně jako pohybovat, jak já potřebuju.“ (Fabianová: 18) Přestože hodnotí venkovní vysílání jako adrenalinové, vyhovuje jí: „Najednou jsou ty reálie kolem jako jiné a člověka může něco překvapit, ale zároveň je to vlastně vzrušující. Je to moc pěkné.“ (Fabianová: tamtéž)*

4.8 Postavení Televizního studia Ostrava v rámci zpravodajství České televize

Jak už bylo dříve zmíněno, Ostrava je jedním ze tří měst republiky, v nichž má Česká televize zřízené televizní studio. V porovnání s dalšími studii v Praze a v Brně je to ostravské nejmenší, přesto je jeho redakce zpravodajství podle pro tu pražskou podle Wigalsze partnerem, na nějž se může kdykoliv s čímkoliv obrátit: „*Přinášíme zajímavá témata, v momentě, kdy se tady děje nějaké velké aktuální věci, jsme schopni to přinést v té požadované kvalitě.“ (Wiglasz: 16) Redaktoři ostravské redakce zpravodajství pomáhají v určitých případech také při zpravodajském pokrývání zahraničních událostí: „Už se několikrát stalo, že naši lidé vyjžděli do Polska nebo na Slovensko. Nebo třeba aktuálně, což se netýká redakce, ale realizace, že jede kameraman s našimi techniky dělat rozhovor se slovenskou prezidentkou Čaputovou a dva dny nato s polským premiérem Andrzejem Dudou.“ (Wiglasz: tamtéž) Právě tuto flexibilitu považuje Wiglasz za jeden z projevů vysoké úrovně zpravodajství přinášeného ostravskými redaktory.*

V roce 2022 avizoval generální ředitel České televize Petr Dvořák redukci tvorby ČT a omezování nově produkováných pořadů kvůli nízkým koncesionářským poplatkům. Regionální pořady by podle Wigalsze omezeny do budoucna být neměly: „*V podstatě je*

složitě, aby tady v redakci zpravodajství nějak utlumili výrobu, jelikož máme ze zákona podmínku vysílat z televizního studia Ostrava 25 minut zpravodajství denně, včetně sobot a neděli,“ (Wiglasz: 22) stejně tak ani personální stavy: *„Abychom naplnili tuto zákonnou lhůtu, potřebuji určitý počet lidí a jediná možnost, jak tuhle kvótu snížit, je změnit zákon. [...] Poslanecká sněmovna by musela schválit změnu zákona o České televizi, potvrdit ji Senát i prezident. Takže nic takového se momentálně nechystá a nevím o tom.“* (Wiglasz: tamtéž)

V teoretické části byly uvedeny obsahové kvóty, jež musí regionální studia v rámci celkového vysílání České televize naplňovat. *„Kvóty jsou dány ze zákona, že bychom měli 15 nebo 20 procent vysílání denně naplnit z regionálních studií.“* (Wiglasz: 17) Tyto podíly jsou dodržovány jak ostravským, tak i brněnským televizním studiem: *„V průměru denně vysíláme skoro tři čtvrtě hodiny nad rámec těch zpravodajských pořadů na ČT24. To jsou minuty, které připravují buď tady redaktori, nebo jsou odbavovány z našeho regionálního studia.“* (Wiglasz: 18)

Komunikaci o konkrétní podobě příspěvků regionálních redaktorů do denního vysílání ČT24 má na starost koeditor ČT24, který zároveň zprostředkovává nabídku témat editora Události v regionech. *„Většina věcí, která se tady natočí do Událostí v regionech, míří na ČT24 nebo potom do večerních Událostí.“* (Mecner: 13) Práce koeditora se přitom od běžného editování výrazně liší: *„ČT24 je více rozstřelená v tom, že člověk ráno uvažuje nad Studiem 6, potom nad zprávami, nad dopoledním vysíláním, odpoledním vysíláním, večerním vysíláním, Devadesátkou, Událostmi... Je to v tom uvažování nad jednotlivými věcmi divočejší.“* (Mecner: 16)

Přes koeditora probíhá z Prahy také domlouvání živých vstupů z daného regionu, jež jsou součástí také víkendového vysílání ČT24. O víkendech a svátcích mají v ostravské redakci službu vždy dva redaktori, v olomoucké jeden. *„A stejně jako se plánuje všední den, tak i pro ně se plánuje jejich program na víkend, včetně vstupů na ČT24, ať už krátkých zpravodajských do zpráv nebo delších s hostem, a potom samozřejmě pro hlavní zpravodajskou relaci Události.“* (Mecner: 13)

Závěr

Cílem této práce bylo popsat přípravu jednotlivých dílů pořadu Události v regionech (Ostrava). Dále jsem se snažila zjistit, jak probíhá běžný den v redakci zpravodajství Televizního studia České televize Ostrava, a přiblížit zapojení konkrétních žurnalistických profesí do přípravy pořadu. Pro zpracování tohoto tématu jsem se rozhodla kvůli nedostatku pozornosti věnované regionální žurnalistice v odborných publikacích, a z toho pramenící potřebě přispět k rozšíření této tematiky.

Pro získání dat o chodu reakce a zapojení konkrétních profesí do přípravy hlavní regionální redakce poskytující zpravodajství o dění v Moravskoslezském a Olomouckém kraji byla použita metoda kvalitativních polostrukturovaných rozhovorů, které byly realizovány celkem se šesti zaměstnanci redakce zpravodajství, jimiž byli vedoucí redaktor Radek Wiglasz, editor Petr Mecner, moderátorka Jana Fabianová, redaktorka Tereza Krumpholzová, režisér Tomáš Vavrečka a kameraman David Karas. Jako podpůrná výzkumná metoda ke kvalitativním polostrukturovaným rozhovorům bylo zvoleno zúčastněné pozorování, které bylo uskutečněno v průběhu dvou týdnů, během nichž byly zároveň vedeny rozhovory.

Z rozhovorů vyplynulo, že s návrhy témat vhodných ke zpravodajskému zpracování přicházejí nejčastěji sami redaktoři, kteří si témata obvykle vybírají na základě svých neoficiálních specializací. To potvrzuje Trampotovy teorie o tom, že výběr témat gatekeepery je ovlivňován jejich subjektivními charakteristikami a že výběr témat závisí na typu práce konkrétního žurnalisty. Z odpovědí informantů lze vyčíst, že na ně tlak ze strany mediální organizace, který Trampota zmiňuje jako jeden ze tří zdrojů tlaků, působí – v tomto případě ze strany České televize – nepřímou a projevuje se zejména naplňováním aspektů veřejnoprávnosti při tvorbě příspěvků. Oproti komerčním televizím je větší pozornost věnována např. regionální politice, při zpracování reportáží se nevyžívají zkreslující prvky, jakými je „podkresová“ hudba nebo změna rychlosti záběrů. Tlak ze strany publika nikdo z informantů výslovně nezmiňuje, nicméně je kladen důraz na to, aby byli diváci o tématech zpravování kontinuálně, což lze do jisté míry chápat jako formu ovlivňování. Zdroje, které Trampota označuje za třetí pramen nátlaku, v souvislosti s ovlivňováním informantů neuvádějí.

Při výběru témat hrají roli také zpravodajské hodnoty, přičemž ty editorem zmiňované – blízkost, aktuálnost a informační přínos pro diváka – korespondují s hodnotami, jež po

vzoru Galtunga a Rugeové uvádí také Osvaldová či McQuail. Veškerá témata musí být v redakci zpravodajství TS Ostrava schválena editorem, přičemž on sám přiděluje redaktorům po domluvě také aktuální témata. Zároveň dohlíží na to, aby relace obsahovala všechny důležité regionální události dne a aby byla zachována její tematická pestrost. Témata daného a následujícího dne jsou prezentována na redakčních poradách, které jsou každodenně dvě – v 9 a 15 hodin.

Nejčastějším zdrojem informací jsou pro redaktory vlastní sítě kontaktů, které si budují po celou dobu své žurnalistické kariéry a jejichž obsáhlost závisí na schopnostech jednotlivých redaktorů. Dalšími využívanými zdroji jsou ČTK, sdílené kalendáře, tiskové zprávy, sociální sítě či webové stránky měst nebo organizací. Každá informace musí být přitom potvrzena minimálně ze dvou na sobě nezávislých zdrojů a zvýšenou pozornost je potřeba věnovat ověřování informací zveřejňovaných na sociálních sítích.

Redakce zpravodajství v Ostravě má pevně danou hierarchii – v jejím čele stojí vedoucí redaktor a jeho zástupce, jenž zároveň vede olomouckou redakci. Další pozice obsazují editoři, kteří dohlíží postupně na obsahovou stránku vysílání, po nich moderátorky, redaktori a řešeršní služba, s jejímž chodem vypomáhají studenti. Režiséři, přestože mají zázemí v redakci zpravodajství, spadají stejně jako produkce, kameramani a střihači pod oddělení realizace, které s redakcí zpravodajství úzce spolupracuje. Hierarchie redakce zpravodajství je, jak uvádí i Čuřík, plošší než u celostátních stanic, což se projevuje např. absencí zprávařů, které v souvislosti s dělbou redakční práce zmiňují Jiráček s Köpplovou.

Zatímco většina profesí zastoupených v redakci zpravodajství se pohybuje celý den v zázemí televizního studia, redaktori a kameramani pracují podstatnou část dne v terénu, kde nahrávají materiály potřebné pro následné zpracování reportáže. Její podoba závisí na redaktorovi, který o svých záměrech předem informuje kameramana, jenž se pokyny řídí při pořizování záběrů. Komunikace mezi kameramanem a redaktorem je při natáčení stěžejní, jelikož se promítá i do výsledného příspěvku. V redakci je redaktorem sestaven text reportáže, podle něhož je následně na střižně vyroben finální příspěvek, obsahující všechny potřebné náležitosti – synchrony, asynchrony a stand-up. Složky reportáže odpovídají těm, které uvádí Bešťák a jež zmiňují v teoretické části práce. Reportáž by měla být hotová do 17 hodin a před zařazením do vysílání musí editor provést její kontrolní projekci.

Moderátorka přes den postupně připravuje veškeré texty čtené při vysílání ve studiu. V průběhu dne tak chystá a moderuje pořady Události v regionech plus a Události v regionech (Ostrava), k nimž některé dny přibývá ještě vstup regionálního studia, vysílaný na ČT24. Veškeré texty musí stejně jako redaktori předkládat ke kontrole editorovi. Editori jsou přítomni vždy dva, jeden edituje Události v regionech – sestavuje bodový scénář vysílání a dohlíží na hladký průběh celého dne, druhý koedituje ČT24 – zprostředkovává nabídku příspěvků z Ostravy, Olomouce a Krnova na ČT24. Olomoucká redakce přispívá do Událostí v regionech (Ostrava) asi třetinovým podílem, z Krnova je obvykle jeden příspěvek.

Vysílání hlavního večerního regionálního pořadu je odbavováno z režie TS Ostrava, v níž je kromě režiséra, který dohlíží na technickou stránku vysílání, přítomen obsáhlý tým techniků, zástupci produkce a editor. Ten dohlíží mj. na dodržení stopáže pořadu, která nesmí přesáhnout vyhrazených 25 minut. V určitých případech jsou Události v regionech (Ostrava) vysílány přímo z terénu, což s sebou přináší specifika jak po technické, tak profesní stránce.

Přestože je z televizních studií České televize to ostravské nejmenší, je pro zpravodajství velkým přínosem. Nejen, že překračuje kvóty pro minimální stopáž výstupů z regionálních studií, ale je pro Prahu zároveň partnerem, jenž je schopen zajistit i technicky náročná vysílání, jakými jsou např. Dny NATO, nebo vyslat své redaktory k významným zahraničním událostem. Z odpovědí informantů vyplynulo, že i práce v televizním zpravodajství, která budí dojem neplánovitosti, spontánnosti a improvizace, je v mnoha ohledech strukturovaná a předem daná, což přispívá k lepší organizovanosti pracovníků redakce zpravodajství, a tedy i redakce jako celku. Toto zjištění zcela odpovídá popisu zpravodajství Burtona a Jiráka, kteří vidí specifika zpravodajství právě v jeho zdánlivé nepředvídatelnosti, přestože takové události podle nich tvoří pouze minimum obsahu.

I když je denní zpravodajství obtížnou disciplínou a jeho vývoj je – i přes dobré plánování – těžké až nemožné predikovat, existují ustálené postupy, které usnadňují nejen redaktorům práci tak, aby bylo divákům každý všední večer v 18 hodin přinášeno co nejkvalitnější regionální zpravodajství z Moravskoslezského a Olomouckého kraje.

Seznam použité literatury

- BEŠŤÁK, Václav. Jak natočit reportáž?: Televize ve vaší škole. Praha, 2018. Dostupné také z: https://decko.ceskatelevize.cz/cms/porad-skolni-televize-data/docs/jak_natocit_reportaz.pdf
- BURTON, Graeme a Jan JIRÁK. Úvod do studia médií. Praha: Barrister & Principal, 2001. ISBN 80-85947-67-6.
- BRIGHTON, Paul a Dennis FOY. News Values [online]. London: SAGE Publications, 2007 [cit. 2023-01-15]. ISBN 978-1-4129-4599-8. Dostupné z: <https://books.google.cz/books?hl=cs&lr=&id=0ZLa5rIr094C&oi=fnd&pg=PR7&dq=news+values>
- ČURČÍK, Jaroslav. Nové trendy v médiích: Online a tištěná média [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2012 [cit. 2023-01-10]. ISBN 978-80-210-5825-5. Dostupné z: <https://docplayer.cz/1301167-Nove-trendy-v-mediich.html>
- HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum: Základní metody a aplikace. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2.
- HILT, Michael L. a Jeremy H. LIPSCHULTZ. Crime and Local Television News: Dramatic: Dramatic, Breaking, and Live From Scene. Mahwah: Lawrence Erlbaum Associates, 2002. ISBN 0-8058-3620-9.
- JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. Masová média. 2., přepracované vydání. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0743-6.
- JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. Média a společnost. Vyd. 2. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-287-4.
- KACZOR, Jan. Zákonné požadavky na zpravodajství veřejnoprávní televize a „Podnět 24“. Praha, 2014. Dostupné také z: <https://www.mvcr.cz/clanek/zakonne-pozadavky-na-zpravodajstvi-verejnopravni-televize-a-podnet-24.aspx>
- KOUDELKA, Ferdinand. Pozorování. In: Sociologická encyklopedie [online]. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2018 [cit. 2023-03-09]. Dostupné z: [https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Pozorov%C3%A1n%C3%AD_\(MSgS\)](https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Pozorov%C3%A1n%C3%AD_(MSgS))

LOWREY, Wilson a Wolfgang DONSBACH, ed. News Routines. In: The Concise Encyclopedia of Communication. Malden: Wiley, 2015. ISBN 978-1-118-78930-8.

LOKŠÍK, Martin, ed. Televizní zpráva a televizní zpravodajství. In: OSVALDOVÁ, Barbora. Zpravodajství v médiích [online]. Vydání třetí, revidované. Praha: Karolinum, 2020, s. 80-94 [cit. 2023-01-14]. ISBN 978-80-246-4642-8. Dostupné z: <https://books.google.cz/books?id=hoMEEAAAQBAJ&pg=PA80&dq=televizn%C3%AD+zpravodajstv>

MCQUAIL, Denis. Úvod do teorie masové komunikace. Vyd. 2. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-714-0.

MIOVSKÝ, Michal. Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu. Praha: Grada, 2006. ISBN 978-80-247-1362-5.

MOTAL, Jan. Nové trendy v médiích II: Rozhlas a televize [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2012 [cit. 2023-01-06]. ISBN 978-80-210-5826-2. Dostupné z: https://medzur.fss.muni.cz/media/6638/nove-trendy-v-mediich-ii_jan-motal.pdf

NIELSEN, Rasmus Kleis, ed. Local Journalism: The Decline of Newspapers and the Rise of Digital Media. London: I.B.Tauris, 2015. ISBN 978 1 78453 320 5.

OSVALDOVÁ, Barbora a Jan HALADA. Praktická encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace. 3. rozš. vyd. Praha: Libri, 2007. ISBN 978-80-7277-266-7.

OSVALDOVÁ, Barbora, ed. Zpravodajství v médiích [online]. Vydání třetí, revidované. Praha: Karolinum, 2020 [cit. 2023-01-12]. ISBN 978-80-246-4642-8. Dostupné z: <https://books.google.cz/books?id=hoMEEAAAQBAJ&pg>

REIFOVÁ, Irena. Slovník mediální komunikace. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-926-7.

SEDLÁKOVÁ, Renáta. Výzkum médií: Nejužívanější metody a techniky. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-3568-9.

SHOEMAKER, Pamela J. a Tim P. VOS. Media Gatekeeping. In: An Integrated Approach to Communication Theory and Research [online]. 2nd Edition. New York: Routledge, 2008 [cit. 2023-01-10]. ISBN 9780203887011. Dostupné z: <https://www.taylorfrancis.com/chapters/edit/10.4324/9780203887011-13/media-gatekeeping-pamela-shoemaker-tim-vos>

TRAMPOTA, Tomáš. Zpravodajství. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-096-8.

VOLEK, Jaromír. Regionální žurnalisté v post-transformační etapě: vybrané socioprofesionální charakteristiky. In: WASCHKOVÁ CÍSAŘOVÁ, Lenka. Regionální média v evropském kontextu. Brno: Masarykova univerzita, 2007, s. 35-49. ISBN 978-80-210-4473-9. Dostupné z: https://www.academia.edu/31087443/Region%C3%A1ln%C3%AD_m%C3%A9dia_v_evropsk%C3%A9m_kontextu

WASCHKOVÁ CÍSAŘOVÁ, Lenka. Média v kraji jsou i nejsou na okraji. Praha, 2012. Dostupné také z: https://lokalnik.files.wordpress.com/2014/02/cm_2012_podzim.pdf

WASCHKOVÁ CÍSAŘOVÁ, Lenka, ed. Regionální média v evropském kontextu [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2007 [cit. 2023-01-10]. ISBN 978-80-210-4473-9. Dostupné z: https://www.academia.edu/31087443/Region%C3%A1ln%C3%AD_m%C3%A9dia_v_evropsk%C3%A9m_kontextu

Seznam použitých internetových zdrojů

Data o vysílání. Česká televize [online]. Praha: Česká televize [cit. 2023-01-26]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/sledovanost-a-data-o-vysilani/statistiky-vysilani/>

JANÁČEK, Jiří a Jan MRZENA. Tiskové zprávy: Rada a vedení ČT jednaly v Ostravě o vysílání regionálních studií. Česká televize [online]. Ostrava: Česká televize, 2004, 20. 10. 2004 [cit. 2023-01-10]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/press/tiskove-zpravy/?id=701&strana-2=243&category=2>

Objem regionálně vysílaného zpravodajství a publicistiky ve vysílání České televize. In: Česká televize: Data o vysílání [online]. Praha: Česká televize, 2022 [cit. 2023-01-13]. Dostupné z: https://img.ceskatelevize.cz/boss/document/1915.pdf?v=4&_ga=2.157293949.679492233.1673817637-364616627.1601985646

Počátky vysílání. Česká televize: Televizní studio Ostrava [online]. Praha: Česká televize [cit. 2023-02-25]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/ts-ostava/historie/pocatky-vysilani/>

Veřejnoprávní vysílání. Ministerstvo kultury [online]. Praha: Ministerstvo kultury [cit. 2023-01-03]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/verejnopravni-vysilani-cs-489>

Základní informace o ČT. Česká televize [online]. Praha: Česká televize [cit. 2023-04-04]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/zakladni-informace-o-ct/>

Zákon č. 235/2006 Sb.: Zákon, kterým se mění zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Zákony pro lidi [online]. Praha: AION CS, c2010-2023 [cit. 2023-01-25]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-235>

Zákon č. 468/1991 Sb.: Zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání. Zákony pro lidi [online]. Praha: AION CS, c2010-2023 [cit. 2023-01-25]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-468>

Zákon č. 483/1991 Sb.: Zákon České národní rady o České televizi. Zákony pro lidi [online]. Praha: AION CS, c2010-2023 [cit. 2023-01-25]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-483>

Zprávy ze všech koutů republiky: Česká televize rozšiřuje své regionální zpravodajství.
In: Česká televize: Tiskové zprávy [online]. Praha: Česká televize, 22. 3. 2023 [cit. 2023-03-26]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/press/tiskove-zpravy/?id=9900>

Seznam zkratek

ČT – Česká televize

TS – televizní studio

TSO – Televizní studio Ostrava

ČTK – Česká tisková kancelář

RRTV – Rada pro rozhlasové a televizní vysílání

Seznam příloh

Příloha č. 1: Polostrukturované rozhovory se zaměstnanci TS Ostrava ČT

Rozhovor č. 1: Radek Wiglasz, vedoucí redaktor redakce zpravodajství

Rozhovor č. 2: Petr Mecner, editor Událostí v regionech (Ostrava) a koeditor ČT24

Rozhovor č. 3: Tomáš Vavrečka, režisér

Rozhovor č. 4: Jana Fabianová, moderátorka

Rozhovor č. 5: Tereza Krumpholzová, redaktorka

Rozhovor č. 6: David Karas, kameraman

Přílohy

Příloha č. 1: Polostrukturované rozhovory se zaměstnanci TS Ostrava ČT

Rozhovor č. 1: Radek Wiglasz, vedoucí redaktor redakce zpravodajství

1. Co předcházelo vaší pozici šéfredaktora? Co se týče studia i žurnalistické praxe.

Nejdříve jsem začal studovat žurnalistiku v Praze na Univerzitě Karlově na fakultě sociálních věd. Tam jsem během třetího ročníku, kdy jsem zakončoval bakalářské studium, začal spolupracovat ve sportovní redakci Aktuálně – tehdy se to jmenovalo Sport plus – tam to byly především zprávy a reportáže tady o ostravském Baníku a místním sportu. A po úspěšném završení bakalářského studia, obhájení bakalářské práce a složení státních zkoušek jsem tady v České televizi Ostrava absolvoval stáž, po jejímž absolvování mi byla nabídnuta další spolupráce, a extrémně jsem s redakcí zpravodajství spolupracoval během magisterských studijních dále. 1. ledna 2013 jsem nastoupil jako redaktor na pracovní smlouvu, po čtyřech a půl letech jsem se stal editorem a vedoucím vydání Události v regionech a po dalším roce a půl jsem se stal vedoucím redaktorem.

2. Co jste musel udělat pro to, abyste se stal šéfredaktorem?

Nic speciálního, musel jsem uspět ve výběrovém řízení, předložit projekt a na základě toho jsem byl vybrán.

3. Za kterými pořady vysílanými z Televizního studia Ostrava stojí redakce zpravodajství?

Za Událostmi v regionech, Událostmi v regionech plus, za Týdnem v regionech, vyrábíme Zajímavosti v regionech a Regiony ČT24. Plus speciální vysílání na každodenní bázi z ostravského studia na ČT24, reportáže do Událostí a další věci do živého proudu ČT24. Nebo třeba vyrábíme každý rok několikahodinový přímý přenos zvenku ze Dnů NATO.

4. Do všech těchto pořadů přispívají redaktori svými reportážemi?

Ano, je to tak.

5. Co je náplní vaší práce?

V podstatě dohled nad obsahem našeho vysílání a všech materiálů, které se tady vyrábí. Kromě toho bych to tady měl koordinovat, sjednocovat nějakou koncepci a přizpůsobit ji tomu, co požaduje ČT24 a obecně redakce zpravodajství v Praze. Pak je mým úkolem administrativa, personální zajištění redakce, aby tady, zjednodušeně řečeno, měl kdo točit reportáže a aby tady byly prostředky na to, aby ti lidé mohli pracovat, vyrábět ty reportáže.

6. Na základě čeho vybíráte nebo přijímáte nové redaktory? Co by měli mít a umět?

Redaktory vybíráme na základě výběrového řízení, když poptáváme nějakou pozici, ale z větší části jsou to lidé, kteří tady byli na stáži, nějak se jim povedlo začlenit do chodu té redakce a spolupracovali s námi třeba externě. Tak především tady tyto pak přijímáme mezi řádné zaměstnance. Co by měli umět.... Výhodou je samozřejmě žurnalistická praxe a žurnalistické vzdělání, ale důležité je, aby se dokázali prosadit, aby se nebáli, aby uměli česky, uměli hledat informace a měli nějakou tu žurnalistickou zkušenost, nebo se naučili tu práci.

7. Vaším zástupcem je Martin Laštůvka z olomoucké redakce. Co pro něj z této funkce vyplývá?

Martin Laštůvka je zástupcem proto, aby měla olomoucká redakce nějakého šéfa. Takže v podstatě řeší některé věci, které bych jinak řešil v olomoucké redakci já. Jsou to úplně drobné administrativní věci jako rozdělování služeb nebo pohotovostí. V podstatě jedná za tu olomouckou redakci při nějakém styku třeba s univerzitami a podobně.

8. Jaká je v ostravské redakci hierarchie?

Je to tak, že je vedoucí redaktor, pod ním jsou editoři, kteří mají na starost ta jednotlivá vysílání, pak jsou redaktori – máme seniorní redaktory, mívali jsme juniorní, ale těch teď moc není, protože se většina zařadila plně do té redakce – a pak máme ještě jednu rešeršní paní a studentky, které tady chodí odpoledne. To je vlastně všechno, co se týče redakce zpravodajství. Vedle redakce zpravodajství je ještě realizace – to je produkce, která zajišťuje kameramany a střihače, režiséry, prostě to, abychom odvysílali, nicméně to nespadá pode mě jako vedoucího redakce. To má svou vlastní vedoucí, my spolu pouze kooperujeme.

9. Účastníte se v průběhu dne nějakých porad?

Ano. Máme dvě porady tady v Ostravě, ty jsou v 9:00 a 15:00. Ta ranní porada je prostě briefing toho, co budeme dneska vysílat, co budeme zpracovávat, plus nějaký předstřel toho, co bude následující den. Ve tři hodiny si ještě upřesníme večerní vysílání a nástřel toho, jak bude vypadat vysílání celý následující den nebo o víkendu. Kromě toho máme porady v 8:40 a 12:30 s Prahou, to jsou videokonference přes Zoom. A pak jsou ještě prostě porady navíc, které se týkají redakční práce, a jsou s kolegy z regionálních redakcí celé republiky, ty jsou pravidelně jednou týdně ve 13:00.

10. Rozdělení témat mezi redaktory stejně finální kontrolu jejich práce má na starosti editor. Zasahujete vy nějakým způsobem do výsledných reportáží?

Zasahuju minimálně, pouze pokud tam objevím faktickou chybu nebo si myslím, že by se reportáž měla ubírat jiným směrem. Ale nechám to především na redaktorech a editorech.

11. Poskytujete jim zpětnou vazbu?

Dostávají ji pravidelně na poradách, nebo se třeba individuálně zkontaktuju s tím redaktorem, pokud udělal nějakou skvělou práci, anebo když udělal věc, která by se stát neměla. Takže takhle to funguje.

12. Jak probíhá proces výběru témat v redakci? Zasahuje do něj nějak?

Návrhy na témata si většinou redaktoři hledají sami, ať už mají nějaké kontakty, tipy nebo navazují na předešlé věci. Nebo máme taky kalendáře – kalendář ČTK, kde jsou různá témata, která si buď redaktoři vezmou sami, nebo jim je editoři přidávají. Já do témat zasahuji tak, že občas přijdu s nějakým návrhem, nebo se může stát, že se mi nějaké téma natolik nelíbí, že řeknu, že bychom to dělat neměli. Nebo věci, které se třeba opakují a nejsou podle mě příliš zásadní pro to vysílání.

13. Z jakých zdrojů v redakci zpravodajství čerpáte?

Já myslím, že to nedokážu asi úplně přesně říct a kvantifikovat, ale jednak je to ČTK, tiskové zprávy, tiskoví mluvčí a pak nějaká vlastní zkušenost redaktora, nějaké vlastní zdroje.

14. Ověřujete si zdroje?

Určitě. To nám ukládá kodex České televize, že každá věc musí být ověřená z dvou nezávislých zdrojů. Takže určitě to není tak, že si někde něco přečteme na Facebooku a aktuálně s tím počítáme, že se to doopravdy stalo. Snažíme se tu informaci ověřit a zjistit, jestli je to pravda.

15. Jak se ve vysílání ostravské redakce zpravodajství projevuje veřejnoprávnost?

Asi tím, že se zabýváme i věcmi, kterými by se komerční televize nezabývaly. Neděláme tolik černé kroniky, nejedeme tak po servisu policie. Děláme lokální příběhy, lokální politiku, což je asi to, co nás nejvíc odlišuje od komerčních televizi, které se asi moc nezajímají o to, co se děje na zastupitelstvu Moravskoslezského kraje nebo Ostravy. Takže děláme hodně tu lokální politik oproti tomu, co dělají komerční televize, ale myslím, že v posledních letech se ta veřejnoprávnost stírá – co jsou témata pro veřejnoprávní a komerční televize. Tam jde spíš o to zpracování – že nejedeme po bulvární lince, snažíme se ty věci prostě přinášet bez komentáře, čistá fakta tak, jak jsou, a co se týče televizního zpravodajství, tak bez nějakých ilustrační záběry, bez podkresové melodie a podobně.

16. Jakou roli hraje Televizní studio Ostrava v rámci celé České televize?

Myslím, že je na nás je pohlíženo pozitivně, že jsme pro redakci zpravodajství z Prahy partnerem, na kterého se můžou obrátit kdykoliv s čímkoliv. Přinášíme zajímavá témata, v momentě, kdy se tady děje nějaké velké aktuální věci, jsme schopni to přinést v té požadované kvalitě. Navíc některé věci na nás přehazují kolegové, když nestíhají zahraničí zpravodajové. Už se několikrát stalo, že naši lidé vyjžděli do Polska nebo na Slovensko. Nebo třeba aktuálně, což se netýká redakce, ale realizace, že jede kameraman s našimi techniky dělat rozhovor se slovenskou prezidentkou Čaputovou a dva dny nato s polským premiérem Andrzejem Dudou. To si myslím, že svědčí o tom, že ta redakce má vysokou úroveň.

17. Jsou nějaké kvóty na to, kolik obsahu musí na ČT24 proudit z regionálních studií?

Kvóty jsou dány ze zákona, že bychom měli 15 nebo 20 procent vysílání denně naplnit z regionálních studií.

18. Daří se je naplňovat?

Ano. ČT Brno a ČT Ostrava ty kvóty plní tak, aby ten zákon byl naplněn. V průměru denně vysíláme skoro tři čtvrtě hodiny nad rámec těch zpravodajských pořadů na ČT24. To jsou minuty, které připravují buď tady redaktoři, nebo jsou odbavovány z našeho regionálního studia.

19. Pod ostravskou redakci spadá i olomoucká a krnovská redakce. Jak jsou personálně pokryty?

V olomoucké redakci jsou čtyři štáby, to znamená čtyři kameramani a čtyři redaktoři, v Krnově je to jeden štáb, tedy jeden redaktor a jeden kameraman.

20. Jakým dílem přispívají tyto redakce do večerních Událostí v regionech?

U toho Krnova je to v podstatě tak, že přináší denně jednu reportáž, pokud tam jsou, nebo prostě nějaký jeden výstup. Z Olomouce jsou ty výstupy v průměru dva až tři denně plus nějaké věci navíc. Nedokážu to teď kvantifikovat, nemám číslo, ale myslím si, že z té Olomouce někdy bývá minimálně třetina večerních Událostí v regionech, někdy i polovina, když se zadaří a naskládají se ty věci, včetně třeba vstupů hostů, kteří jsou z Olomouckého kraje. Snažíme se tomu Olomouckému kraji dávat minimálně ten třetinový podíl, což odpovídá i nějakému počtu obyvatel a rozloze těch krajů.

21. Kolika štáby disponuje ostravská redakce zpravodajství?

Štábů jakoby kameramanů je tady denně pět až šest a redaktorů je tu až třináct, včetně externistů.

22. V posledním, dejme tomu, roce Česká televize avizuje, že kvůli nízkým koncesionářským poplatkům musí docházet k redukci tvorby a produkce různých pořadů. Dotýkají se tato omezení nějakým způsobem i regionálních redakcí?

Nedotýká. V podstatě je složité, aby tady v redakci zpravodajství nějak utlumili výrobu, jelikož máme ze zákona podmínku vysílat z televizního studia Ostrava 25 minut zpravodajství denně, včetně sobot a nedělí. Takže abychom naplnili tuto zákonnou lhůtu, potřebuji určitý počet lidí a jediná možnost, jak tuhle kvótu snížit, je změnit zákon. To znamená, že Poslanecká sněmovna by musela schválit změnu zákona

o České televize, potvrdit ji Senát i prezident. Takže nic takového se momentálně nechystá a nevím o tom.

23. Napadá vás ještě něco, co by k práci šéfredaktora bylo dobré zmínit?

Myslím, že jsem řekl všechno, co o televizi vím.

Rozhovor č. 2: Petr Mecner, editor Událostí v regionech (Ostrava) a koeditor ČT24

1. Jak ses dostal na pozici editora a v jakých médiích jsi působil předtím?

Na začátku jsem pracoval v Praze pro A2 jako kulturní redaktor, potom jsem pracoval jako reportér pro časopis pro Čilichili. Vlastně pořád jsem dělal hodně kulturní věci – pro Protimluvu, pro Host... Fungoval se hodně na volné noze a když jsme se přestěhovali s rodinou z Prahy, zrovna se tady otevřelo výběrové řízení, takže jsem tady začal pracovat jako redaktor. To jsem dělal tři roky, potom jsem začal částečně koeditovat na ČT24, přičemž jsem do toho částečně točil – to trvalo asi rok nebo dva, a když se tady zřídilo třetí editorské místo, dostal jsem nabídku, abych ho obsadil. To bylo asi před dvěma a půl lety.

2. Jakým způsobem se se zbylými dvěma editory střídáte?

Vlastně je to kolotoč. Vždycky jsme tady dva – jeden má na starost ČT24 a druhý Události v regionech. Třetí má ten týden v televizi volno, přičemž kdyby se cokoliv stalo s jedním z těch dvou přítomných editorů, je schopen zastoupit. Takhle se neustále střídáme.

3. Jak vypadá tvůj pracovní den, když edituješ Události v regionech?

Myslím si, že to začíná už den předtím, kdy už člověk trochu ví a plánuje, co ho v tom dalším dnu bude čekat, a měl by mít o tom plánování nějakou rámcovou představu. To znamená mít headlinová témata, která jsou adepty na to, aby se jimi začínalo jako otvíráky, a vědět, kde by se mohlo ještě něco objevit v průběhu dne. Takže to začíná, řekněme, o 12 nebo 24 hodin dřív. Když sem dorazím ráno, je to většinou ještě před pražskou poradou. Na tu sice v ten týden chodí kolega koeditor, ale jsem tady taky, ať jsme si ještě případně schopni říct, jestli se něco změnilo během noci a jaké jsou úplně aktuální novinky. Dopoledne, vlastně hned ráno, musím postavit dva bodové scénáře – jeden se týká poledních Událostí v regionech plus – polední relace, která má osm minut, a zároveň si postavím „bod’ák“ těch večerní Události v regionech. To znamená, že dopoledne se ještě připraví ta „pluska“, a celý ten den už se zároveň pracuje na tom večerním vysílání. „Koprování“ textu (kopr = kontrolní produkce – pozn. red.), ale zároveň už i plánování na další den a řešení další agendy.

4. Jak bodový scénář vypadá? Má nějakou pevně danou strukturu?

Samozřejmě má nějakou danou strukturu, která se ale může měnit na základě aktuálních záležitostí, které se točí, nebo na základě toho, jakým způsobem se formálně proměňují. Což vlastně odráží to, jakým způsobem se přistupuje k těm zpravodajským věcem, které se zaznamenávají. Každopádně platí nějaké pevné body. Každé vysílání začíná headlinama, potom samozřejmě přichází otvírák – může se jednat o reportáž, ale i živý vstup. Je to podle situace. To, že někde uprostřed je poutání na druhou půlku, je taky pevná věc, stejně jako „očeky“ (očekávané události – pozn. red.), kdy představíme události, o kterých víme, že budeme další den informovat. Jingly a všechny tyto věci jsou tam taky pevné. Každopádně člověk s tím opravdu pracuje tak, že pokud je otevírací téma natolik silné, výjimečné nebo aktuální, může mít, včetně hosta, v tomhle tom případě dohromady třeba 10 minut místo obvyklých šesti sedmi. Může to být i víc, a to samozřejmě potom změní tu strukturu. Důležité pro mě je nekopírovat jen strojově ten must, který je nastavený, ale pořad myslet obsahový i formální rytmus té relace. A ten rytmus se vytváří právě těmi menšími útvary – jingly a čtenými zprávami.

5. Kolika porad se jako editor Událostí v regionech účastníš a jaká je na nich tvá role?

Ranní porada a odpolední porada – to jsou dvě porady v rámci Ostravy. Vedoucí redaktor poradu vede, nicméně já ji vedu svým způsobem s ním v tom smyslu, že obsahově je třeba, abych všem sdělil, s čím počítám, jaké věci budeme zpracovávat, příp. jakým způsobem. Odpoledne je porada s pražským šéfredaktorem regionů (regionálních redakcí – pozn. red.), tam si řekneme ještě s dalšími dvěma mutacemi – brněnskými Událostmi v regionech a pražskými Událostmi v regionech, jak vypadají ony a jak vypadá dneska naše vysílání. Případně si některé věci můžeme „sharovat“, když se to nabízí, nebo to může samozřejmě fungovat jako nějaká inspirace. Účastní se toho tři editoři těch třech Událostí v regionech plus šéfredaktor z Prahy.

No a potom jsou dvě porady během dne, které jsou z pražské, kde jsou editoři nebo zástupci sedmi televizních regionálních studií v České republice, což je kromě Brna, Prahy a Ostravy ještě Hradec Králové, Ústí nad Labem, Plzeň, České Budějovice.

6. Ale těchto porad už se jako editor Událostí v regionech neúčastníš.

Svého času to vždycky bylo tak, že tam chodil editor, teď jsme se domluvili tak, že na tyhle porady chodí koeditor. 8:40 je dopolední porada a ve 12:30 odpolední, kde už se vlastně plánuje na další den. Koeditor tam prezentuje nabídku toho editora, toho

kolegy, který má Události v regionech a má ten týden hlavní slovo v tom, co se bude dělat a jak. Koeditor spravuje ČT24, ale vychází primárně z toho, co má editor Událostí v regionech.

7. Kolik redaktorů se v ideálním případě podílí na přípravě jednoho dílu Událostí v regionech?

Plus mínus, si myslím, že to může být do deseti redaktorů. Jedna relace má zhruba, řekněme, nějakých sedm příspěvků. Není to pravidlem, ale může mít kolem sedmi reportáží. Ale potom jsou tam samozřejmě další útvary jako rozepsané zprávy, čtené, živý vstup nebo živý rozhovor.

8. Komunikuješ v průběhu dne s redaktory, kteří vyjeli natáčet reportáže?

Jasně, to je alfa omega té práce.

9. Jakým způsobem zasahuješ do výběru témat ke zpracování? Přiděluješ jim je, nebo si je vybírají sami?

Funguje to tak i tak. Ve větší míře přicházejí s tématy redaktoři, tím spíš, pokud se samozřejmě každý trošičku nějak profiluje, věnuje se nějaké oblasti. Těm jednotlivým tématům nejen, že se věnuje jednou, ale sleduje je v čase, sleduje je kontinuálně. A když se jim takhle věnuje, tak je vlastně logické, že si to téma potom hlídá. A hlídá si i ty momenty, kdy přijít s nějakým posunem, kdy se něco vyvíjí, abychom byli aktuální. Takže samozřejmě si nosí témata redaktoři, ale zároveň myslím, že ta práce editora je taky o tom podívat se, co nám tam, pokud se to neobjeví přímo, chybí. Protože je X témat, o kterých mám představu, že by tam měla být, protože nějakým způsobem rezonují ve společnosti. A pokud se neobjeví přímo u těch redaktorů, tak v kooperaci s nimi vybírám, kdo by to mohl udělat. Samozřejmě někdo se hodí lépe na to, někdo se hodí lépe na ono.

10. Jaké parametry musí zpráva splňovat, aby mohla být zařazena do zpravodajství?

Musí být pokud možno aktuální, musí mít dopad pro toho diváka nebo pro společnost, musí mít informační přínos. To je asi tak jako v kostce. A samozřejmě i i tu aktuálnost potom můžeme ještě rozdělit podle toho, jakým způsobem a z čeho se obsahově ta relace vytváří. Vedle opravdu těch, jak my říkáme, „hardových“ věcí, které jsou teď aktuální a teď je to ta silná agenda, která se objevuje na prvních stránkách všech kolegů v médiích, jsou samozřejmě i magazinovější věci. Tam to samozřejmě může vypadat

jinak s nějakou totální aktuálností, protože to je trošku jiný žánr, který doplňuje zpravodajství jako takové. Ale rozhodně musí přinášet cosi zajímavého. V tom magazínovém případě třeba, aby to nebylo jen naplňování obsahu.

11. Co by po formální stránce měla obsahovat správná reportáž?

O tom bychom se mohli bavit hrozně dlouho a museli bychom to strukturovat na reportáže podle typ. Jestli je to reportáž, která je „jdu, ptám se, zkouším“, nebo je to nějaké HLP – hluboký lidský příběh. nebo je to klasická nevím politická reportáž, která se týká třeba uspořádání na radnici. Každopádně televizní reportáž pracuje samozřejmě s obrazem a pro mě je formálně důležitá ta obrazová stránka. I když se jedná o cokoliv, vždycky se to dá vymyslet tak, aby byl ten záběr neotřelý nebo aby se pracovalo s nápadem. Jde velmi poznat, pokud člověk začne jen ilustračními záběry pokrývat tu reportáž jako takovou. Ono se to samozřejmě dá nějakým způsobem zvládnout, ale ta kvalita je někde jinde. Na jednu stranu je to pro redaktora omezení, protože musí pořád něco pokrývat, což člověk v printu nemusí, ale pokud toho naopak využije jako svého plusu, tak je to úplně skvělá záležitost. Stand up, který se tam může objevit a nemusí, je velmi zajímavá žánrová nebo semižánrová záležitost. Určitě v té audiovizuální formě je velmi silné, pokud má ten redaktor na place oči otevřené, kooperuje s kameramanem a říká mu, co a jak mu má natočit, už si prostě skládá nějaké věci v hlavě. Protože pokud ten text potom odráží tu obrazovou stránku, je to přesně ten ideální moment, kde se dá vytvořit tvar, který opravdu dokáže diváka strhnout. To je potom to velké plus.

12. Shánění hostů do večerních Událostí v regionech máš na starost ty?

Mám to na starost ve smyslu, že buď si hosta zařídím sám, nebo po domluvě je zařídí třeba daný redaktor, pokud vím, že s tím člověkem je zrovna v kontaktu na základě natáčené reportáže, tak ať mu nevolá více lidí. Nebo ho po domluvě zařídí kolegyně z rešeršní služby. Výběr toho hosta je na editorovi, který se rozhodne, koho by tam koho by tam chtěl.

13. Události v regionech víkendu jsou vysílány ve všední dny. Co se děje v redakci o víkendu?

Většina věcí, která se tady natočí do Událostí v regionech, míří na ČT24 nebo potom do večerních Událostí. Stejně tak o víkendu, kdy jsou v Ostravě dva redaktori a v olomoucké redakci jeden, kteří mají víkendové služby. A stejně jako se plánuje všední den, tak i pro ně se plánuje jejich program na víkend, včetně vstupů na ČT24,

ať už krátkých zpravodajských do zpráv nebo delších s hostem, a potom samozřejmě pro hlavní zpravodajskou relaci Události.

14. Kolika příspěvky denně přispívají do Událostí v regionech redakce z Krnova a Olomouce?

Co se týká Olomouce, jsou tam čtyři redaktori, přičemž většinou jsou tam tři. Dva by tam měli být vždycky. Může se stát, že se že jsou tam dva, ale v ideálním případě by tam měli být tři. Máme to nastavené tak, že bych tam vždycky chtěl mít minimálně dvě věci z Olomouce. Tím myslím, pokud se bavíme o těch větších věcech, třeba reportáže. Jinak samozřejmě sledujeme Olomoucký kraj i v rámci čtených zpráv.

15. Co je tvým úkolem v režii při samotném vysílání Událostí v regionech?

Já nesu zodpovědnost za ten tvar, který se nakonec vysílá živě. Tedy moje práce je dohlížet na to, aby se skutečně všechno odvysílalo tak, jak má, u živých vstupů korigovat a hlídat stopáž. Protože v tom živém vysílání by se měl editor ideálně na konci trefit na plus mínus, řekněme, třeba 20-25 vteřin, abychom skončili třeba v 18:24:10-18:24:15, maximálně v 18:15. Tak, aby ještě mohlo být krátké počasí, a opravdu v 18:25:00 už to přebírá další program. Zároveň komunikuji s moderátorem, který pokud tam má hosta, tak se baví s hostem, a má práce je i to, že i když jsme nějakým způsobem domluveni, jaké dotazy bude klást, může z toho rozhovoru vyjít, že teď by bylo dobré se zeptat ještě na něco. Tak to třeba ještě upřesním moderátorovi. No a samozřejmě, a to je tam asi to nejpodstatnější, pokud se potýkáme s technickými problémy – může vypadnout živé spojení, může vypadnout cokoliv – je mou prací na to dokázat okamžitě zareagovat tak, ať nejde nic poznat, a vědět o dalších možnostech co dělat, pokud se něco takového stane.

16. Je náročnější editovat Události v regionech nebo koeditovat ČT24?

To je každé trochu jiné a vlastně nevím. Každé má svoje plus a svoje minus. Ty Události v regionech mám rád, protože to je záležitost, kterou si fakt koncepčně celou poskládám. ČT24 je více „rozstřelená“ v tom, že člověk ráno uvažuje nad Studiem 6, potom nad zprávami, nad dopoledním vysíláním, odpoledním vysíláním, večerním vysíláním, Devadesátkou, Událostmi... Je to v tom uvažování nad jednotlivými věcmi divočejší. Plánování té relace, ještě tím spíš, že má člověk ty otěže v rukou, je více sevřená práce. Ale nemám pocit, že by něco bylo hrozně jednodušší a něco hrozně těžší. Asi to taky, stejně jako všechno u téhle práce, záleží na konkrétní aktuální situaci a na okolnostech, které zničehonic můžou velmi měnit.

17. Napadá tě ještě něco, co by bylo k práci editora dobré zmínit?

Asi ne. Myslím, že jsme probrali tak nějak všechno.

Rozhovor č. 3: Tomáš Vavrečka, režisér

1. Jak ses dostal na pozici režiséra? Co jsi dělal předtím?

Na pozici režiséra jsem se dostal tak, že jsem tady osm let dělal obrazového stříhače, což je taková ideální průprava pro tuhle práci. Ideální v tom, že režisérem se většinou stáváš, za prvé, díky pracovním zkušenostem, za druhé, měla bys mít nějakou vazbu na tu práci v režii. To znamená, že nejčastější postup je buď ze stříhače, nebo se někdy stává, že se režisérem stává třeba kameraman, který má zkušenosti s prací ve studiu nebo v terénu. Tady v Ostravě to není úplně ten případ, ale v Praze je to tak nejvíc.

2. Jak dlouho už děláš režiséra?

Osm let.

3. Režuruješ i v rámci zpravodajství i něco jiného něco než Události v regionech?

Ty pravidelné pořady, co tady máme, takže Události v regionech plus, Týden v regionech, Zajímavosti z regionů a vysílání na ČT24. Pak ještě taky Regiony ČT24, což je sobotní hodinový pořad, takový magazín ze všech regionů, se kterým je dost práce na přípravu. Navíc třeba každoročně režuruji Dny NATO, což je že vlastně nejsložitější přenos v rámci zpravodajství, který se dělá na nějakých dvanáct kamer a na velký přenosový vůz. Ta akce z pohledu zpravodajství nejenom v Ostravě, ale v celé České televizi vlastně nemá obdoby, protože moc akcí se na tolik kamer, s výjimkou inauguraci prezidenta a podobně, nedělá. Obnáší to spoustu lidí. Nebo dělám volební debaty v Praze, v Brně, v Ostravě. Někdy jsem dělal i Interview ČT24.

4. Pořady Týden v regionech a Zajímavosti z regionů jsou vysílány o víkendu. Znamená to, že se předtáčejí?

Ano, ty pořady se předtáčejí, nejedou se živě, protože se v nich magazínově zpracovávají reportáže z týdne plus jsou tam rozhovory na nějaké nadčasové téma, které buď rezonuje tím týdnem nebo se v poslední době řeší v rámci regionu. Nebo jsou to pouze zajímaví hosté do toho víkendového pořadu, protože ten víkendový pořad má být takový odlehčený. V tom každodenním vysílání se ptáš jako kdyby na ožehavé otázky, řešíš nějaké spory, zatímco v těch víkendových pořadech je to takové odlehčené. Předtáčí se to pravidelně v pátek před víkendem.

5. Kolik je v redakci zpravodajství režisérů a jakým způsobem se střídáte?

Režiséři jsme tady pouze dva s tím, že jeden externí a já jsem interní. Střídáme se, dejme tomu, v nějakém poměru 2:1, že já mám určitě dvě třetiny vysílání v měsíci určitě a kolega má jednu.

6. Jak vypadá tvůj pracovní den?

Můj běžný pracovní den začíná kolem osmé ráno, kdy přicházím, s kolegy probíráme včerejší vysílání, které následně rozebereme na poradě v devět hodin. Pak se starám o přípravu podkresových materiálů na vysílání Události v regionech plus, což je ve 12:20. Také většinou pravidelně kolem 10:45 vysíláme v ranním bloku ČT24 nějaký sedmi až osmiminutový blok, takže na to taky chystám aktuální obrázky, popřípadě komunikuji s redaktory, ať nám pošlou nějaké aktuální materiály přímo z terénu. A odpoledne vlastně totéž směřuje k vysílání Událostí v regionech, které jsou v 18:00. Navíc, pokud máme ten Týden v regionech nebo Zajímavosti z regionů, tak do toho odpoledne před vysíláním ještě přetáčíme různé plazmy a kompletujeme je během toho odpoledne.

7. Zmínil jsi komunikaci s redaktory. S kým dalším v průběhu dne musíš komunikovat nebo konzultovat?

Nejvíce spolupracuju na vysílání s editorem, který je vlastně v té hierarchii na stejné úrovni jako režisér. Zatímco editor zodpovídá za dramaturgii pořadu a za obsah, tak režiséry je zodpovědný za tu technickou část, takže ta nejužší spolupráce je mezi režisérem a editorem, popřípadě moderátorem a produkcí.

8. Míváte před vysíláním Událostí v regionech zkoušky?

Zkoušky nemívám. Zkoušelo se tady naposledy asi před osmi devíti lety, než jsem nastoupil já, a pak jsem to zrušil. Hlavní důvod je ten, že jsem si prošel nějakými stážemi v Praze, kde se vlastně vůbec nezkouší. Vlastně jsme vyhodnotili, že je to kontraproduktivní, protože když je nějaká zkouška, moderátor a osádka režie se nějakým způsobem snaží něco udělat jednou a podruhé už tomu třeba nevěnuje takovou pozornost, když to jede naostro, a vznikají úplně zbytečné chyby. Naopak, když někdo tvrdí, že zkouškou se vycytají chyby, tak to tak vůbec není, protože pokud vám technika zahapruje během živého vysílání, je úplně jedno, jestli předtím zkoušíte nebo ne. Jediné, u čeho máme krátkou zkoušku, jsou Regiony ČT24, a to z toho důvodu, že tam jsou dva moderátoři, je tam spousta připravených plazem v grafice a chceme si vyzkoušet, jak sedí na text, a pokud tam je nějaká chyba, tak je ještě třeba

tři čtvrtě hodiny na to, abychom plazmy opravili. Jinak nezkouším vůbec ani když dělám třeba volební studia nebo ty volební debaty. Tam se v podstatě zkusí jenom závěr a začátek kvůli představení hostů, ať politici vědí, kam se mají dívat, do jaké kamery, což nám zabere třeba tři minuty času.

9. Ani hosty do vysílání, kteří se připojují přes různé online platformy, nezkoušíte spojení předem?

Já bych třeba chtěl, abychom nezkoušeli vůbec, ale editoři jsou raději, když to mají vyzkoušené. Takže většinou bývá pravidlem, že se ti hosté technicky vyzkouší, ale nezodpovídám za to já. Většinou si to řeší osádka režie, která se jenom čistě technicky spojí, pozdraví hosta a znova se pak spojí třeba pět minut před vysíláním, kdy už s těmi hosty komunikuje.

10. Kdo všechno je při večerním vysílání Událostí v regionech přítomen v režii a co mají na starost?

V režii je režisér, obrazový střihač – ten se stará vyloženě o střih obrazu a je zodpovědný za obraz, za zvuk je zodpovědný mistr zvuku, který má k ruce zvukového technika, který kontroluje trasy, zvukové nastavení mixážního pultu a dává klopové mikrofony hostům a moderátorům. Pak je tam samozřejmě editor, který si celou dobu hlídá obsah toho vysílání plus nově indexuje časy jednotlivých příspěvků, které se pak odešlou rovnou do iVysílání s popisy. Dále je tam grafik, respektive titulkář, který titulkuje vysílání živě, člověk z produkce, který volá těm hostům a spojuje se s nimi telefonem. Pak technik zodpovědný za otevírání orionu ve studiu, technik zodpovědný za obrazové korekce – jestli je správně nastavená obrazová barva, a technik zodpovědný za technickou část režie. Ještě je tam někdy člověk, který točí čtecím zařízením, ale většinou si to už dneska točí moderátorka sama.

11. Co všechno děláš večer při vysílání v režii ty?

Hlavní gro je, že jsem zodpovědný za tu technickou stránku, a v podstatě si řídím kameramany ve studiu, moderátorku ve studiu – té říkám, do které kamery se má dívat na další studio, co bude, co nebude, jestli třeba něco vyhazujeme z vysílání nebo jestli tam pak něco přidáváme. Komunikuji s hosty pomocí, pomocí dálkových tlačítek komunikuji s redaktory, kteří jsou v terénu a mají živé vstupy. Stejně tak kolikrát komunikuji jenom samotnými kameramany, pokud nám třeba přispívá jenom ten kameraman nějakou život čtenou. A vlastně komunikuji se všemi, co jsou v té režii, protože jsem během toho vysílání jejich nadřízený a oni mě musí poslouchat, aby byl výsledek nejlépe bezchybný.

12. V některých případech probíhá vysílá Událostí v regionech zvenku, např. na Colours of Ostrava. V čem se to pro tebe liší?

Je to určitě těžší v tom, že moderátor nemá čtecí zařízení nebo má mobilní čtecí zařízení, které ale není online aktualizované stejně tak jako ve studiu. Obrovský rozdíl je v tom, že můžou být venku úplně jakékoliv povětrnostní podmínky. Třeba v případě Colours of Ostrava je to specifické tím, že je tam obrovský hluk, který je nepříjemný jak pro tu moderátorku a její hosty, tak pro nás, kteří to vysílání odbavujeme, protože to většinou děláme dva režiséři – jeden je přímo ve studiu a mluví s tou moderátorkou, jako kdyby byla ve studiu, akorát se s ní spojuje na dálku, a na místě sedí druhý režisér, který dělá zároveň obrazového střihače a zároveň také komunikuje s tou moderátorkou. Ale je tam takový kravál, že se někdy člověk špatně slyší a vůbec neslyší ty povely z ostravské režie nebo pražské režie, a to je na tom asi to nejtěžší. Navíc na tom místě v málem přenosovém voze uvnitř sedí jen dva lidi a stát se může cokoliv. Stačí, když nám někdo šlápne na nějaký kabel nebo ho překopne, a je po vysílání.

13. Někdy býváš i na střižně. Jak probíhá proces stříhu reportáže?

To je výjimečný stav, že tam jsem, to se nestává běžně nebo pravidelně. Funguje to tak, že poté, co se redaktor vrátí z natáčení, projde si ten svůj materiál, který natočil, a udělá si tzv. předstříh. To znamená, že si vybere ty rozhovory, které chce použít v reportáži, udělá si z toho takový obrazový vláček a pak si napíše zbytek té reportáže normálně do Octopu. To si vytiskne, jde s tím za střihačem, u něj namluví ty svoje asynchrony, které se zkombinují s tím předstihem, který si redaktor nachystal. Střihač to začistí, aby to byly opravdu úplně čisté zprávy zvukové úrovně, a přidá tam obrázky, aby korespondovaly co nejvíc s textem nebo s těmi rozhovory, synchrony. Využívá taky archivní materiály grafiků.

14. Kolik času zabere stříh jedné průměrně dlouhé reportáže?

Taková dvouminutová reportáž, pokud je předstříh, trvá kolem 40 minut. Záleží, z kolik zdrojů se čerpá. Je tam rezerva, jakože hodina, ale zpravodajská reportáž je docela rychle střižená na rozdíl třeba od nějakého dokumentu nebo dalších věcí, kdy si člověk hraje s okny, ne se vteřinami. Pěťadvacetiminutový dokument se stříhá třeba čtyři dny. Na zpravodajství ty reportáže mají jiný spád mají, jednodušší stříh, nejsou náročné na záběrování jako u nějakých dokumentů.

15. V jakém programu stříháte?

Stříháme v Sony Xpri, což není úplně volně dostupný program, protože je součástí redakčního systému, který dodává společnost Sony. Říká se tomu i Sonaps. Máme ho od roku 2016 a příští rok, jestli se podaří, tak ho budeme upgradovat na tzv. Sony Hive, což by měla být nadstavba toho současného Sonapsu – IDNPS 2 se tomu teď říká. Nevím, jestli to bude DNPS 3 nebo jenom nějaký upgrade. Střížna se bude jmenovat dávat Sony Hive. Výhoda toho systému je v tom, že je neustále propojený onlines Prahou i Brnem, tudíž se dají materiály a všechny příchozí trasy, různé živé vstupy okamžitě brát i z Prahy i z Brna. Takže když náš redaktor někde vstupuje a vysílá celostátně, přičemž my potřebujeme třeba jenom regionální vysílání, tak si to můžeme stáhnout z Prahy během pár minut a můžeme s tím hned pracovat, což do toho roku 2016 vůbec nebylo možné, protože se tady vlastně všechno dělalo offline. Když jsme chtěli nějaký pražský materiál použít, museli jsme do Prahy zavolat, produkce nám to musela najít a bylo to strašně zdlouhavé. Vůbec se to nevyužívalo jako teď. Styl práce se hodně změnil od toho roku 2016.

16. Máš pocit, že něco pozitivně nebo negativně ovlivňuje tvou práci?

Nemám pocit, že by ji něco ovlivňovalo.

17. Kolika kamerový SNG vůz je potřeba na venkovní vysílání Událostí v regionech?

My už v něm máme plně hodnotné ž tři kamery, přičemž plně hodnotné znamená, že v tom voze funguje obou zpětné dorozumívání mezi kameramanem a režisérem, ale zapojíme na něho asi čtyři kamery celkově. Pro představu – nejlepší vůz SNG36 v Praze, z kterého jsem vysílal v Národním divadle pohřeb Chramostové nebo jsem dělal loni v Brně speciál z Událostí komentářů, umí zapojit sedm kamer. Ten vůz je i větší, takže tam navíc sedí zvukař, na rozdíl od našeho SNG vozu, který je jen dvoumístný.

18. Napadá tě ještě, co by bylo k práci režiséra dobré zmínit?

Možná volební debaty. Děláme je před každými volbami a já je dělám v Brně, Ostravě – celou Moravu mám pod sebou – a za covidu jsem je dělal i v Praze. Pro nás je to specifické tím, že je to dvouhodinové vysílání, při němž člověk musí být nějak společensky oblečen, musí mít oblek nebo minimálně sako, protože se tam setkává s těmi politiky. Všechny ty besedy jsou strašně sledované a nemůžeme si moc dovolit udělat tam chybu. Takže o to je to těžší, že to není jako klasické vysílání, Poslední

roky jsme to vzali z Radvanic, které už ale asi nebudeme dál využívat, takže se hledají nějaké nové prostory.

19. Co přesně se v Radvanicích nachází?

Kromě toho, že tam jsou sklady kostýmů, autodoprava tam má nějaké dílny, rekvizitáři tam mají dílny a stavba tam a dílny, tak je tam jedno studio, ve kterém se natáčí spousta dětských pořadů jako Šikulové a Bludiště. Dříve se tam točila Hodina pravdy nebo Neváhej a toč. Je tam nějaká režie, která už ale bohužel neumí fungovat v HD rozlišení, takže když tam děláme volební debaty, stejně tam máme v garáži zaparkovaný přenosový vůz a přes ten to vysíláme ven. Takže pro nás je zásadní, že je tam obrovský prostor a je tam nějaké světelné vybavení, které tam můžeme využívat. Nemůžeš přijít kdekoliv a hned vysílat, potřebuješ mít nějaký světelný roh, potřebuješ mít nějakou dekoraci, která se tam musela samozřejmě navést, a je to tam na to předpřipravené lépe, než kdybys přišla tady na Výstaviště s tím, že to tam někdy odvysíláš. Musíš začít od světla, podlaha musí být dokonale rovná... To jsou takové věci, které člověka třeba ani dopředu nenapadnou.

20. Kolik je studií v Ostravě?

Dvě studia a dvě plnohodnotné režie, normálně HD. V tom menším studiu děláme všechny zpravodajské pořady a v tom druhém studiu se dělá Dobré ráno, Sama doma, Na stopě, sem tam taky nějaké dětské pořady. Dříve jsme tam dělali i ty volební debaty, ale dneska už je ta dekorace, a hlavně ten počet hostů větší, takže se tady do toho studia jako vejdu těžko, je to tam stísněné a nepohodlné pro kameramany, a proto jsme se přesunuli do těch Radvanic, kde aspoň neblokujeme provoz těch Dobrých rán a Sama doma. Je to pro nás jednodušší.

Rozhovor č. 4: Jana Fabianová, moderátorka

1. Jak ses dostala na pozici moderátorky?

Studovala jsem novinářinu na Masarykově univerzitě v Brně. Na ten obor jsem šla, protože jsem věděla, že chci dělat novinářinu. Paradoxně jsem ale magistersky vystudovala tu sociologii, protože tehdy v Brně novinářina teprve jako obor začínala a mně přišla nedostatečná v tom magisterském stupni. Takže mně to na tom magisterském stupni přišlo nezajímavé a takové, jakože nebyli zkušení dost na to, abych si říkala. „Jo, to mi stojí za další dva roky studia,“ takže jsem si paradoxně napsala sociologii, která mně přišla tehdy jako už prostě v tom Brně vychytaná, měla renomé a říkala jsem si: „Dobrá, vystuduju sociologii,“ i když jsem věděla, že novinářinou se chci žít. No a už během prvého jara jsem se přihlásila jako elév, který vůbec nic neuměl, do tehdy nejprestižnější redakce v regionu, a to byla Mladá fronta Dnes – tehdy měla prostě renomé a byly to špičkové celostátní noviny s redakcemi v každém krajském městě – a tam jsem se naučila všechno potřebné a těžím z toho dodneška. Je to moc fajn si uvědomit, že ta vysoká škola tě na praxi nepřipraví skoro vůbec. Ale dá ti titul, můžeš se o to opřít. Ale to know-how se stejně naučíš v té redakci.

2. Jak ses dostala na pozici moderátorky zpravodajství ČT?

Tehdy jako elévku si mě vyhlídli kolegové, kteří z té Mladé fronty přecházeli potom sem, do zpravodajství, a když jsem dodělala vysokou školu, tak mě vlastně stáhli, nabídli mi externí místo tady ve zpravodajství v Televizním studiu Ostrava. Začínala jsem tu jako externí redaktor. Pobyla jsem tu nějakou dobu, potom jsem vlastně přes Český rozhlas Ostrava a ještě další tištěné médium a mateřskou se odpojila na chvíli od televize, ale vlastně po nějaké době mě kontaktovali na další externí spolupráci. Ta se netýkala zpravodajství, ale týkala se pořadu Sama doma a dostala jsem se do té druhé části baráku, kterou tady většina lidí v tom zpravodajství skoro vůbec nezná, a to je prostě publicistika, dokumentární tvorba – tady tyhle věci. Celou dobu od roku třeba 2007, kdy jsem začínala v Sama doma, jsem se až do roku 2020 do podzimu, než jsem v listopadu nastoupila do zpravodajství zpátky, věnovala všemu ostatnímu, jenom ne zpravodajství. A nově nastupující ředitel Miroslav Karas mě někdy na podzim 2020 nabídl teda na návrat zpátky do zpravodajství, sáhla jsem po tom a jsem za to moc ráda.

3. A šla jsi teda rovnou na pozici moderátorky?

Pak už jo. Vlastně celou tu práci, co jsem měla za sebou, tak jako redaktor jsem tady byla kdysi, potom jsem dělala redaktorskou a dramaturgickou a scénářistickou práci na jiných typech pořadu, kde se natáčejí věci, které mají větší stopáž – od nějakým pětiminutových publiistik až po opravdu pětadvacetiminutové dokumenty nebo hodinové dokumenty, anebo živě vysílaný pořad ale lifestylového typu, nebo vlastě jiné věci, jiná práce na mnohem větší stopáži. Ale vlastně vnitřně jsem pořád nejvíc zpravodaj a baví mě to ze všeho nejvíc, to vlastně nahustit do těch základních informací.

4. Kdybys měla říct, jaké vlastnosti by měl dobrý moderátor zpravodajství mít?

Za mě přesnost, nějaká úspornost – v tom slova smyslu, že opravdu jako dostat do těch slov jenom to, co tam skutečně musí být, nic navíc – a třetí podstatná věc, zajímavá práce s jazykem, s češtinou. Umět česky, umět česky hezky a dát si třeba i záležet na tom, aby to byl nějaký tvůj rukopis, aby to, co říkáš, nebylo zaměnitelné s kýmkoliv jiným. Mi se třeba moc líbí styl Marcely Augustové, která je pro mě jako fenomén, opravdu jako hvězda zpravodajská, protože ona s tou češtinou pracuje nádherně.

5. Když si nejsi jazykově v něčem jistá, komunikuješ s korektory? Jak to probíhá?

S korektory vyloženě řeším češtinářské věci. Když si nejsem jistá, jak vyskloňovat číslovku, nebo jak správně vyslovit nějaké jméno, tak zavolám na korektorskou linku. Protože, bohužel, Praha – zpravodajství – funguje tak, že tam mají korektory jako stabilní součást týmu. My to tady v Ostravě nemáme a mrzí mě to, protože oni vlastně kontrolují každé studio, které ti moderátoři čtou, takže moderátor si může být jistý, že po jazykové, lingvistické stránce to někdo prošel před nimi a že se neseknou. Kdežto mně se prostě občas může stát, že se seknu. A taky se mi to stane. Pak jsem naštvaná sama na sebe. Nebo volám na Ústav pro jazyk český, když to jsou třeba ještě věci, které vím, že tam ta linka funguje od desíti do dvanácti, tak toho taky využiju a taky s nimi konzultuju.

6. Kolik je tady v redakci zpravodajství moderátorek a jak máte rozdělenou práci? Jakým způsobem se střídáte?

Na tu dominantní relaci, což jsou Události v regionech – večerní 18. hodina, a k tomu patří Události v regionech plus ve 12:00, se střídáme dvě – Iva Kubánková a já. Máme to v tomhle stejně jako Praha. Ale třeba Brno mělo dobu, kdy se točili tři moderátoři, měli tam jiný systém té rotace. Přitom Iva je vlastně externista, já jsem internista, to znamená, že já mám v týdnu, kdy nemoderuju, ještě jinou práci, většinou editorskou nebo nějakou prostě další navíc. A k tomu je tady jako třetí moderátorka redaktorka Tereza Krumpholzová, která dělá ne živě vysílaný pořad Týden v regionech.

7. Jak vypadá tvůj, dá-li se to nazvat, běžný pracovní den tady v redakci?

Mám dva typy dní. Buďto mám vysílání třikrát denně – podotýkám a podtrhuju a zdůrazňuju, a je to vlastně jako na tom to nejtěžší, tři živá vysílání denně – nebo jsou, v uvozovkách, jenom dvě. Jistota jsou dvě. To jsou Události v regionech plus ve 12:20 a Události v regionech v 18 hodin. 12:20 je devítiminutová relace, V 18 hodin je to 25 minut živě. A některé dny, v poslední době to je jako častěji, nebo je to většina týdne – tři čtyři dny v týdnu, někdy i pět – máme ještě k té ČT1 někdy právě ještě tzv. „vstupy regionálního studia“, které jsou na ČT24. To je jedno téma rozehrané na stopáži třeba 6-8 minut, kdy se v té stopáži věnujeme jen jednomu jedinému tématu, ale je rozebrané z vícero stran a je tam třeba více rozhovorů s více hosty, více reportáží, více čtených zpráv... Vždycky se věnujou jednomu tématu.

No, takže když mám tuto variantu, tzn. tři vysílání denně, tak opravdu ráno přijdu a na nějakou půl devátou nejpozději jdu do maskérny, abych 9:00 byla nachystaná na poradu, kde se dozvím, co nás ten den čeká. Většinou to už vím z předchozího dne, protože si to říkáme i odpoledne předem, a pak už jedu systémem příprava vysílání „VRSu“, příprava vysílání „Plus“, oběd někde tady rychle a příprava vysílání na večer.

8. Co konkrétně si musíš na večerní vysílání Událostí v regionech připravit?

Připravit všechny texty, které říkám. Výhodou – a pro mě vlastně paradoxně někdy i nevýhodou toho zpravodajského moderování – je, že člověk má k dispozici čtecí zařízení. Mně to vlastně z části stresuje, že to čtu. Sice si to na jednu stranu jako můžu hezky připravit, na druhou stranu potom není úplně prostor na nějakou improvizaci a člověku se tam někdy vloudí nějaká myšlenka, tak se jako zakoktá – nemám to úplně ráda, ale je to tak. Takže příprava všech těch textů, které si v úvodu reportáží, pozdravu s diváky, takových těch krátkých čtených zpráv, kdy tam není za tím žádná reportáž, že to je jenom ta stručná informace. A především přípravy živých rozhovorů, které jsou součástí toho večerního vysílání, kdy na nějaké třeba dvou a půl nebo tříminutové stopáži máme hosta k tématu. Někdy to rozvádí hlavní téma a někdy je to rozhovor

sám o sobě, který to téma celé musí vysvětlit. Takových rozhovorů mívám většinou jeden, někdy dva, výjimečně i tři za vysílání. Nachystat si otázky, vyřešeršovat si je, vědět, proč se na to ptám, a vědět, že tady právě ty otázky jsou ty, které tam zaznít mají.

9. Zmínila jsi čtecí zařízení. To si posouváš sama?

Čtecí zařízení funguje v našem případě něco jako šlapka u šicího stroje – mám to dole pod stolem schované a nožkou si to tam jako posunuji vpřed.

10. Máte nějakou pojistku pro případ, že by čtecí zařízení vypadlo?

Hned dvě nebo tři. Ty stejné texty si já беру i vytištěné dolů na papírech, zároveň si je načtu do iPadu, který si bereme, když stojíme, do ruky, a zároveň do třetice ještě, kdybych moc vlastně potřebovala, tak je najdu v počítači v notebooku, který mám na stole při vysílání taky. Tam si zároveň s těmi texty ještě můžu během toho vysílání pracovat, takže když vidím chybu nebo potřebuji něco změnit, upravit, doladit, tak můžu.

11. S kým v průběhu dne musíš komunikovat? S kým musíš konzultovat nebo se radit?

Pro mě klíčový člověk je editor. Máme tři muže na tomto postu, střídají se po týdnů. On ví, co do toho vysílání dá, jak to poskládá a kdo to natáčí, nebo co čí práce je, která reportáž nebo rozhovor. A potom případně, když něčemu nerozumím, což se stane. Někdy ta vstupní informace, to studio, které uvádí tu reportáž, je napsané třeba způsobem, který není úplně jako zřejmý. Jsou to situace, kdy je to napsané buďto nejednoznačně, takže mě u toho napadnou otázky, které by napadly i diváka – pak je to špatně, potřebuji to dovysvětlit – anebo jsou napsané, řekněme, třeba banálně, nebo jako opravdu vlastně ta slova v sobě neobsahují žádnou zásadní informaci, tak potom komunikuji s redaktory, kdy potřebuju, ať mi to trošku upřesní a ať mi zarámují to téma a řeknou mi, jak to napsat lépe.

12. Platí pro tebe taky nějaká uzávěrka, do kdy bys měla mít všechny ty texty napsané?

Abych to stíhala pohodlně s tím, ať se jdu dolů do šatny převléct, doličit, doupravit a sednout si do studia včas, ať nasvítí studio, tak do půl šesté. Ale může se stát ve výjimečných případech, že opravdu ještě těsně před šestou, dole už ze studia

nachystaná v mundúru hezky, něco doupravím, protože jsou prostě události, které přijdou a člověk je nečeká.

13. Jak potom vypadá to samotné vysílání? Kdo s tebou v průběhu komunikuje?

Mám za pasem nebo za podprsenkou, pokud není pásek nebo pas, dvě krabičky. Jedna je od mikrofonu a druhá je od tzv. „ucha“. To je takový dudlík, který si strčím opravdu do ucha, a tam slyším režiséra, který mi říká to, do které kamery mluvím, za jak dlouho začínám, většinou mi hlásí třeba za 15 vteřin nebo za pět, a zároveň se mnou může komunikovat shora i editor, který během toho vysílání – shora, myslím tím z režie – který u toho vysílání celou dobu je, hlídá obsah, kdežto režisér hlídá tu formu primárně, tzn. opravdu jak to vypadá. Editor hlídá, co se říká, a ten mi může říct třeba v případě rozhovoru, že by chtěl, abych zdůraznila třeba otázku, která je až na konci nebo některou, kterou preferuje. Ale to se stává minimálně, většinou opravdu komunikuju jenom s tím režisérem a jsem tam takový jako samotář.

To tady rozkryl jednou hezky kolega Pavel Habram, který mi vysvětloval, jak se cítí, když ve volném čase hraje florbal a dělá brankáře, a já jsem si uvědomila, že to je jako dokonalá paralela. Že se cítím jako ten brankář, který je úplně poslední. Ten, kdo to buď zachrání, nebo potopí celou tu loď, a že celý ten tým pracuje proto, abych já tam potom nakonec něco řekla, a buď to řeknu tak, jak to říct mám, a to je moje práce, zachránit to, nebo to jako nezkazím minimálně, nebo to zkažím, a pak bude potíž.

14. Kdo všechno je kromě tebe ještě ve studiu?

Jsou tam kameramani nebo kameraman – jeden nebo dva, je tam osvětlovač, který tam má takový pultík a na něm spoustu heblátek, a těmi on spolupracuje vlastně s kameramanem. Kameraman říká, jak si představuje, kde má přidat, kde ubrat, a v případě večerního vysílání je tam ještě člověk, který je tzv. „stavby“, kdy tam pohybuje třeba židlí nebo tím stolem, upravuje tam ten prostor ještě. Ale ten v poledne nebývá.

15. Říkáš, že tam jsou jeden nebo dva kameramani. To znamená, že jsou ve studiu dvě kamery?

Míváme dvě nebo tři kamery. Ta třetí, pokud je, tak je to tzv. „jeřáb“, do kterého říkám jenom ten úvod a úplné rozloučení. To je kamera, která je v pohybu, a jinak jsou stabilně dvě kamery takové ty statické.

16. A to, na kterou se máš dívat, ti tedy říká...

Režisér do ucha.

17. Vysílá se vždy ze studia, nebo se vysílá někdy i třeba z venku?

Máme i vysílání z exteriéru. Mám to moc ráda, musím se přiznat, že vlastně to denní světlo je pro mě a že to je pro mě i jakoby za odměnu jít ven z toho studia, kde je tma a ticho nebo tma a smutno a chladno, a venku je ten život. Takže ráda mám tady ta vysílání zvenčí. Týká se to vlastně všech tří těch pořadů, ale ve velmi výjimečných případech, nejčastěji u toho VRSu se dostanu ven. Když je téma, které je relativně na dosah a stihnu se potom vrátit na to polední vysílání do studia, tak můžu odmoderovat tu ČT24 odněkud zvenčí. Pluska anebo večerní Události v regionech vysíláme ve výjimečných případech z venku taky. Naposledy si vzpomenu asi na Colours of Ostrava, kdy, když je prostě exteriér, který to nabízí, a událost, která se nabízí, která k tomu patří, a je to něco výjimečného nebo třeba, když se zavíral důl, a teď nevím který, na Karvinsku, tak taky jakoby to poslední vysílání jsme měli vlastně zvenčí.

18. Když se vysílá zvenku, co se pro tebe mění?

Je pravda, že když vysíláme zvenčí, tak to technicky musí mít produkce jako zajištěné, aby ten signál vlastně doputoval tam, kam má. To, co jinak dělá režie, tak ta režie musí jako dostat ten signál ještě z nějaké té přenosové techniky z venku nejprve, takže technicky to náročnější je. A pro mě, přestože je to paradoxně náročnější v tom, že my máme i takovou tu exteriérovou čtečku, která nefunguje úplně jako ta studiová a hůř se ovládá. Já jsem si jí třeba na ty Colours of Ostrava ani nevzala, protože jsem si říkala, že to radši řeknu spatra, a tam byl najednou prostor pro tu improvizaci, než abych se trápila se čtečkou, která se mi někde jako zadrhne a nebudu s ní úplně jako pohybovat, jak já potřebuju. Takže to vlastně byl mnohem větší adrenalin. Je to vždycky větší adrenalin, protože jsou najednou ty reálie kolem jako jiné a člověka může něco překvapit, ale zároveň je to vlastně vzrušující. Je to moc pěkné.

19. Mohla bys detailněji popsat venkovní čtecí zařízení? Jak s liší od toho, které je ve studiu?

Já jsem ji měla asi jen jednou. Ona má, podle mě, ovládání v ruce, že tam něco jako mačkáš, ale zároveň vlastně si jí nedokážeš zastavit. Ona ti jede nějakou rychlostí, kterou si předem nastavíš, takže vlastně pořád stejně, a ty nedokážeš jako v jednu chvíli zastavit, když potřebuješ, anebo třeba zpomalit, protože bys to tam musela nějak

jako pomačkat, na což nemáš v tu chvíli čas. Takže se bojíš, že ti to buď ujede, anebo že budeš číst zbytečně pomalu, a to bude působit divně.

20. Je při práci v redakci něco, co pozitivně nebo naopak negativně ovlivňuje tvou práci? Přijde mi, že je tady stále rušno. Nevadí ti to?

Většinou se to člověk asi nějak naučí eliminovat, že už to ani nevnímám. Ale pravda je, že jsou chvíle, a to asi za závisí na nějakém jako každodenním nastavení toho člověka, že se prostě někdy blbě člověk vyspí, že mu to najednou jako začne připadat moc, anebo že prostě nemáš náladu, najednou ti to přijde jako: „Ať už jsou potichu,“ a že už to je moc židovská škola. Ale vesměs to asi jako nějak nevnímám. Ono se to potom vždycky zklidní. Odpoledne ti lidi jdou stříhat a pak už jedou domů a my tady zůstáváme sami a je nás tady méně. Najednou to jako dostane to, co potřebuji, a už je klid.

21. Ty sama do výběru témat redaktory nezasahuješ?

Ne, jenom když mám nějaký dobrý tip, tak ho prostě předám kolegovi a nabídnu, jestli by o to měl zájem.

22. Napadá tě ještě něco, co by bylo dobré k roli moderátorky zmínit?

Že to vlastně všichni považují za nějaké jako místo snů v tom slova smyslu, že to je místo, které, ne všichni, ale někteří redaktori považují za ten vrchol pomyslný, na který můžeš dojít. Svým způsobem je to pravda, na druhou stranu si myslím, že když to člověk dělá opravdu zodpovědně poctivě, je to profese, která je velmi náročná, a že se dá dělat mnoha různými způsoby. Když ji člověk chce dělat dobře a poctivě, opravdu stojí hodně úsilí. Není to jen, že přijdu, přečtu něco, co mi někdo napíše, a je to zadarmo a vyhřeju se na výsluní. Naopak jsou za zatím, z mé strany to tak jako opravdu беру, hodiny poctivé práce předtím, přípravy, ať se člověk orientuje v tématu a ať jako ví, proč se to hosta ptá právě na tohle. Když to chce někdo dělat pořádně, tak se do toho musí opřít. Není to nic zadarmo.

Rozhovor č. 5: Tereza Krumpholzová, redaktorka

1. Jak dlouho pracuješ v redakci zpravodajství a jak ses do ní dostala?

V redakci zpravodajství pracuji teď desátým rokem, teď to bude mít desetileté výročí. Dostala jsem se sem tak, že jsem pracovala už předtím pět let v Moravskoslezském deníku jako redaktor a zároveň jsem začala spolupracovat s televizemi Nova a Prima. Na Nově na publicistickém pořadu Na vlastní oči a předtím na Primě to byla Soukromá dramata. Ty pořady už nedostaly potom rozpočet na další rok, to znamená, že jsem řešila co dál, a tenkrát sháněli tady redaktora. Domluvila jsem se s tehdejší šéfkou v Gabrielou Lafendou. Myslím si, že to nebylo ani výběrové řízení, ale předložila jsem teda nějakou svoji práci televizní i psanou a domluvili jsme se na spolupráci. Takže už jsem měla nějaké mediální zkušenosti.

2. Kromě redaktorské práce tady děláš ještě něco jiného?

Kromě redaktorské práce se věnuji ještě editování pořadu Týden v regionech a Zajímavosti z regionů a taky moderování pořadu Týden v regionech a Regiony ČT24, které jsou živě vysílané na ČT24.

3. Jaké vlastnosti by podle tebe měl redaktor zpravodajství mít?

Myslím si, že by měl mít hlavně hodně psychického zdraví, že by měl mít obrovskou výdrž vlastně v tomhle směru. To si myslím, že je jako základ. Že člověka, který si věci moc bere, to velmi rychle jako semele. Taky si myslím, že by to měl být člověk, kterého to jako baví. Není to typ práce, kde zavřeš dveře, jdeš domů a tam to prostě vypustíš. Měl by to být člověk, kterého opravdu zajímá do hloubky aktuální dění nebo věci, má na to trpělivost, má všeobecný přehled. To si myslím, že jsou takové základní věci, na tom zbytku se pak už dá pracovat.

4. Jak vypadá tvůj běžný pracovní den?

Pokud nemám ráno žádné Studio 6, nebo nějaký takový vstup brzo ráno, tak pro mě začíná den poradou, což je v 9:00. Pak vyrážím do terénu, tam jsem zhruba nějaké tři hodinky, mezitím udělám třeba vstup do vysílání na ČT24, nebo natočím nějaké rozhovory pro ČT24 a hlavně ten materiál do reportáže. Pak přijíždím, dám si krátkou pauzu na kafe nebo na oběd, pokud stíhám, a potom někdy po poledni už pomalu začínám tu reportáž tvořit. To znamená, že se probírám vším tím materiálem, který jsme natočili, a začínám skládat tu reportáž jako takovou. Komunikuji o ní s editorem a pak jdu stříhat. Mezi tím vším ještě chystám témata na ty další dny, vymýšlím si,

obvolávám... Ve tři hodiny je další porada, kdy plánujeme ten následující den a kompletujeme ještě ten aktuální. A pak, když je dobře a nemám nějaké Události, vstup nebo něco, tak někdy po 17. hodině jsem schopná se pomalu odebrat domů.

5. Zmínila jsi přípravu reportáže. Co všechno ta příprava zahrnuje a jak dlouho dopředu je potřebná?

Je to jak kdy. Některé věci jsou samozřejmě domluvené třeba týden dopředu, něco den. Příprava té reportáže znamená obvolat ty jednotlivé respondenty, sehnat si je do té reportáže. Takže když například dělám nějakou reportáž o zdravotnickém tématu – tento týden byl třeba mezinárodní den ledvin, kdy jsme chtěli upozornit na to, že přibývá nemocných a že je to zákeřné, protože ty ledviny vlastně nebolí – musím sehnat lékaře, pacienta, který by povykládal nějaké své obtíže atd. To znamená, že toto všechno musím obvolat, domluvit se s těmi lidmi na konkrétní čas. Toto jsou věci, které trvají domluvit déle. Sehnat vždycky ten příběh je nejobtížnější, takže to je několik dní dopředu. Někdy to mám domluvené třeba i týden dopředu. Ale takové ty běžné úřednické věci, jakože potřebuji mluvčího radnice nebo krajského úřadu nebo policejního, to jsou věci, které se dají udělat ze dne na den

6. Když vyjíždíš točit nějakou reportáž, co a koho všechno si musíš vzít s sebou?

Veškeré tyto věci koordinuji s produkcí, tzn. že já přednesu ten plán, co mě čeká, a produkce mi zapíše kameramana. Nemůžu si vybrat, produkce to dává podle toho, jak ti kameramani mají směny. Samozřejmě pokud jsou to třeba nějaké velmi citlivé příběhy lidí, tak na to už mám své osvědčené citlivé kameramanské duše, takže většinou se snažím domluvit s produkcí. U takovýchto věcí i ona chce, aby byl prostě někdo, kdo ten cit má, aby tomu člověku bylo s námi příjemně. Takže vždycky vyjíždím já s kameramanem. Jedeme na to místo autem a pokud to je složitější – technicky máme víc vstupů – máme s sebou asistenta kamery. A co se týká té techniky, tak máme klasickou kameru, dva mikrofony – klopový a klasickou handku – plus máme často nějaké vstupovací zařízení – buď takový ten batoh, s kterým jsme schopni vstoupit do vysílání, nebo nějaké live U. A mně jako redaktorovi stačí mobil, kde jsem schopná se připojit k internetu a fungovat, mám tam mail, a taky tužka a papír.

7. S kým v průběhu dne musíš komunikovat?

V průběhu dne komunikuji s editorem, a to vlastně s různými editory podle toho, komu všemu přispívám. Když dělám vstupy na ČT24, řeším to s editorem ČT24, když dělám ten příspěvek i pro Události, zase komunikuji, volám si pravidelně s editorem Událostí a stejně tak řeším věci s editorem Událostí v regionech podle toho, co je potřeba. Taky

komunikuju celý den s produkcí podle toho, jak se mi ta věc zase vyvíjí, která domlouvá živé vstupy. A jsou i reportáže, které komunikujeme s vedoucím redakce.

8. Do jaké míry potom na place a komunikuješ s kameramanem?

Já se snažím tomu kameramanovi zavolat už ráno před tím, než vůbec vyjedeme točit, nebo i den předem se s ním snažím domluvit. Já to беру tak, že ten kameraman je vlastně ten, který zhmotňuje tu moji myšlenku, a беру jako obrovského parťáka. Já mám sice nějaký nápad, ale on je ten, který tomu dává tu konkrétní podobu, takže mám pocit, že s ním musím velmi úzce komunikovat a že tím, jak to já nastavím, podle toho to tak bude. Takže se s ním snažím domluvit fakt jako den dopředu, aby on byl třeba schopný to promyslet nebo už nad tím nějak uvažovat. No a potom to probíráme i po cestě autem na tu reportáž. Vždy si zase říkám konkrétně, jak bych si to představovala – čím chci začít, co by se mi tam líbilo. Takže si to nějak takhle navrhne a potom na místě při tom točení buď si to sedne do toho, co jsme si naplánovali, nebo ty věci ještě řešíme na místě. Ale myslím si, že je ta komunikace stěžejní a že to na té reportáži jde potom vidět, jak ti dva spolu komunikují.

9. Říkala jsi, že když se vrátíš do redakce, začneš nějakým způsobem zpracovávat tu finální reportáž. V jakém programu pracuješ?

Pracuji v Octopusu, kde máme redakční systém, textovou podobu atd., a pak máme Xpri, tam dělám ten základní střih, se kterým potom jdu na střižnou, kde už mi to profík dokončí.

10. Střihače si můžeš vybrat sama?

Je to stejné jako s tím kameramanem. Produkce to určí, nebo když mám zase nějaký specifický požadavek, když je to velmi citlivý příběh nebo věc, kterou stříhám dlouho, tak chci, abychom si vzájemně seděli, aby tam byla nějaká ta chemie. Tak to se taky snažím si domluvit s někým, s kým mi to funguje a mám s ním zkušenost.

11. Záběry si vybíráš sama už v rámci přípravy reportáže, nebo je z nějaké části vybírá střihač?

Zase jak kdy. Někdy, když prostě jsou třeba věci, na kterých mi hodně záleží, nebo je to nějaké konkrétní, tak si vyberu sama nebo na to toho střihače upozorním. Naopak někdy, když to není tak podstatné a jde o nějakou obecnější věc, tak ho nechám, aby si vybíral sám, ale jsem tam u toho. Že má tu iniciativu on, ale někdy se snažím psát ten text na ty záběry, které vím, že mám.

12. Jak by podle tebe měla vypadat ideální reportáž? Co všechno musí obsahovat?

Tím, že jsme televize, tak si myslím, že je pro nás stěžejní, aby ta reportáž byla obrazově zajímavá, pokud je to možné. Aby se divák i u témat, která nejsou až tak zajímavá nenudil a byl schopen je ukoukat. Pak si myslím, že by měla dávat divákovi pohledy ze všech těch stran, kterých se týká, neměla by mu vnucovat jenom nějaký jeden názor, ale měla by mu nastolit tolik pohledů, aby on byl schopný si ten svůj názor na tu danou věc udělat a měl tedy obsáhnuté všechno, čeho se to téma týká.

13. A co musí reportáž obsahovat po formální stránce?

Každá reportáž by měla obsahovat asynchrony a synchrony, tzn. komentáře redaktora plus ty rozhovory, které natočil na place, plus by měla ve většině případů obsahovat stand-up a ty záběry, které se týkají toho tématu.

14. Je něco, co pozitivně nebo negativně ovlivňuje tvou práci?

Pro mě je strašně důležité, jak si sednu s tím daným štábem a s těmi danými lidmi, se kterým pracuju. Jsem na to extrémně citlivá. Potřebuji, abych se cítila dobře já, abych mohla projevit ty myšlenky a věci tak, jak mám naplánované. Potřebuji, aby mezi námi byla nějaká pracovní chemie. Toto považuji za hodně jako stěžejní, protože mě velmi ovlivňuje a práci ztěžuje, když to tam prostě nefunguje, nebo když nejsem schopná nalézt stejné nastavení s tím štábem, který ten den mám. Co se týče lidí, kteří se třeba dívají na natáčení, nevadí mi a je to pro mě v pohodě.

15. Témata, která zpracováváš, si vybíráš sama, nebo ti jsou přidělena?

Z velké části si je vybírám sama a z nějaké menší části jsou mi přidělena v závislosti na tom, co se zrovna děje. Když zasedá zastupitelstvo, je tady prezidentská návštěva nebo se stane nějaké hromadné neštěstí, rozděluje nám to editor v závislosti na tom, kdo se kde zrovna vyskytuje.

16. Jste v redakci rozdělení podle nějakých profilací?

Oficiálně to není rozděleno, ale samozřejmě každý redaktor má k něčemu blíž, takže se to snažíme respektovat a nelezeme si tzv. do zelí. Ale samozřejmě jsme připraveni všichni na všechno. Není to tak, že když tady nejsou holky z kultury, nemohla bych já vyjet na kulturu, nebo že by mě neposlali na horníky a Pavlu Daňkovou na zdravotnictví.

17. Jakým tématům se nejraději věnuješ ty?

Nejčastěji se věnuj zdravotnictví, sociální oblasti a politice. Nejméně ráda se naopak čemukoliv dopravnímu, protože to jsem schopná poslat diváky úplně jinými směry, než kudy má objížďka vést. Tomu se teda snažím vyhnout.

18. Jaké jsou v redakci vztahy mezi redaktory? Setkáváte se s rivalitou?

Myslím si, že bych to nazvala zdravou rivalitou. Není to tak, že by tady byl nějaký boj. Vždycky se nějakým způsobem domluvíme.

19. Jaké zdroje používáš nejčastěji, ať už při výběru tématu, nebo při zpracovávání reportáže?

Asi jsou to nejčastěji mé osobní kontakty, které mám za tu dobu nasbírané. Od nich se jak dozvídám témata, tak jsem s nim schopna konzultovat. Jinak se samozřejmě snažím číst různá jiná média, různé platformy. Co se týká třeba toho zdravotnictví, tak to jsou různé zdravotnické deníky, ročenky, stránky různých nemocnic a jejich sociální sítě. Sociální sítě jsou obecně častým zdrojem, ale to si pak člověk samozřejmě více ověřuje.

20. Jak probíhá ověřování zdrojů?

Snažím se to podložit ještě nějakým jiným zdrojem. Co se třeba stává u těch nemocnic často je, že mi někdo řekne, že jsou „jediní v republice“, kteří se, dejme tomu, dané operaci nebo zákroku věnují. Tak se to pak snažím ověřit třeba tím, že obvolám více nemocnic nebo si to ověřím u nadřazeného orgánu, kterým je např. Ministerstvo zdravotnictví. Věci ze sociálních se pak určitě dají ověřit nějakých oficiálních zdrojů.

21. Zmínila jsi vlastní síť kontaktů. Jak dlouho ti trvalo si ji spolehlivě vybudovat?

Opravdu dlouho. Jsou to roky, řekla bych. Navíc si myslím, že je to velmi individuální. Sleduji to na mladých kolezích, že to závisí na osobnosti toho daného člověka. Někdo je schopný si to kolem sebe utvořit relativně rychle, někdo třeba nikdy. Je to opravdu o tom, jak je ten člověk empatický, důvěryhodný, co všechno tom člověku nabízí, aby se cítil v kontaktu s novinářem bezpečně a měl potřebu s ním ty věci komunikovat.

22. Jak probíhá realizace rozhovorů s hosty, kteří se nemohou dostavit do studia a ke kterým zároveň nemůžete vyjet vy?

Kdysi jsme dělali telefonáty, v době koronaviru nám přibyly nové možnosti. To jsou pozitiva, která nám období covidu přineslo – že jsme se hodně naučili pracovat s platformami jako Skype, Google Meet atd. Máme tady pro to vytvořené i podmínky, takže k tomu vůbec nepotřebujeme režii, protože každý redaktor je schopen si to nahrát sám. A navíc to vypadá mnohem lépe v tom smyslu, že můžeme často využívat i respondenty z druhé strany republiky. Na ten telefonát jsme to moc dělat nechtěli, ale takhle si nahraju Skype s ekonomem z Prahy a je to pro mě použitelné a pro diváka koukatelné.

23. Je na závěr ještě něco, co bys ráda k práci redaktora zmínila?

Vždycky si říkám, jestli bych to nazývala prací, protože je to spíš životní styl. Není to jenom o nás, ale i o té rodině a všech, kteří s námi v rámci toho fungují. Pokud chce redaktor něco dělat dobře, tak si myslím, že to nejde omezit na nějakou pracovní dobu. A to už se zase vracím k těm citlivým příběhům, kde to nekončí tím, že vám lidé vyklopí svůj příběh a konec. Oni ti řeknu něco soukromého, mají třeba potřebu ti další tři dny ještě třeba napsat nebo ti večer zavolat. A ty jim samozřejmě neřekneš, že mají smůlu, protože máš po pracovní době. Divák shlédne reportáž a tím to pro něj končí, zatímco ty se spoustu těch věcí žiješ mnohem dál. A věc, která mi chybí, a myslím si, že je hrozná škoda, že chybí, je nějaká práce s novináři po psychologické stránce. protože spousta kolegů odpadne velmi brzo, protože jsou zkrátka vyčerpaní a vyhořelí.

Rozhovor č. 6: David Karas, kameraman

1. Jak dlouho pracuješ jako kameraman České televize a jak ses k tomu dostal?

Jako kameraman pracuji zhruba 18 let, ale celkově jsem tady 25. Začínal jsem jako asistent kamery na zpravodajství, pak jsem přecházel na hranou tvorbu jako ostříč, jako zakladač filmu. Pak jsem začal točit jako kameraman a pak jsem se po 20 letech vrátil zpátky na zpravodajství. Dostal jsem se tady tak, že mi můj kamarád, jeden fotograf, se kterým jsem byl v kontaktu, v době, kdy jsem by zrovna bez práce, řekl, že tady pracoval jako asistent kamery, ale že se v tom zaměstnání hodně cestuje, tak to opustil po třech měsících. No a já jsem tady přijel v pondělí, snad v roce 1997, zrovna na nějakou poradou a řekli mi, ať přijedu za týden. Přijel jsem za týden a řekli mi, že mají poradou a že nemají čas a ať zase přijedu za týden. Tak jsem přijel za týden a říkali, že ať to teda zkusím. A tak jsem začal dělat na zpravodajství asistenta kamery.

2. Teď pracuješ jenom pro redakci zpravodajství v České televizi?

Občas si mě vypůjčí někdo třeba v dokumentu, ale většinou pracuji pro zpravodajství.

3. Jak vypadá tady v televizi tvůj pracovní den?

Můj běžný pracovní den závisí na tom, jestli mám na ten den asistenta kamery nebo nemám. Já většinou přijedu, vezmu si kameru, stativ, zkontroluju baterky, zkontroluju zvuk. Většinou se ještě den dopředu dívám na to, co mě zhruba čeká a s jakým redaktorem kam jedu. Podle toho se obleču, vezmu si věci nebo si ještě vezmu třeba navíc nějakou kameru nebo baterku navíc, když vím, že budu někde na horách a budu potřebovat víc energie s sebou, tak si беру věci navíc.

4. Jak zjistíš, s kým daný den jedeš točit?

Den dopředu vidím v plánu, s kým pojedu na druhý den. S nikým si to nedomlouvám dopředu, jen velmi výjimečně si to s někým domluvím, že jedu na nějakou věc.

5. Co všechno bereš na natáčení s sebou?

Základní věc je stativ. Stativ, kamera, baterky, zvuk a světla, pokud jsou potřeba.

6. Jaká je práce asistenta kamery?

Asistent kamery připraví kameramanovi věci potřebné na natáčení. Měl by zkontrolovat např. stav baterie, v jakém stavu je vysílací zařízení, pokud máme nějaké vstupy, a pomáhá nosit kameramanovi věci.

7. Děláte si zároveň i řidiče?

Ano, děláme. Když je asistent kameramana, tak dělá řidiče on.

8. Jaké typy aut jsou vám k dispozici a jak víte, kterým z nich máte vyjet?

Většinou jezdíme cestovním autem, protože jezdíme třeba kolem Ostravy nebo do sta kilometrů od Ostravy. Když jedem do hor, tak si bereme auto, které má náhon na čtyři kola, abychom dojeli, vyjeli a vrátili se.

9. Co všechno je potřeba si ohlídat a připravit v případě složitějších venkovních vstupů?

Když vím, že budu mít vstup venku, tak si hlídám počasí a podle toho беру věci. Berou se třeba deštníky, které jsou průhledné, ať nejsou zbytečně stíny. Berou se pytle s pískem, které se dávají na stativy a na lampy, aby je nepřevrátil vítr. Když je ostré slunce a víme, že máme nějaké důležité vstupy, bere se něco, čemu se říká „butterfly“ – taková propustná stěna světla, která rozptýlí to ostré světlo do nějaké plochy, a pod to se to ještě dosvětluje světlem. Aby nebyly velké stíny pod očima a pod krkem, tak se to rozbíjí tím „butterfly“.

10. Liší se nějak výbava při natáčení běžné reportáže oproti tomu, když jedete natáčet živý vstup?

Víceméně hodně pracujeme s podobnými věcmi. Moc se to neliší.

11. Vstupovací techniku si berete jen v případě živých vstupů?

Ano, na živé vstupy nebo když potřebujeme trasovat obrázky. Když potřebuje natrasovat obrázky k nějaké reportáži nebo k něčemu jinému a nestihneme se do té hodiny do redakce vrátit.

12. Trasujete někdy i do Prahy?

Ano. Vždy tam, kam je potřeba.

13. Kolik materiálu musíš natočit k pokrytí jedné průměrně dlouhé reportáže?

To je různé, protože někdy máte víc času, někdy méně. Jak vy, tak i to, co natáčíte. Třeba v divadle máte čas na to představení, ale když natáčíte bourání komínu, který někdo odstřelí, a je to chvílička, tak se to nedá úplně jak porovnat. V průměru je to, nevím, 15-25 minut. Nějak takhle.

14. Jak se dostávají záběry z kamery na střížnu a do počítačů redaktorů?

Já to tady nosím na takové zařízení, kde je člověk, který to rozpošle do složek určitým redaktorům, kteří to pak zpracovávají.

15. Ty materiály jim dáváš na disk?

Ano. Disk odevzdávám já nebo redaktor – ten by to měl správně dělat. Napíše se tam název, jméno redaktora i kameramana a název toho příspěvku.

16. S jakým předstihem musíte být na místě natáčení, aby to pro tebe bylo pohodlné?

To je dost individuální. Čím dřív, tím líp, ale někdy se to špatně odhaduje. Sice si uděláte časovou rezervu, ale dostanete se do zácpy, může začít hustě sněžit nebo je havárka na cestě a už se to dostává do skluzu.

17. Jak moc se s redaktory domlouváš na tom, co budeš točit?

Docela dost to probíráme, protože pro mě je docela důležité, čím chce ten redaktor třeba začít, čím chce skončit nebo co by tam mělo být, aby to nějak fungovalo.

18. Jak se liší typy záběrů pořizovaných pro klasické reportáže oproti živým vstupům?

Když je vstup naživo, člověk pracuje na jistotu. Nepouští se do něčeho, co nemusí dopadnout tak, jak si představuje. Když děláte reportáž, můžete si dovolit něco zkazit.

19. Jaké typy záběrů bys měl do reportáže vždy pořídit?

Skladba obrazu by měla fungovat u všeho. Ale někdy na to není vůbec čas, a tak to uděláte v jednom záběru, protože ten člověk přejde z místa A do bodu B, a nemáte čas se ani nikam přemístit. Ale ta skladba obrazu je důležitá – když je možnost to záběrovat, tak je vždycky lepší, když se to udělá.

20. Jak by ideálně měly být obrazy poskládány za sebe?

Nejsem na to úplně učitel, ale já to dělám tak, že začínám celkem, aby se člověk zorientoval, kde je. Pak je dobré to rozpohybovat ať už pohybem člověka, auta, přístroje nebo čehokoliv jiného. Taky záleží na tom, jestli to jsou pohyby zleva doprava, zprava doleva, stejně tak kurzy kamer zprava, zleva, seshora, zezdola. A širší záběry, větší celky, polodetaily, detaily.

21. Musíš kromě redaktorů při práci komunikovat ještě s někým?

Komunikuju s produkcí a komunikuju s režisérem, jak by si to třeba představoval i on, když už je to nějaká větší věc.

22. Pracuješ i jako kameraman ve studiu?

Ano.

23. Tam ta práce spočívá v čem?

Práce ve studiu je, dá se říct, úplně jiná, protože vám tam odpadne práce od nějakého chystání věcí. Tam už je všechno připravené, akorát to musíte nasvítit a postavit kamery do úhlů, z kterých se to dělává. Většinou je na to udělaný mustr, kdy to pak dělá Praha, Brno, Ostrava a regionální studia hodně podobně nebo stejně. Akorát je tam jiné svícení, je to studio, není to venku.

24. Kolik kameramanů je ve studiu při vysílání Událostí v regionech?

Události v regionech dělají dva. Když máme „Pluska“, tak tam stačí jeden člověk, na Týden v regionech jsou dva, na Regiony ČT24 v sobotu dopoledne jsou tři kameramani – i u jeřábu je člověk.

25. Je něco, co pozitivně nebo negativně ovlivňuje tvou práci?

To je individuální věc. Někdo natáčí rád politické debaty nebo politiku a někdo radši dřevorubce v lese, když se tam něco děje, a jsou to dost rozdílné věci.

26. Co točíš rád ty?

Já mám rád, když tam jsou zajímaví lidi. Když někteří něco vyrábí nebo dělají.

27. Když jedeš s někým natáčet, potřebuješ mít sám vhléd do problematiky dané reportáže, nebo ti stačí vědět, co se po tobě chce natočit?

Je pro mě lepší, když do toho mám nějaký vhléd, abych to ještě lépe pochopil.

28. Napadá tě ještě něco, co by bylo dobré k práci kameramana zmínit?

Co mě třeba baví do dneška, je to, že se někdy potkáváš se zajímavými lidmi, se kterými by ses jinak v životě nepotkal. Nebo se dostaneš do míst, do kterých by ses běžně nedostal. A taky je dobré říct to, že když jedete natáčet výrobu třeba aut, tak to člověk bere tak trochu rutinně – ty záběry jsou často hodně podobné, ale když jedete točit do rodiny, kde má dítě třeba silné ADHD, tak děláme to, že mu koupíme bonbóny nebo hračku. I když to to dítě třeba vůbec neocení nebo už to má nebo to hned zahodí, snažíme se tam přijet tak jako normálně. Že tam nevtrhneme s tím že: „Tak nám řekněte, jak to tady je a jak tady žijete!“, ale dáme si s nimi třeba i kávu, povykládáme si o té problematice nebo o tom, jak bychom to chtěli natočit nebo na co bychom chtěli upozornit, aby z toho lidi měli nějaký prospěch – že by mohli s dětmi zajít do nějaké poradny nebo tak něco. Někdy to samozřejmě rychlé je, protože se to nedá nijak ovlivnit, nebo se točí víc věcí dohromady a člověk fakt musí pospíchat na další reportáž. Ale s těmi lidmi, se kterými tady pracujeme a kteří jsou empatictí, se fakt domluvíme, koupíme nějakou blbůstku, s dítětem v nemocnici si povykládáme předem...

29. To asi taky souvisí s nějakou novinářskou etikou. Jsou nějaké typy záběrů, které netočíš, protože ti přijdou „už moc“?

Já jsem asi u žádných takových situací nebyl, v žádných válečných zónách nebo tak. Možná, když byly nějaké havárky. Ale naštěstí ta televize nežije na těch havárákách jako nějaká komerční televize. I u těch komerčních televizí se to naštěstí za poslední dobu změnilo. Někdy je problém točit třeba operace dětí nebo lidi, kteří jsou těžce nemocní v nemocnici. To se dobře nedělá a člověk vycítí sám, že to nemá točit, a jde pryč.